

**T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Değerlendirme Merkezi**

77226

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

FIRAT ÜNİVERSİTESİ KÜTÜPHANESİNİN
KULLANIM ETKİNLİĞİ

Hâle BALTEPE

YÜKSEK LİSANS TEZİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

Bu tez, Tarihinde, Aşağıda Belirtilen Jüri Tarafından Uybirliği/Üyçokluğu İle Başarılı/Başarısız Olarak Değerlendirilmiştir.

İmza _____

Danışman

Doç.Dr. Şadiye G. KÜLAHÇI

İmza _____

İmza _____

ÖNSÖZ

Hizmetinde bulunduğu kurumun amaçlarını gerçekleştirmede önemli bir araç olduğu kesinlik kazanmış olan kütüphane kurumunun oluşumundaki gerekçenin eğitim, araştırma, bilgi kaynaklarını koruma ve boş zamanları değerlendirme gereksinimlerinden kaynaklandığı bilinmektedir. Kütüphanelerin görevlerini yerine getirirken gözönünde bulundurmaları gereken en önemli husus bağlı buldukları kuruluşun amaçlarına ve çalışmalarına yardımcı olmaktır. Bu bakımdan, Fırat Üniversitesinin niteliğini ve üniversitelerin öğretim, eğitim, araştırma ve geliştirme kuruluşu olarak Türkiye'de üstlenmiş olduğu görevi inceleyerek üniversite ve kütüphane ilişkisi kurulmaya çalışılmıştır.

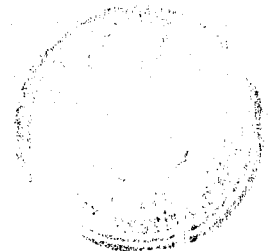
Bu araştırmada kütüphanenin kullanım etkinliği tesbite çalışılmış; ancak kütüphanelerin kullanım etkinliği konusunda standartlar oluşmadığından ve diğer kütüphanelerin okuyucu analizi yapmamalarından veya bunları yayınlamamalarından; kendi kütüphanemizin kullanım etkinliği konusunda gerçek bir değerlendirme yapmamız mümkün olamamış, sadece genel bir değerlendirmeyle yetinilmiştir.

Araştırmanın her aşamasında gösterdikleri destek, yönlendirme ve yardımlarından dolayı tez danışmanım Sayın Doç.Dr. Şadiye G. KÜLAHÇI'ya teşekkür ederim. Ayrıca anketin düzeltilmesinde yardımcı olan Sayın Prof.Dr. Müberra İŞIKSOLUĞU'na ve anketin uygulanmasında yardımcı olan kütüphanemiz uzmanlarına teşekkürü görev sayarım. Anketin uygulanmasına izin veren Üniversitemiz Rektörlüğüne ve anketi cevaplandırarak çalışmamı temel kaynak oluşturan öğrenci ve öğretim elemanlarına teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

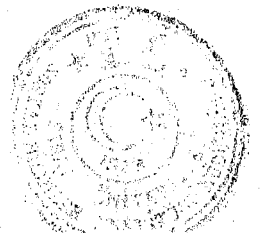
	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	II
İÇİNDEKİLER	III
TABLOLAR LİSTESİ	VI
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi	3
Sınırlıklar	4
Tanımlar	4
Kısaltmalar	4
BÖLÜM II: İLGİLİ LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ	6
Üniversitemin İşlevleri	6
Üniversitemin Araştırma Yapısı	7
A+G Merkezi Olarak Üniversiteler	7
A+G Çalışmalarında Üniversite Kütüphaneleri	8
Kütüphanenin Üniversite Eğitimine Katkısı	10
Eğitimdeki Değişmeler ve Üniversite Kütüphanelerine Yansıması	10
Eğitim Öğretim Programları ve Kütüphane	11
Kütüphanelerin Gelişmesi	13
Okuyucu (Kullanıcı) Eğitimi	15
Tanım ve Önemi	15
Kullanıcı Eğitiminin Planlanması	16
Okuyucu Eğitiminde Kullanılan Yöntemler	16
Okuma Alışkanlığı	17
Türkiye'de Okuma Alışkanlığının Düşük Oluş Nedenleri	18
Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin Genel Tanıtımı	19
Kütüphanelerin Kullanım Etkinlikleriyle İlgili Yapılan Çalışmalar	22

BÖLÜM III: YÖNTEM	25
Evren ve Örneklem	25
Yeri Toplama Araçları	27
Verilerin Toplanması	27
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	28
BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUMLAR	29
A. ÖĞRENCİLERE AİT BULGULAR	30
Kişisel Bilgilere Ait Bulgular	30
Eğitim ve Öğretimde Kütüphaneye Duyulan Gereksinim	35
Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarıyla İlgili Bulgu ve Yorumlar	44
Kütüphaneyi Kullanma Alışkanlıklarıyla İlgili Bulgu ve Yorumlar	49
Kütüphanenin Etkinliğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	58
Öğrencilerin Kütüphanenin Daha İyi Çalışması İçin Getirdiği Öneriler...	72
B. ÖĞRETİM ELEMANLARINA AİT BULGULAR	73
Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular	73
Öğretim Elemanlarının Kütüphaneye Gereksinim Duyma Durumları	75
Öğretim Elemanlarının Okuma Alışkanlıklarıyla İlgili Bulgu ve Yorumlar	80
Öğretim Elemanlarının Kütüphaneyi Kullanma Alışkanlığı ile İlgili Bulgu ve Yorumlar	83
F.Ü. Kütüphanesinin Etkinliğine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	86
Öğretim Elemanlarının Kütüphanenin Daha İyi Çalışması İçin Getirdiği Öneriler	93
C. F.Ü. KÜTÜPHANESİNDE OKUYUCU İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER.....	94
BÖLÜM V: ÖZET, SONUÇ-TARTIŞMA VE ÖNERİLER	99
ÖZET.....	99
SONUÇ-TARTIŞMA	101
Kişisel Bilgiler İlişkin Sonuçlar	101
Eğitim ve Öğretimde Kütüphaneye Gereksinim Duyuma Durumuna İlişkin Sonuçlar	102
Okuma Alışkanlıklarıyla İlgili Sonuçlar	103
Kütüphaneyi Kullanma Alışkanlıklarıyla İlgili Sonuçlar	104
F.Ü. Kütüphanesinin Etkinliğine İlişkin Sonuçlar	105

ÖNERİLER	106
Genelde Kütüphanelerin Etkin Olabilmesi İçin Öneriler	106
Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin Eğitimde Daha Etkin Olabilmesi İçin Öneriler	108
Araştırma Önerileri	109
KAYNAKLAR	111
EKLER	115

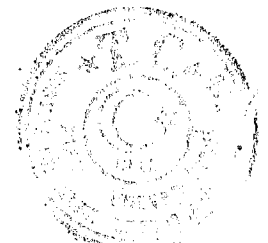

TABLOLAR LİSTESİ

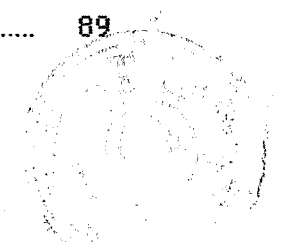
	Sayfa
TABLolar	
1. Bazı Üniversite Kütüphanelerinin Kitap, Süreli Yayın Sayıları ve Bütçeleri.	14
2. Öğrenci Başına Düşen Üniversite Kütüphane Bütçesi	15
3. Anket Uygulanması Planlanan Öğrencilerin Dağılımı	26
4. Anket Uygulanması Planlanan Öğretim Elemanlarının Dağılımı	26
5. Fırat Üniversitesinde Anket Uygulanan Öğrencilerin Bölümelere Göre Dağılımı, Cinsiyeti ve Sayısı	31
6. Öğrenci Deneklerin Doğduğu Yer	30
7. Öğrenci Deneklerin En Uzun Kaldıkları Bölge	32
8. Öğrenci Deneklerin Bitirdiği Lise Türü	32
9. Öğrencilerin Anne ve Babalarının Öğrenim Durumu	33
10. Öğrenci Deneklerin Üniversitedeki Genel Başarı Derecesi	34
11. Öğrenci Deneklerin Bildikleri Yabancı Dil ve Derecesi	34
12. Öğrencilerin Kütüphaneye Üye Olma Durumunun Sınıflara Göre Dağılımı	36
13. Öğrenci Deneklerin Kütüphaneye Üye Olma Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı	36
14. Öğrenci Deneklerinin Kütüphaneye Üye Olmama Nedenlerinin Fakültelere Göre Dağılımı	37
15. Kütüphaneye Üye Olmama Nedenlerinin Sınıflara Göre Dağılımı	38
16. Kütüphaneye Birinci Sınıf Daha Çok Hangi Nedenlerle Geliyor?.....	39
17. Kütüphaneye Son Sınıflar Daha Çok Hangi Nedenlerle Geliyor?.....	40
18. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Yayımlı Sağlama Şekli	41
19. Son Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Yayımlı Sağlama Şekli	42
20. F.Ü. Öğrencilerinin Okudukları Yayımlı Seçme Şekli	43
21. Cinsiyete Göre Okunan Yayımlarının Seçiliş Şekli	43
22. Öğrencilerin En Çok Okudukları Konuların Cinsiyete ve Sınıfa Göre Dağılımı	44
23. F.Ü. Kütüphanesinde Öğrenciler En Çok Hangi Konularda Kitap ve Süreli Yayın Okuyorlar (Birinci Sınıf).....	46
24. Cinsiyete Göre Tercih Edilen Kitap ve Süreli Yayınlar (Birinci Sınıf).....	46
25. F.Ü. Kütüphanesinde Öğrenciler En Çok Hangi Konularda Kitap ve Süreli Yayın Okuyorlar (Son Sınıf).....	47

26. Cinsiyete Göre Tercih Edilen Kitap ve Süreli Yayınlar (Son Sınıf).....	47
27. F.Ü. Öğrencilerinin Okumayı Tercih Ettikleri Gazetelerin Öncelik Sırasına Dağılımı	48
28. Gazeteyi Birinci Tercih Olarak Seçenlerin Tüm Gazetenin Okuyucularına Oramı	49
29. F.Ü. Kütüphanesinde Öğrencilerin Kalış Süreleri	50
30. Öğrencilerin Kütüphanede Kalış Sürelerinin Cinsiyete Göre Dağılımı	51
31. Öğrencilerin Kütüphaneye Gelişte Tercih Ettiği Zamanlar	52
32. F.Ü. Kütüphanesine Öğrencilerin Geliş Sıklığı	53
33. Cinsiyete Göre Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesine Geliş Sıklığı	54
34. Son Üç Ayda Öğrencilerin Kütüphaneye Geliş Durumlarının Fakültelere Göre Dağılımı	55
35. Son Üç Ayda Kütüphaneye Gelme Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı	56
36. Öğrencilerin Gazete Okuma Sıklığı	56
37. Gazete Okuma Sıklığının Cinsiyete Göre Dağılımı	57
38. Birinci Sınıf Öğrencilerinin F.Ü. Kütüphane Koleksiyonu Hakkındaki Görüşleri	59
39. Son Sınıftaki Öğrencilerinin F.Ü. Kütüphane Koleksiyonu Hakkındaki Görüşleri	60
40. Kütüphane Koleksiyonu Hakkındaki Görüşlerin Fakültelere Göre Dağılımı.....	61
41. Birinci Sınıf Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesinde Verilen Hizmete Yönelik Görüşleri	62
42. Son Sınıf Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesinde Verilen Hizmete Yönelik Görüşleri	63
43. Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesinde Verilen Hizmeti Nasıl Bulduklarının Fakültelere Göre Dağılımı	64
44. Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesini Kullanmada Karşılaştıkları Zorluklar (Birinci Sınıf)	66
45. Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesini Kullanmada Karşılaştıkları Zorluklar (Son Sınıf)	67
46. Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesini Kullanmada Karşılaştıkları Zorlukların Cinsiyete Göre Dağılımı	68

47. F.Ü. Öğrencilerinin Kütüphaneden Beklentilerinin Fakültelere Göre Dağılımı	69
48. Cinsiyete Göre F.Ü. Öğrencilerinin Kütüphaneden Beklentileri Nelerdir?.....	70
49. F.Ü. Öğrencilerinin Yararlandığı Diğer Kütüphaneler Dağılımı	71
50. Fırat Üniversitesinde Anket Uygulanan Öğretim Elemanlarının Ünvana ve Cinsiyete Göre Dağılımı	73
51. Öğretim Elemanı Deneklerin Bildikleri Yabancı Dil ve Derecesi	74
52. Anket Uygulanan Öğretim Elemanlarının Kütüphaneye Üye Olma Durumunun Ünvana Göre Dağılımı	75
53. Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesi Dışında Yararlandıkları Kütüpha- nelerin Dağılımı	76
54. Öğretim Elemanı Deneklerin F.Ü. Kütüphanesine Geliş Nedenlerinin Ünvana Göre Dağılımı	77
55. Anket Uygulanan Öğretim Elemanlarının Okudukları Yayınları Sağlama Şeklinin Ünvanlara Göre Dağılımı	78
56. Öğretim Elemanlarının Okudukları Yayınları Seçme Şeklinin Ünvanlara Göre Dağılımı	79
57. Öğretim Elemanlarının En Çok Hangi Konularda Okumayı Tercih Ettiğinin Ünvanlara Göre Dağılımı	80
58. Öğretim Elemanlarının Okumayı Tercih Ettiği Gazetelerin Dağılımı	81
59. Deneklerin Gazete Okuma Sıklığının Ünvanlara Göre Dağılımı	82
60. Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinde Kalış Sürelerinin Dağılımı	83
61. Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesine Geliş Zamanlarının Dağılımı.....	84
62. Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesine Geliş Sıklığı Dağılımı.....	85
63. Öğretim Üyelerinin F.Ü. Kütüphanesinin Koleksiyonunu Değerlendirmesi	86
64. Araştırma Görevlilerinin F.Ü. Kütüphanesinin Koleksiyonunu Değerlendirmesi	87
65. Öğretim Görevlileri ve Okutmanların F.Ü. Kütüphanesinin Koleksiyonunu Değerlendirmesi	87
66. Öğretim Elemanlarının Kütüphane Koleksiyonunu Değerlendirmelerinin Ünvanlara Göre Dağılımı	88
67. Öğretim Üyelerinin F.Ü. Kütüphanesinde Yerilen Hizmet Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi	88
68. Araştırma Görevlilerinin F.Ü. Kütüphanesinde Yerilen Hizmet Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi	89

69. Öğretim Görevlileri ve Okutmanların F.Ü. Kütüphanesinde Yerilen Hizmet Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi	89
70. Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinde Yerilen Hizmet Hakkındaki Değerlendirmelerinin Ünvanlarına Göre Dağılımı	90
71. Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinde Karşılaştığı Zorlukların Dağılımı	92
72. Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinden Beklentilerinin Dağılımı	92
73. Kitap Salonuna Giren Okuyucuların Cinsiyete Göre Dağılımı	94
74. Kitap Bölümünde Ödünç Verilen Kitapların Konuya Göre Dağılımı	95
75. Süreli Yayınlar Bölümüne Gelen Okuyucunun Cinsiyete Göre Dağılımı	95

BÖLÜM I

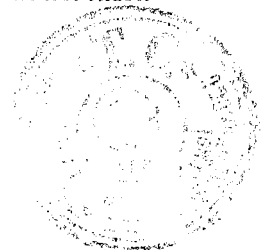
GİRİŞ

Uluslararası yarışma içinde bulunan devletler, araştırma yapmak durumundadırlar. Bilim de, politik ve toplumsal yapının önemli bir kurumu haline gelerek insan hayatını şekillendirmekte, refahı sağlamaktadır. Araştırma yapmak, buluşlarda bulunmak ve bunları teknolojiye dönüştürerek toplumun yararına sunmak çağımızda son derece önem kazanmıştır. Bunun önemini kayrayan ülkeler maddi ve manevi insangücü kaynaklarını olabildiğince yoğun bir şekilde bilim uğruna harekete geçirmekte, elde ettikleri sonuçlar sayesinde de tüm insanlığın geleceğine hâkim olmaktadır. Son yıllarda bilim ve teknolojinin gücünü kullanmakta olan ülkeler, insanlık için önemli gelişmeler kaydetmişlerdir. Bilim adamı sayısı her 15 yılda bir, iki katına çıkmaktadır.

Araştırmanın doğal sonucu, onun getirdiği yenilikleri yayın yoluyla duyurmaktır. Araştırmacı sayısının artması, yayın sayısının da artmasına neden olmaktadır. Yayın artışının nedenleri ne olursa olsun, bugün araştırmacının kendi çabasıyla, gereksinim duyduğu bilgiye ulaşması imkansız duruma gelmiştir. Bilgi artışı öyle bir düzeye gelmiştir ki, bu durum araştırmacının gerekli bilgiye ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Haber alamama yüzünden bilinen sonuçları tekrar elde edebilmek için yeniden emek, para, zaman harcanmaktadır. Bu nedenle bilginin dağılımı, üzerinde durulması gereken bir konu durumuna gelmektedir. Bu bağlamda kütüphaneler önemli bir yere sahiptir.

Kütüphanelerin, görevlerini yerine getirirken gözönünde bulundurmaları gereken en önemli husus bağlı buldukları kuruluşun amaçlarına ve çalışmalarına yardımcı olmaktır. Üniversite kütüphaneleri hizmet verdiği Üniversitenin amaç ve işlevlerini gerçekleştirebilmesi için ihtiyaç duyulan bilgi kaynaklarını toplayarak bunları belli kurallara uygun organize edip çağdaş yöntemlerle hizmete sunmak, bu işlemlerin gerçekleşmesi için gerekli yer, bütçe ve personeli sağlamakla yükümlüdür. Bu bakımdan, Fırat Üniversitesinin niteliğini ve üniversitenin araştırma ve geliştirme kuruluşu olarak Türkiye'de üstlenmiş olduğu görevi inceleyerek, üniversite ve kütüphane ilişkisini kurmak yerinde olacaktır.

Hizmetinde bulunduğu kurumun amaçlarını gerçekleştirmek önemli bir araç olduğu kesinlik kazanmış olan kütüphane kurumunun oluşumundaki gerekçenin eğitim, araştırma, bilgi kaynaklarını koruma ve boş zamanları değerlendirme gereksinimlerinden koynaklandığı bilinmektedir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3. maddesinde "Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın yapan, fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur" şeklinde tanımlanan üniversitelerin amaçlarını şu şekilde belirtmek mümkündür. Teknik ve bilimsel bilgi düzeyini geliştirmek; toplumun gereksinim duyduğu alanlarda yüksek düzeyde eleman yetiştirmek, öğrencilerin entellektüel gücünü ve kültürünü artırarak, onların özgür düşünceli, araştırmacı ve yaratıcı niteliklere sahip kişiler olarak yetişmesini sağlamak, hizmetinde bulunduğu toplumun ortak kültür ve standartlarını yükseltmektir.

Bu amaçlar doğrultusunda, bir üniversitenin yapması gereken işlerin başında eğitim ve araştırma gelmektedir. Eğitim ve araştırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, büyük ölçüde o güne kadar oluşturulmuş bilgilerin toplanmasını, korunmasını ve değerlendirilmesini gerektirir. Ancak mevcut bilgiyle hiçbir zaman yetinilemeyeceğine göre, bunlara yenilerini katmak için araştırmalarda bulunmak kaçınılmaz bir sonuçtur. Yapılan araştırmaların gerek ilgililere duyurulması, gerekse halkın anlayacağı bir dilde yeniden düzenlenerek topluma maledilmesi doğrultusunda yapılan yayın ve benzeri faaliyetler de üniversitelerin görevleri arasındadır. Kısaca özetlenen bu işlevler, üniversitenin toplumsal gelişim için taşıdığı önemi yansıtmakta ve üniversitelerin kendinden bekleneni gerçekleştirmede bilgiye, dolayısıyla bilgi kaynaklarına olan gereksinimi de ortaya koymaktadır. Bu durum, bilgi kaynaklarının bilinçli bir plan ve program doğrultusunda sağlandığı, düzenlendiği ve onlardan maksimum düzeyde yararlanılabilmesi için hizmetlerin verildiği kütüphaneleri gündeme getirmektedir (Çakın, 1983, ss.61-62).

Eğitim ve araştırma gibi toplumsal kalkınmada önemli işlevleri gerçekleştirmekle yükümlü bulunan üniversitelerin kütüphanesiz olamayacağı, başarısının da kütüphane hizmetlerindeki başarı ile özdeşleştiği bilinmektedir. Bu nedenle Fırat Üniversitesi Kütüphane ve Dökümantasyon Dairesi'nin ne ölçüde etkili olduğunu belirleyerek daha iyi olması için önerilerde bulunmak yararlı görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı Fırat Üniversitesi Kütüphane ve Dökümantasyon Dairesi'nin kullanım etkinliğini tesbit etmek ve daha etkin olabilmesi için yapılacak çalışmaları ve sağlanacak tedbirleri saptamaktır.

Belirlenen genel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğrenciler ve öğretim elemanları kütüphaneyi kullanmaya gereksinim duyuyorlar mı?
2. Üniversitenin hangi birimlerinden kütüphaneye üye olma daha fazladır?
3. Kütüphaneye üye olmama nedenleri nelerdir?
4. Kütüphaneye daha çok hangi nedenlerle gelinmektedir?
5. Okuyucular, kendilerine gerekli olan yayınları ne şekilde sağlamaktadır?
6. Öğrenciler okudukları yayınları nasıl seçmektedirler?
7. Okuyucular, F.Ü. Kütüphanesinde en çok hangi konularda kitap ve süreli yayın okumaktadırlar?
8. Okuyucular hangi gazeteleri okumayı tercih etmekte ve hangi sıklıkta okumaktadırlar?
9. F.Ü. Kütüphanesinde okuyucular genellikle ne kadar süre kalmakta, geliş zamanı olarak tercih ettikleri zaman dilimi ne olmakta ve kütüphaneye ne sıklıkta gelmektedirler?
10. Okuyucular, Kütüphanenin koleksiyonunu ve kütüphanede verilen hizmeti nasıl bulmaktalar?
11. Okuyucu kütüphaneyi kullanmada zorluklarla karşılaşmakta mıdır?
12. Okuyucunun F.Ü. kütüphanesinden beklentileri nelerdir?
13. Yararlanılan diğer kütüphaneler hangileridir?

Araştırmanın Önemi

Üniversitelerin daha dinamik ve daha verimli olabilmesi için, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kütüphanelerin daha etkin hizmet verebilmesi ve geliştirilmesi konusunda önerilerde bulunmaktadır.

Araştırmanın amacı olarak Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin kullanım etkinliği seçildi, çünkü kütüphanenin kullanıcılarca, hatta kütüphanemizin ait olduğu kuruluş olan Fırat Üniversitesi mensuplarıncaya işlevsel bulunup bulunmadığının belirlenmesi önemli görüldü. Ancak Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteninde ve Türkiye Makaleler Bibliyografyasında yapılan taramada bu konuda Türkiye'de daha önce yapılmış bir çalışmaya rastlanılmadı. Üniversite kütüphaneleri dışında yapılan bir takım çalışmaların okuyucu hizmetleri servisinin istatistiklerinden ibaret olduğu belirlendi. Üniversitelerde gençlerle ilgili yapılmış araştırmaların çoğunun da boş zamanları değerlendirme üzerine olduğu görüldü.

YÖK Yayın ve Dokümantasyon Merkezince yapılan LISA'nın (Library and Information Science Abstracts) 1969-1990 Ekim arası kapsayan CD-Room'unda bulunan makalelerde dolaylı olarak konumuzu ilgilendirebilecek araştırmaların olduğu ancak kütüphane etkinliğiyle ilgili direkt bir araştırma yapılmadığı saptanmıştır. Bu nedenle, kütüphanenin kullanım etkinliği ile ilgili bir araştırmanın alana önemli bir katkı getireceği düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Araştırma, anketin uygulandığı Fırat Üniversitesi öğretim elemanları ve öğrencileri, bu kişilerin ankete verdikleri yanıtları ve bunların yorumu ile sınırlıdır. Ayrıca kişilerin beklentilerini yazmaları için bir yer de ayrılmıştır. Sorunların çözümü ile ilgili konular, araştırmamızın dışında kalmaktadır.

Tanımlar

Kütüphane: Adı ne olursa olsun, basılı kitap ve süreli yayınların ya da başka bir türden çizgisel, görsel- işitsel yayının düzenli koleksiyonları ile, okurların bilgi, araştırma, eğitim ve dinlenme amaçları için bunların kullanmalarını sağlayan ve kolaylaştıran elemanlardır (UNESCO, 1968).

Dokümantasyon: Yeni gözlemlerle ilgili bütün kayıtları toplama, konularına göre sınıflandırma ve gerektiğinde araştırmacının isteğine cevap verecek şekilde getirme işlemidir (Aybaşı, 1971, s.3).

Kitap: Birçok sayfadan meydana gelmiş yazılı üründür. UNESCO'ya göre üç formadan yani 48 sayfadan yukarı olan ürünlere kitap, daha küçükler broşür denilmektedir.

Süreli yayın: Sürekli yayınlar, belli bir ad altında, belli ve ya belirsiz zaman aralıklarında zincirleme çıkarılan ve başlangıçta sürekli olarak çıkarılmasına karar verilen eserlerdir (Baltepe, 1974, s.25).

Gazete: Dikilmiş olmayan yapraklardan ibaret, hergün veya haftada bir yayınlanan ve orijinal haberler veren eserlerdir (Baltepe, 1974, s.26).

CD-Room: Dijital bilgi depolayan ve kapasitesi 550 megabyte olan salt okunur bellekli disket.

Kısaltmalar:

F.Ü. : Fırat Üniversitesi

A+G : Araştırma + Geliştirme

MYO : Meslek Yüksek Okulu

D.B. : Devlet Bakanlığı

TKD : Türk Kütüphaneciler Derneği

TKDB : Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni

ALA : American Library Association

IFLA: International Federation Library Association

CD-ROOM: Compact Disk-Read Only Memory

BÖLÜM II

İLGİLİ LİTERATÜRÜN İNCELENMESİ

Kütüphanelerin çalışmalarında ana prensip hizmet verdikleri kuruluşun amaçlarına ve çalışmalarına yardımcı olmaktır. Bu bakımdan, üniversitelerin niteliklerini ve üniversitelerin araştırma ve geliştirme kuruluşları olarak Türkiye'de üstlenmiş oldukları görevleri inceledikten sonra, üniversite ve kütüphane ilişkisini incelemek yerinde olacaktır.

Üniversitenin İşlevleri

Genelde, yüksek öğretimin başlıca iki işlevi olduğu bilinmektedir. Öğretim ve araştırma. Esasında üniversitelerin bunların dışında da işlevleri vardır. Bu işlevler, A. King'in tanımladığı gibi yedi grupta incelenebilir (Adam, 1977, ss.36-39):

1. Eski çağlardan beri biriktirilmiş geleneksel bilgilerin hiç değilse kuramsal olarak, günümüze adepte edilmiş bir şekilde, öğretim ve kültür yoluyla genç kuşaklara öğretilmesi işlevi.

2. Bilgileri yayma işlevi. Bu önce yorum ve dışavurma, sonra da araştırma ve deneysel bilimlerden yararlanmayla yapılmaktadır.

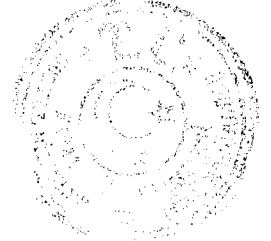
3. Yüksek nitelikli insan gücünü yetiştirme işlevi. Bu da dolaylı olarak öğrenciyi meslek sahibi yapmak demektir. Bu işlevin önemi, öğrenci sayısı ve belli bir amacı olmadan üniversiteye girenlerin oranı arttıkça giderek değer kazanmıştır.

4. Soru sorma işlevi. Bunun gelişmesiyle üniversiteler eleştiri merkezi olmuştur.

5. Bütünleştirme işlevi. Bilginin süratle artmasından bilim birliği kavramı ve çeşitli öğelerinin aralarındaki etkileşimin kesin çizgilerle tanımlanması zorunluluk kazanmıştır. Bu bütünleştirme işlevi, pek çok bilim dalının birlikte bulunduğu üniversitelerce gerçekleştirilme durumundadır.

6. Yayma işlevi. Üniversitelerin toplumun tümüne bilgiyi yayma sorumluluğu bulunmaktadır.

7. Bunlara ilave olarak, Üniversiteler toplumsal sınıflaşmaya yolaçan önemli bir aracı temsil ederler. Genellikle üniversiteler bir seçkin kümesi olmuşlardır. Sonuç olarak üniversiteler ortaya çıkan anlaşmazlıklarla toplumsal ayrılıklara yeni kaynak yaratabilirler ya da tam tersine geleneksel toplumsal sınıfların ortadan kalkmasına yardım edebilirler.

Bu çalışmada, üniversitelerin anılan işlevlerinden araştırma yoluyla bilgi üretme ve bilgiyi yayma işlevleri üzerinde durulmaktadır.

Üniversitenin Araştırma Yapısı

Üniversite yapısı içinde araştırma faaliyetleri çeşitli amaçlarla ve çeşitli kademelerde yürütülmektedir. Üniversite araştırmaları amaçları açısından şöyle sınıflandırılabilir.

1. Eğitim amacıyla ve eğitimin bir parçası olarak yürütülen araştırmalar,
2. Ülkenin bilimsel seviyesini ve kültürünü artırmaya yönelik olarak TÜBİTAK veya diğer araştırma kurumlarınca, üniversiteye sağlanan imkânlarla yürütülen temel araştırmalar,
3. Uluslararası kuruluşlardan sağlanan imkânlar (Dünya Bankası) veya uluslararası işbirliği anlaşmaları (UNESCO gibi) çerçevesinde yürütülen temel ve uygulamalı araştırmalar,
4. Kamu veya özel kuruluşların uygulamadaki sorunlarının çözümü için yürütülen uygulamalı araştırmalar.

Bu araştırmalar, üniversitede çeşitli kademelerde ele alınabilmektedir. Yükseköğretim kanunu çerçevesinde, üniversitelerin araştırma fonksiyonları ile ilgili kararların oluşturulmasındaki hiyerarşik kademeler şunlardır:

Yükseköğretim Kurulu

Üniversitelerarası Kurul

Üniversite Senatoları ve Yönetim Kurulları

Fakülteler

Bölmeler

Ana Bilim Dalları ve Bilim Dalları

Araştırma Enstitüleri (D.B., 1983, ss.33-35).

A+G Merkezi Olarak Üniversiteler

Genelde her ülkede, üniversitelerde gerçekleştirilen bilimsel araştırmalar o ülkenin araştırma geliştirme (A+G) çalışmalarının önemli bir parçasını oluşturmaktadırlar. Başka araştırma kurumlarının çok sınırlı olduğu Türkiye'de üniversitelerdeki bilimsel çalışmalar temel A+G çalışmaları ve üniversiteler de temel araştırma kurumları olarak kabul edilebilir.

Üniversiteler değişen koşullara göre, yeni görevler üstlenmişler, teorik düzeydeki bilimsel araştırmalar yanında, toplumun sorunlarına yönelik araştırmalara da yoğun biçimde yer vermeye başlamışlardır. Üniversiteler, temel işlevlerini yerine getirirken, eğitim sisteminin bir parçası olarak toplumun ekonomik ve sosyal sistemi ile etkileşim halindedir.

Ancak, üniversiteler nüfus artışı, bilgi patlaması, uluslararası değişkenlerin etkisi altında giderek karmaşıklaşan sorunlarla da ilgilenmek durumundadır.

Üniversitelerin bildiğimiz işlevlerine Flexner, bir başka madde daha eklemiştir. "Sorunları görebilme ve bunlara çözüm yolları bulmak amacıyla araştırma yapabilme yeteneğini kazandırma" (Toplu, 1989, s.4).

Üniversiteleri, diğer A+G birimlerinden ayıran birtakım farklılıklar mevcuttur. Bu farklılıkların başında üniversitelerin, A+G yanında teorik+uygulamalı araştırma, eğitim ve öğretim yapmak zorunda olmaları gelir. Üniversitelerin temel işlevleri arasında yer alan eğitim öğretimin amacı, ülkenin gereksinim duyduğu araştırmacı, yönetici, eğitici vb. alanlarda yüksek nitelikli insan gücünü yetiştirmektir. Bundan da anlaşıldığı gibi üniversiteler, diğer A+G birimlerinin araştırmacı insan gücünü de sağlamaktadır. Üniversiteleri diğer A+G birimlerinden ayıran bir başka farklılık da, bilginin eğitim- öğretim düzeyine göre yorumudur. Teorik düzeydeki bir bilginin, üniversite dışındaki kişiler tarafından algılanabilmesi ancak bilginin anlaşılabilir düzeyde getirilmesi, bir başka deyişle yorumu ile mümkündür. Üniversiteleri diğer A+G birimlerinden ayıran özelliklerden biri de, bilginin üretiminde ortaya çıkmaktadır. Üniversitedeki bilim adamlarının genellikle akademik seviyede araştırma yapmalarından dolayı, üretilen bilgi daha çok teorik düzeyde olmaktadır. Oysa, diğer araştırma birimleri bağlı oldukları bir üst kuruluşun sorun alanlarında araştırma yapmakta bunun sonucunda da araştırmak çalışmaları belirli alanlarda sınırlı kalmaktadır (Toplu, 1989, ss.5-6).

Üniversitelerin etkin biçimde çalışması için eğitim ve öğretimde yeni yöntemler denenmekte, uluslararası boyutta işbirliğine gidilmektedir. Örneğin Avrupa ülkelerindeki üniversite ve araştırma kurumları, yapılan araştırmalarda işbirliğini sağlamak, ve bilgi alışverişinde bulunabilmek için EARN'ü kurmuşlardır.

A+G Çalışmalarında Üniversite Kütüphaneleri

Üniversite kütüphanelerinin gelişimi üniversitelerin gelişimiyle paralellik göstermektedir. Üniversitelerin kurulduğu dönemlerde, öğretimin temel unsur olması ve öğretimin ders anlatma, ders notu ve ders kitabından oluşması nedeniyle kütüphanelere fazla gereksinim duyulmamaktaydı. Üniversitelerin değişen koşullara göre yeniden örgütlenmesi, bilgi patlaması, öğretim teknolojisinin değişmesi ve araştırma çalışmalarının üniversitelerde yer almasıyla birlikte kütüphanelere duyulan gereksinim artmıştır (Toplu, 1989, ss.7-8).

Üniversite kütüphaneleri hizmet verdikleri bilgi kullanıcılarının (okuyucu) gereksinimleri nedeniyle bilgi patlamasından en fazla etkilenen bilgi merkezlerinin başında

gelmektedir. Üniversitede koleksiyonun büyük bir kısmını bilimsel yayınlar oluşturmaktadır. Süratle artan bilimsel yayın karşısında, kütüphane idaresi şu sorularla karşı karşıya kalmaktadır:

1. Eldeki olanaklarla ne kadar bilgi kaynağı alınabilir?
2. Yeni çıkan bilgi kaynağına en kısa yoldan nasıl ulaşılabilir?
3. Kullanıcı, satın alınmayan fakat gereksinim duyulan bilgi kaynağına en kısa yoldan nasıl ulaştırılabilir?
4. Bu kadar bilgi arasında ne tür hizmetler verilebilir?
5. Değişen koşullara göre hangi tür hizmetler kullanıcıya daha yararlı olabilir?
6. Bilgi seçiminde kullanıcıya nasıl rehberlik yapılabilir?

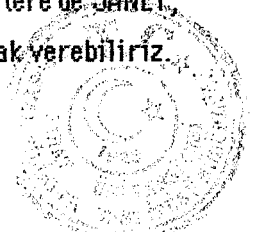
Kütüphanecilerin karşısına bu ve buna benzer sorular sürekli çıkmaktadır. Bilimsel yayın alanında meydana gelen hızlı değişimler, üniversite kütüphanecisinin hizmet anlayışında yeni kavramların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bilim adamının gereksinim duyduğu bilginin, bu kadar bilgi kaynağı arasından en hızlı, en güvenilir ve en ekonomik bir şekilde sağlanması üniversite kütüphanecisinin temel görevidir. Üniversite kütüphanecileri, araştırmacıyı kaynaklara yönlendirerek, bizzat tarama yaparak, araştırma çalışmalarına yardımcı olmaktadır. Değişen koşullara göre yeni hizmet birimleri de kütüphanelerde yer almaktadır. Günümüzde üniversite kütüphanelerinde verilen kullanıcı hizmetleri şunlardır:

1. Yeni gelen yayın duyurusu
2. Seçmeli yayın duyurusu
3. Süreli yayın kataloğu
4. Bibliyografik konu taraması
5. Sorulması mümkün olan konularda hazır bilgi bulundurmak.

Enformasyon teknolojilerinin kütüphanelerde kullanılmaya başlamasıyla birlikte çabukluk, güvenilirlik ve daha fazla bilgiye erişme olanağı sağlanmıştır. Bilginin mikroform ortamına kaydedilmesi yerden tasarruf, görsel-işitsel materyallerin kullanımı da eğitim ve öğretimin yeni yöntemlerle yapılmasını sağlamıştır. Bilgisayarların ve CD-Roomların kütüphanelerde kullanımıyla birlikte hizmette çabukluk, standartlaşma, insangücünden tasarruf vb. yararlar sağlanmıştır (Toplu, 1989, s. 7-10).

Büyük bilim programları geliştirilirken, ABD'de olduğu gibi üniversitelerarası işbirliğine gidilmesi, endüstri ile kaynak birleşiminde bulunulması gereklidir (Casteen, 1990, ss.49-59).

Bunların yanı sıra üniversite ve araştırma kütüphaneleri işbirliğine gidilerek bilgi ağları oluşturulmuştur. Böylece kütüphaneler artan bilgiyi denetlemekte ve kendilerinde olmayan bilgiyi diğer bilgi ve belge merkezlerinden elde edebilmektedir. İngiltere'de JANET, Amerika'da BITNET, Avrupa'da ve Türkiye'de EARN'u bu bilgi ağlarına örnek olarak verebiliriz.

Kütüphanenin Üniversite Eğitimine Katkısı

Üniversite kütüphanesinin üniversitenin işlevlerini yerine getirmede araştırma-geliştirme alanı yanında eğitim-öğretim işlevinin yerine getirilmesinde de üstlendiği önemli görevler bulunmaktadır.

Eğitimdeki Değişmeler ve Üniversite Kütüphanelerine Yansıması

Bütün sosyal kuruluşlar gibi eğitim de sürekli bir değişim içindedir. Eğitime hâkim temel görüşün zamanla değiştiği görülmektedir. XX. yüzyılda öğrencileri süratle değişen çevreye alıştırmak ve hayata sosyal bakımdan yeterli şekilde hazırlamak için değişik metodlar uygulamak gereği ortaya çıkmıştır. Eğitimin daha geniş bir açıdan yorumlanmasını zorunlu kılan bu şartlar karşısında ortaya çıkan yeni sistemler hareket noktası olarak bireyi almakta ve onun etrafında yoğunlaşmaktadır. Klasik öğretim metodlarının değiştirilmesi daha verimli bir eğitim seviyesine ulaşmanın temel şartlarından biri olarak öne sürülmektedir. Metod konusunda yapılan eleştiriler genellikle bunların öğrenciyi "sadece bir alıcı" durumunda bıraktığı görüşünde toplanmaktadır. Bu nedenlerle, ders programları ve öğretim metodlarının geliştirilmesi bütün öğretim kademelerinde yaygın hale gelmiş bulunmaktadır. Yapılacak değişikliklerle varılmak istenen hedef, öğrencinin sorunları ne şekilde ele alması gerektiği ve kendisi için gerekli bilgiyi nereden ve nasıl edineceğini öğrenmesini sağlamaktır (Soysal, 1969, ss.11-24).

Modern eğitimi karakterize eden bir diğer husus materyal kavramının kazandığı zenginliktir. Modern okul her çeşit eğitim materyalini bulundurmak zorundadır. Kütüphanenin eğitimde vazgeçilmez unsur haline gelmesi eğitimdeki anlayış, metod ve araçlar bakımından ortaya çıkan büyük farktan doğmuştur. Eğitimde okul kütüphanesi bütün okul programının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Gelişmiş ülkelerde bir eğitim kurumunun değeri tamamen sahip bulunduğu kütüphanenin hizmet derecesiyle ölçülmektedir. İyi bir eğitim sistemi kütüphaneden sürekli bir şekilde yararlanmayı gerektirir. Modern eğitim sistemini (aktif sistemi) kitaplığa gerek duymadan uygulamak mümkün değildir. Bu özelliğe dayanılarak, ülkemizde henüz tam anlamıyla yeni eğitim sistemini uygulamasına geçilmediği söylenebilir. Okulun görevi öğretim, amacı ise öğrenmenin gerçekleşmesidir. Bunun için de öğretme, belli bilgilerin kazandırılmasından çok, öğrenciyi belli bir düşünsel seviyeye ulaştıracak nitelikte olmalıdır. Öğrenciye düşünme ve karara varma yeteneği, karşılaştırma ve sentez yapabilme gücü verilmelidir. Bunun gerçekleşmesi de çok okumayı ve zengin kütüphaneleri gerektirir.

Eğitim-Öğretim Programları ve Kütüphane

Eğitime hakim olan başlıca unsurlar, bireyin ilgisinden hareket ederek onu aktif hale getirmek, öğreticiden çok rehber olmak, istendik davranış değişikliğinde okulu hayatın bir parçası kılmaktır. Yeni eğitim anlayışına egemen olan kurallar dikkate alındığında kütüphanenin niçin vazgeçilmez unsur niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumu, bir kere de söz konusu kuralların ışığında ve öğretim etkinliklerinin yapısı içinde hareket ederek belirlemeye çalışırsak şu hususları saptayabiliriz. Bir gruplandırma yapıldığında, ilgi unsuru eğitimin temel kuralı yahut Claparede'nin ifadesiyle aktif okul sisteminin temel dayanağıdır. Neticede bu davranış okulu öğrenci grubunun ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak nitelik ve nicelikte eğitim materyaline sahip olmak ve bunları bir düzen içinde tutmak zorunda bırakmıştır. Zekâ ve kavrayış yönünden ortaya çıkan bireysel farklar, eğitim materyallerinin derecelendirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Eğitimde kütüphane gereksinmesine yol açan nedenlerden biri de öğretim metodlarında araştırma ve beceriye geniş yer verilmesidir. Grup veya tek olarak yapılan bu araştırmalar, dokümanların elde edilmesi, üzerinde işlenerek materyallerin değerlendirilmesi, konunun ifade ve anlatılması gibi üç aşamada toplanmaktadır. Bu aşamalarda çocuk arayış, karşılaştırma ve akıl yürütme ile düşünülene ifade etme çabasıdır (Soysal, 1969, ss.24-25).

Yeni eğitime hakim olan ilkeler ve özellikle ilgi faktörü ile aktivite prensibini meydana getiren, bireyi bedensel ve ruhsal gelişiminde en uygun çevre şartları içinde yaşatma ve bu gelişime kendisinin de aktif surette katılmasını sağlama fikri eğitimde ağırlık merkezini öğretmenden öğrenciye, ders kitabından çeşitli bilgi kaynaklarına kaydırmış bulunmaktadır. Bunu, gerek ilk (Decroly ve Platon) gerekse hem ilk, hem de orta dereceli okullarda uygulanan (Winnetka, Dalton, Proje gibi) öğretim metodlarında izlemek mümkündür (Soysal, 1969, s.35).

Uluslararası çalışma örgütü (International Labor Organization-ILO) tarafından hazırlanan bir raporda, birçok ülkede eğitim sisteminin teknolojik gelişmeyi izleyemediği, özellikle azgelişmiş ülkelerde üniversitelerin kendilerini yenileyemedikleri eğitim sisteminin yeni gelişmeleri neredeyse inkâr ettiği kaydedilmektedir. ILO raporunda, eğitim sistemi teknolojiyi yakalamada gecikmeye devam ettiği taktirde, yarın daha büyük sorunların doğabileceği belirtilmektedir. XIX. yüzyıldan itibaren üniversitelerin gelişmesi ve araştırmanın önem kazanmasıyla dünya üniversite kütüphaneleri öğretim, araştırma ve yayın faaliyetleri için gerek duyulacak materyali toplu halde bulundurmak ve hizmete sunmak amacındadırlar (Üstün, 1983, s.106).

Bilimsel araştırma gerektirdiğinde kütüphane dışı kaynaklara da yönelmek, istekleri karşılamak, yenilikleri araştırmacıya ulaştırmak üniversite kütüphanelerinin

görevleri arasındadır. Bilimsel araştırma için sağlanan iyi ortam üniversitenin yayın hayatını da etkiler.

Bir üniversitenin bütün fonksiyonlarını yerine getirmesi ancak iyi organize edilmiş, yetişmiş elemanları bulunan çeşitli teknolojik gelişmelere sahip modern kütüphanelerin yardımıyla gerçekleştirilebilir.

Kütüphanelerin çalışmaları yerli ve yabancı bilim adamları tarafından incelenmiş ve raporlar hazırlanmıştır. Bunlarda, eğitim-kütüphane ilişkisini olumsuz yönde etkileyen hususlar şöyle belirtilmiştir (Üstün, 1983, s.107).

1. Eğitim sisteminin niteliğinin iyi olmaması,
2. Okuyucu eğitiminin yetersiz oluşu,
3. Rehberlik hizmetlerinin yetersiz oluşu.

Bir üniversite kütüphanesi ile yararlanılanlar arasındaki ilişki üniversite eğitim sistemi ile yakından ilgilidir. Üniversitelerin tamamen araştırmaya dayalı kurumlar olması gerekir. Araştırma eğitiminin temelinde bireysel çalışma alışkanlığının kazandırılması bulunur. Özellikle arama, bulma ve uygulama yöntemleriyle eğitim aktivitesinin sağlanması hedeflenir. Gelişmekte olan ülkemizde araştırma, ekonomik ve teknolojik kalkınmamızda bir yatırım olarak kabul edilmelidir. Bunun için de eğitim-öğretimin araştırmaya yönelik olması gerekir.

Eğitim sisteminin genel bir değerlendirilmesi yapıldığında, uygulanmakta olan yöntemin öğrenciyi ders notlarına bağımlı kıldığını, bağımsız bir çalışma ortamına itmediğini, ders yüklerinin öğrenciye araştırma yapacak boş zaman bırakmadığını ve öğrenci sayısının kabarık olduğunu söylemek mümkündür. Eğitim sisteminde olduğu gibi, üniversitelerimizdeki araştırma faaliyetlerinin de istenen düzeyde olmadığı görülmektedir. Master ve doktora öğrencilerinin, toplam üniversite öğrencilerine olan oran gelişmiş ülkelerde %15 ile %25 arasında değişirken, ülkemizde en iyi koşullarda bile %2 ile %3 oranını zor geçmektedir (Çakın, 1983, s.63).

Üniversitelerimizdeki kütüphanelere duyulan gereksinimi belirleyen eğitim ve araştırma faaliyetleri bu durumda iken kütüphane gelişimi için yapılacak desteklerin de boyutları haliyle sınırlı olacaktır. Bu durumda üniversitelerimizdeki kütüphanelerin sorunlarının nedenlerini öncelikle üniversitelerimizdeki eğitim ve araştırma faaliyetlerinin nitelik ve niceliğinde aramak gerekir. Ancak, durumun böyle olması, eğitim ve araştırma faaliyetlerinin yeniden gözden geçirilinceye kadar üniversite kütüphanelerinin geliştirilmesi için hiçbir şey yapılamaz anlamına gelmemelidir.

Üniversitelerimizin idaresi, yönlendirilmesi, denetlenmesi ve geliştirilmesi konusunda yetkili ve sorumlu bir kuruluş olan Yükseköğretim Kurulu'nun, kütüphanenin

nitelik ve nicelik bakımından gelişebilmesi ve beklenen hizmeti verebilmesi için bütçelerinin günün koşullarına uygun duruma getirilmesi, yeterli personelin sağlanması, modern kütüphane binalarına kavuşturulmalarının sağlanması gereklidir. Yalnız unutulmaması gereken ve en önemli olan husus da, üniversitelerde öğretim programlarının öğrenciyi bağımsız bir çalışma ortamına itecek ve araştırmaya yöneltecek şekilde düzenlenmesi olacaktır. Öğretim programlarında bu yönde yapılacak değişiklikler kütüphaneleri olumlu yönde etkileyecektir.

Kütüphanelerin Gelişmesi

Batı dünyasında okul kütüphanelerinin gelişmesi yükseköğretim kurumundan, ortaöğretim kademesine doğru bir seyir takip etmektedir. Kütüphanenin ilköğretimin bünyesine girişi ise daha sonra gerçekleşmiştir.

Türkiye'de üniversite kütüphanelerinin gelişmesi ise fakülte, enstitü, bölüm, kürsü kütüphaneleri şeklinde örgütlenmiştir. Bunun yanında, ODTÜ, Hacettepe Üniversitesi, Fırat Üniversitesi gibi belli bir kampüs içerisinde bulunan üniversitelerin kuruluşu ile beraber, merkezi kütüphane anlayışı da ortaya çıkmış ve benimsenmiştir.

Üniversite kütüphanelerinin birtakım faaliyetlerinin belli bir merkezden yapılmasını sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu 19 Ağustos 1982 tarihinde şu ilke kararını almıştır:

"Kütüphanelerin merkezi bir kayıt ve yönetim altında toplanması, bir üniversitedeki kitap ve periyodiklerinin satın alma ve abonman işlemlerinin tek elden yürütülmesi, uzmanlık konularına ait bazı kitapların kayıtlarının merkezde tutulmak şartıyla bölümlerde bulundurulmasına, ayrıca her kütüphanede Atatürk ve Türk İnkılap Tarihine ait kitapların özel olarak belirli bir yerde toplanarak hizmete sunulmasına karar verilmiştir"

Bu ilke kararına uygun olarak, üniversitelerde kütüphane ve dokümantasyon daire başkanlıkları kurulmuş ve merkezi olarak faaliyete geçmişlerdir. Fırat Üniversitesi de 1984 yılında, fakülte kütüphanelerini Mühendislik Fakültesi kütüphane binasına taşıyarak merkezileşmeyi gerçekleştirmiştir. Ancak, bazı üniversitelerde kampüs içinde uygun bina bulunmaması gibi nedenlerle Ege Üniversitesinde olduğu gibi merkezileşme sağlanamamıştır. Bazı üniversiteler de dağılmış yerleşimde olmaları nedeniyle kütüphanelerini merkezileştirilmemişlerdir. Ankara Üniversitesinde olduğu gibi Fakülte kütüphaneleri faaliyetlerine devam etmişlerdir. Bu da bazı sorunlar doğurmuştur. Fakülte kütüphanelerindeki personelin daire başkanına değil fakülte yönetimine bağlı olması gerekli koordinasyonu engellemiştir. Satınalma işlemleri Daire Başkanlığınca yapılmış bu da

merkez kütüphanelerin yükünü artırmıştır.

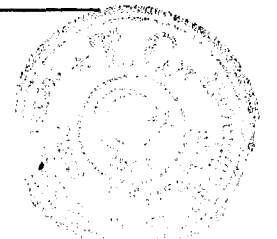
Üniversite kütüphanelerinde koleksiyonu da yetersiz olması, bir diğer sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bütçenin az olması (Tablo 1 ve 2), yayın fiyatlarındaki artışlar ve kütüphane bütçelerinin istenen düzeyde artmaması koleksiyonun zenginleşmesini engelleyen nedenlerdir. Bilimsel araştırma alanında ilk iki sırada olan ODTÜ ve Hacettepe Üniversitesi kütüphanelerinin ülkemizdeki diğer üniversite kütüphanelerine göre daha gelişmiş oldukları görülmektedir (Toplu, 1989, s.28).

Üniversite kütüphanelerimizin çağında, çağdaş anlamda kütüphanecilik hizmetleri verilmemektedir. Bunun nedenlerinin başında bağlı buldukları üniversitelerde gerek eğitim ve öğretim, gerekse araştırma yönünden zorlayıcı faktörlerin bulunmaması gelir. Bu tür üniversite kütüphanelerinde hizmetler genellikle kitap alıp verme şeklinde olmakta kullanıcı gelişmiş kütüphanecilik hizmetlerini isteme ihtiyacını duymamakta ve bu nedenle kütüphaneler gelişme göstermeyip, geleneksel yapısını korumaktadır. Eğitim, öğretim ve araştırma alanında yeterli çalışmayı yapamayan üniversitelerin kütüphaneleri, kütüphanelerarası işbirliği yoluyla yayın sağlama çalışmalarında da çok sayıda özel istekle karşılaşmamaktadırlar.

YÖK Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi Üniversitelerden gelen bilgi isteklerini bir ay içinde karşılayabilmektedir. DIALOG aracılığıyla da okuyucunun isteği doğrultusunda bilgi taraması yapılmaktadır.

Tablo - 1: Bazı Üniversite Kütüphanelerinin 1989 Yılı Ortası İtibariyle Kitap, Süreli Yayın Sayıları ve Bütçeleri

Üniversiteler	Kitap	Süreli Yayın	1989 Bütçesi (TL)
Anadolu Üniv.Küt.	75000	1250	650 milyon
Bilkent Üniv. Küt.	20000	870	Sınırsız
Hacettepe Üniv. Küt.	110000	1100	870 milyon
Gazi Üniv. Küt.	45000	1180	700 milyon
Mimar Sinan Ü.Küt.	40000	26	706 milyon
İTÜ Küt.	110000	1000	65 milyon
ODTÜ Küt.	238000	1796	660 milyon
Fırat Üniv. Küt.	63000	1118	200 milyon

Tablo -2: Öğrenci Başına Düşen Üniversite Kütüphane Bütçesi Miktarlarının Yıllara Göre Tüm Üniversiteler Ortalaması (TL)

Yıllar	Ortalama (TL)
1983	3779
1984	5087
1985	5113
1986	5990
1987	8419

Yılmaz, 1989, s.15

Okuyucu (Kullanıcı) Eğitimi

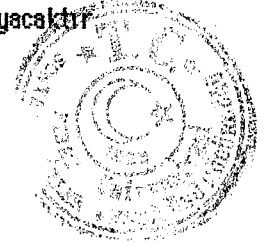
Kütüphaneciler, eskiden koleksiyon kurma ve organize etme ile ilgilenirken zamanla okuyucuların kütüphane ve kaynakların kullanımında yardıma gereksinimleri olduğunu görüp okuyucu eğitimine eğilmişler, okuyucunun bilgi ve belgeye erişiminde rol oynamaya başlamışlardır.

Tanım ve Önemi

Okuyucu (kullanıcı) eğitiminin tanımını şu şekilde verebiliriz:

"Kütüphanenin varolan ve potansiyel kullanıcılarını bilginin değerinden ve mevcut bilgi kaynaklarının varlığından haberdar etmek, bilgiye karşı olumlu davranışlar edinmelerini sağlamak, bilgi kaynaklarını kullanmaları için onları güdülemek ve bu kaynakları bulup kullanabilmeleri için gerekli becerileri kazandırmaktır" (Cribb, 1981, s.90).

Cribb'in (1981) tanımında da görüldüğü gibi, kullanıcı eğitimi çok kapsamlı faaliyetleri içermektedir. Bu nedenle de kullanıcı eğitimi genellikle iki düzeyde veya aşamada yapmak benimsenmiştir. Birinci aşama, kullanıcıların varolan bilgi kaynakları konusunda haberdar edilip bilinçlendirilmeleridir. İkinci aşama ise bilinçlendirilmiş kullanıcılara gereksinme duydukları bilgiyi arayıp bularak kullanabilmeleri konusunda beceri kazanmaları için eğitim verilmesidir. Bilgi gereksinimleri saptanamamış, bilginin değerini önemini ve varolan bilgi kaynaklarını bilmeyen kişilere örneğin, bibliyografik araçların nasıl kullanılacağını öğretmek oldukça yersiz olacak ve yarar sağlamayacaktır.

Kullanıcı eğitiminin bu aşamalarına, kütüphane oryantasyonu ve bibliyografya eğitimi dendiğini de görmekteyiz. Bazı kütüphaneciler kullanıcı eğitimini sadece bilgiye ulaşım olarak ele almakta, bazıları ise bilginin oryantasyonu ve nasıl kullanılacağına öğretildiğini de kullanıcı eğitiminin kapsamı içine sokmaktadırlar. Her kütüphanenin bağlı bulunduğu kuruma ve ortama uygun kendine ait bir kullanıcı eğitimi programı ve politikasının olması gerekmektedir.

Kullanıcı Eğitiminin Planlanması

Kütüphanelerin kendilerine ait kullanıcı eğitimi programlarını başarıyla yürütebilmeleri, kullanıcı eğitimi programlarının ulusal düzeyde ele alınıp planlanmasını gerektirmektedir. Ulusal kullanıcı eğitimi politikası planlanırken eğitimin genel işlevlerinin dikkate alınması gerekir. Kullanıcı eğitimi ulusal planlamadır ve ulusal planlama için de bir örgütün kurulmasını gerektirir. Böyle bir komisyonun kurulabilmesi de Devlet Planlama Teşkilatınca bu konunun öneminin kabullenilip, kalkınma planlarında okuyucu eğitimine yer verilmesine bağlıdır.

Kullanıcı eğitimi programı yapılırken, her kütüphanenin kendi kaynaklarını (bütçe, personel, doküman, bina) ve içinde bulunduğu üst düzey kuruluş ile hizmet verdiği kullanıcılara uygun bir politika belirleyip kararlar alması gerekmektedir. Kullanıcı eğitiminin başarıya ulaşması için, bu eğitimin araştırılıp planlanarak verilmesi ve hedeflerinin uzun vadeli olarak ele alınması gerekir.

Okuyucu Eğitiminde Kullanılan Yöntemler

Daha önce açıklandığı gibi, okuyucu eğitimi iki aşamada yapılır. a. Tanıtım (orientation), b. Öğretim (instruction). Okuyucu eğitiminde kullanılacak yöntem ve araçların eğitimin içeriğine uygun olarak seçilmesi gerekmektedir. Bu yöntemler grup eğitiminde ayrı, bireysel eğitimde ayrı şekillerde olmaktadır.

Grup eğitimi için kullanılan yöntemler; konferans, seminer, özel dersler, gösteriler ve rehberli turlardır. Bireysel eğitim yönteminde ise basılı materyaller (el kitabı ve basılı bilgi veren broşürler), pratik uygulamalar, teyp, video kullanımı, bilgisayar kullanımı, kütüphane içindeki işaretler ve levhalar, müracaat masasından yapılan yardım hakkında bilgi verilir. Bir de hem grup eğitimi hem bireysel eğitim için kullanılan yöntemler vardır ki bunlar da film , videotteyp ve teyp/slayt kullanımıdır (Keyman, 1982, s.165).

Bütün yapılan bu yöntemlere rağmen okuyucu eğitiminin en iyi şeklinin müracaat masasından bireylere verilen hizmet olduğu hakkında yaygın bir görüş vardır ki, bu da

doğrudur. Çünkü okuyucu bir sorunun cevabını öğrenmek için güdülendiğinde hemen müracaat kütüphanecisine sormakta ve cevabı bir uzmandan almakta, aynı zamanda öğrenme işlemine aktif olarak katılmaktadır. Kütüphaneci ile okuyucu arasındaki bu doğrudan iletişimin etkisi, çeşitli gör-ışit araçları kullanılarak yapılan eğitimden daha fazladır.

Üniversite kütüphanelerinde okuyucu eğitimi programlarının planlanması ve uygulanmasındaki önemli noktaları şu şekilde sıralayabiliriz:

- a. Planlama,
- b. Tanıtım ve öğretim programlarının zamanında sunulması,
- c. Bilgilerin uygunluğu,
- d. Bilginin seviyesi,
- e. Akademik personele verilen hizmet ve akademik personelle işbirliği,
- f. Kütüphanecilerin "öğretim" ile olan ilişkileri,
- g. Gör-ışit araçlarının kullanımı,
- h. Değerlendirme (Keyman, 1982, ss. 164-167).

Okuma Alışkanlığı

Okuyucular yaş, eğitim durumu, alışkanlık, amaçlar, hobiler ve içinde buldukları çevre, sahip oldukları maddi olanaklara göre kişisel farklılıklar gösterirler. Okuyucuların okumaya olan gereksinimleri farklıdır ve zamanla da değişikliğe uğrayabilir. Bir kitaptan yararlanan okuyucuların değişik anlamlar çıkarması, bir başka deyişle bir eserin değerinin okuyuculara göre farklılık göstermesi olağandır. Aslında, kişinin kitaptan ne anladığı değil, kitabın okuyana neler anlatmak istediğinin önemi vardır. Kitabın doğru yorumlanması, özellikle sosyal bilimler alanındaki yayınlarda iyi değerlendirilmesine bağlıdır. Aynı kitabın her okunuşta değişik yorumlanması da eserin anlatmak istediğinin tam anlaşılmasına bağlıdır (Demirtaş, 1985, s.141).

Bu noktada okuryazar kavramı üzerinde durmakta yarar görülmektedir. Okuryazar veya okur yazar olma gündelik yaşamda çeşitli biçim ve anlamda karşımıza çıkmaktadır.

Okuryazar: Okuması yazması olan, öğrenim görmüş kimse

Okuryazarlık: Okuryazar olma durumu anlamına gelmektedir.

İşlevsel okuryazarlık: Bir kimsenin bağlı bulunduğu küme ve toplum içinde etkili işlev gösterebilmesi için okuryazarlığın gerektirdiği tüm etkinliklere katılmasını sağlayan ve aynı zamanda kendisinin ve çevresinin gelişmesi bakımından okumayı, yazmayı ve hesaplamayı sürdürmesine olanak veren okuma, yazma ve hesaplama yeteneği (Titmus, 1985, s. 42).

Okuryazar olmama, bigisizlik, cahilik, öğrenim görmemiş olma durumlarını belirtmektedir. Adını soyadını yazıp okuyan her bireye okuryazar demek, kavramı gerçek anlamından uzaklaştırır. Aslında okuryazarlık ömür boyu devam eden yaşamı maddi ve manevi yönden etkileyen bir süreçtir. Okuma, bireyin bilgi kazanmasını, okuma alışkanlığı ise kişinin bilgisinin sürekli artmasını sağlar. Okuma alışkanlığı edinmemiş okuryazarın okuma ve yazma becerisinin olması yararlıdır. Gerçekten okuryazar olmayan adını dahi yazamayan kişiyle, okumayan okuryazarın farkı yoktur. Okumayan okuryazarların niteliklerinden bazıları şöyle sıralayabiliriz. Çevresinden duyduğu, doğruluğu kesinlik kazanmamış bilgiler önemlidir. Okumaya, bilginin doğruluğunu kontrol etmeye ihtiyaç duymaz. Her nasılsa edindiği sığ ve tutarsız bilgileri zaman zaman ortaya koyarlar.

Okuryazar kavramının şu anlamları kapsamı gerektiğini kabullenmeliyiz: Okuryazar sürekli okuyandır. Okuduğundan anlam çıkarıp onu yaşamına adepte eden, okuduklarını kendisi ve çevresini geliştirmek ve değiştirmek için yorumlayan ve faydalar sağlayan aktif bir kişidir.

Gerçek okuryazarlıkta okuma eyleminin yoğunluk kazanması gerekir. Okuryazarı, "okuyucu" diye tanımlamak yerinde olacaktır. "Okuyucu" ların kendi içinde gruplara ayrılması, okuryazarlık veya okuma alışkanlığı sorununun çözümüne katkıda bulunacaktır. American Library Association'un değerlendirmelerine göre az okuyanlar altı ayda bir kitap dahi okumazlar. Sınırlı okuyanlar haftada bir gazete, altı ayda bir, 10 kitap okurlar. Etkin okuyucular her gün gazete, haftada 5- 10 dergi, altı ayda 10 ve daha fazla kitap okurlar.

Bireyleri "okumayan okuryazarlık" tan çıkarıp "gerçek okuryazar" yapmakta kütüphanelere büyük görev düşmektedir. Bireyin mesleki yaşamında ve özel yaşamında başarılı olabilmesi için bilgi birikiminin olması gerekir. Günün koşullarına uygun bilgi birikiminin sağlanabilmesi de, bilginin sürekli edinilebilmesini, yani okuma alışkanlığının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

3. Türkiye'de Okuma Alışkanlığının Düşük Oluş Nedenleri

Dünyadaki ve Türkiye'deki yayın kapasitesini gözönünde bulundurursak, ülkemizde yeterli sayıda yayın yapılmadığını söyleyebiliriz. Türkiye'de basılan kitap, süreli yayın ve gazete sayısının az oluşuna ve bunların da okuyucu bulmakta zorluk çektiğine bakılırsa bir sorun olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu sorunların başında okuma alışkanlığının kazanılmamış olması gelmektedir. Ülkemizde okuma alışkanlığının yaygınlaşmamasının nedenlerini şöyle sıralayabiliriz.

.Toplumumuzun büyük bir kesiminde okumak, bilgili olmak ön planda gelmemektedir. Bunun yerine zenginlik, şöhret sahibi olmak daha geçerli sayılmaktadır.

.Eğitim sistemimiz, öğrenciyi araştırmaya, okumaya yöneltmekten çok ezberciliğe ağırlık vermektedir.

.Bireyin iyi ve rahat bir yaşam sağlayabilmesi okumayla değil, çoğu zaman başka yollarla olabilmektedir.

.Kitap fiyatları, alım gücünü aşmaktadır. Çok sayıda yayın takip edebilmek maddi bakımdan güçtür.

.Kütüphaneler çoğu zaman okuyucuya yeterli hizmeti vermemektedir. Çocuk ve okul kütüphaneleri işlevlerini yerine getirmekten çok göstermelidir. Halk kütüphaneleri yeterli personel ve kitaba sahip değildir, çoğunda ödünç verme için ayrılmış sınırlı sayıda kitaptan yararlanılabilmektedir. Üniversite kütüphanelerininin bu saydıklarımızdan daha iyi olduğunu söyleyebiliriz. Ancak okuma alışkanlığı yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Üniversiteye gelmeden bu alışkanlığın kazanılmış olması gerekir. Dört senelik yüksek öğretim süresinde öğrenciler kütüphaneye yöneltilseler bile öğrenim sonrası çoğunda okuma alışkanlığının devam etmediği söylenebilir.

Kırsal kesimde okumanın yarar getireceğine inanılmamakta ve vaktin boşa geçirildiği düşünülmektedir.

Aileler çocuklarını okumaya teşvik etmemektedirler. Özellikle günümüzde üniversite bitirenlerin iş bulamadığı bir ortamda okumaya önem verilmemektedir.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında, okuma zevki ve alışkanlığının yaygınlaştırılması için araştırma ve çalışmalar yapılacağı belirtilmiştir. (DPT, 1989, s. 322).

Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin genel tanıtımı

1969'da kurulan Mühendislik Fakültesi Kütüphanesi, 1971'de kurulan Veteriner Fakültesi Kütüphanesi, 1975'de kurulan Rektörlük Kütüphanesi, yine 1975'de kurulan Fen-Edebiyat Fakültesi Kütüphanelerinin birleştirilmesiyle 1983 yılında Üniversite Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi oluşmuştur. 1987 yılında Tunceli ve Bingöl Meslek Yüksekokullarının kendi binalarına taşınması nedeniyle Tunceli ve Bingöl'de, 1990 da da Muş'ta şube kütüphane açılmıştır.

Üniversitemiz bünyesindeki Fakülte, Enstitü ve Yüksekokulların öğrenci ve öğretim üyelerine, personele, öğretim, öğrenim, araştırma ve boş zamanlarını değerlendirmeleri için gerekli kütüphane materyal ve hizmetleri sağlamayı amaçlayan kütüphanemizin genel durumu aşağıda belirtilmiştir.

Koleksiyon

Bingöl, Tunceli ve Muş'ta açılmış olan şube kütüphaneleriyle birlikte demirbaş'a kayıtlı yayın sayısı 66,161 dir.

Merkez	58,113
Tunceli	3,092
Bingöl	3,110
Muş	1,846

66,161

Merkezde bulunan koleksiyonun 54,203'ü kitap,3,910'u ciltli süreli yayındır. 334'ü Türkçe, 227'si yabancı dil olmak üzere devam eden süreli yayın sayısı 561 dir.

1985 başında 35,524 olan demirbaş'a kayıtlı kitap sayısı, 1990 sonunda 66,161'e ulaşmıştır.

Öğrenci başına düşmesi gereken kitap sayısı Meksika standartlarına göre 13, Kanada standartlarına göre 75 dir. Türkiye'deki üniversitelerde kitap, öğrenci sayısı ve öğretim elemanı toplamı ele alındığında 1987 yılı verilerine göre, ortalama olarak öğrenci başına düşen kitap 11,1; öğretim elemanı başına düşen kitap ise 154,8 olarak bulunmuştur. Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve ODTÜ bu standartlara en yakın üniversitelerdir. Fırat Üniversitesinde ise öğrenci başına düşen kitap sayısı 10,8, öğretim elemanı başına düşen kitap sayısı ise 141,4 olarak belirlenmiştir (Ertel, 1989, ss.34-35).

Bütçe ve Harcamalar

Amerikan, İngiliz, Kanada ve Meksika yayınlarında değinilen önemli bir görüş, üniversite kütüphanesi bütçesinin, kütüphanenin bağlı olduğu kurumun toplam bütçesinin %5'i ile %10'u arasında olması tavsiye edilen bir orandır. Bu oranların da eski üniversiteler için uygun olduğu, yeni üniversitelerde ise bu oranın bir süre daha yüksek olması kabullenilmektedir (Withers, 1988, s.32).

Türkiye'deki üniversite kütüphane bütçelerinin üniversite bütçelerine oranlarının 1983-1989 dönemi ortalamasını veren bir çalışmada, Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin dönem ortalaması %0,99 la tüm üniversitelerin içinde 11. sırada yer almaktadır. Boğaziçi %4,18, ODTÜ %2,19, Karadeniz %1,47 ile ilk üç sırada yer almaktadır. Son üç sırada ise Dicle %0,39, Akdeniz %0,36 , Trakya Üniversitesi Kütüphaneleri %0,16 yer almaktadır (Yılmaz, 1990, s.91).

F.Ü. Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesine ayrılan ödeneğin yıllara göre durumu şöyledir.

1987	80.000.000
1988	120.000.000
1989	160.000.000
1990	300.000.000
1991	600.000.000

Güneş gazetesi "Üniversite öğrenmeden öğretiyor" manşetiyle verdiği haberde üniversitelerimizin gerek sayı, gerekse çeşitlilik açısından ele alındığında kitap ve dergi yönünden oldukça zayıf durumda olduğunu belirtmektedir. Boğaziçi Üniversitesi bütçesinden ayırdığı %5.13'lük payla kitap ve dergi alımına en fazla para ayıran üniversite olurken, birçok üniversitelerin bağışlarla yetindiğini, yardımların da ihtiyacın altında kaldığını vurgulamaktadır (Güneş, 23 Ekim 1990, s.5).

Personel

Kanada standartlarına göre üniversite kütüphanelerinde olması gereken profesyonel kütüphaneci sayısı için asgari oran, 300 öğrenciye bir profesyonel kütüphanecinin düşmesidir. Bütün personelin en az %31'inin profesyonel kütüphanecilerden oluşması gerektiği de belirtilmektedir (Withers, 1988, s.34).

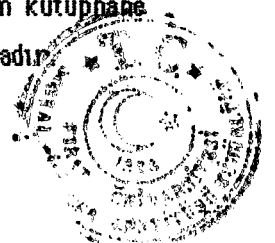
Halen F.Ü. Kütüphanesinde beşi kütüphanecilik olmak üzere altı fakülte mezunu, bir meslek yüksek okulu, iki açıköğretim önlisans mezunu, beş lise, üç ortaokul, iki ilkokul mezunu olmak üzere toplam 19 personel görev yapmaktadır.

Bu standartlara göre F.Ü. kütüphanesinde 18 profesyonel kütüphaneci (kütüphanecilik eğitimi almış kişi) bulunması gereklidir.

Bina

Öğrenci başına 1,5 m², öğretim üyesi için ise 7,0m² alan üniversite kütüphane binası için ortalama standart alan olarak kabul edilmiştir. Böylece kütüphanenin toplam zemin alanını belirlemek mümkündür. Toplam alanın değerlendirilmesinde gözönünde bulundurulması gereken çeşitli faktörler ise şunlardır. Öğretim ve araştırmaların düzeyi, dermelerin büyüklüğü, mevcudun açık saf sistemine göre düzenlenip düzenlenmediği, teknik hizmetlerin hacmi (Withers, 1988, ss.38-40).

1987 yılında tüm üniversitelerdeki öğrenci sayısı 382,037 toplam kütüphane alan ise 94,333 m²'dir. Öğrenci başına düşen ortalama alan da 0,24 m² olmaktadır.

F.Ü.'de öğrenci başına düşen alan $0,33m^2$ olarak belirlenmiştir (Ertel, 1989,ss.10-12).

F.Ü. Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi'nin binası üç katlı ve $1781 m^2$ alana sahiptir. Toplam okuyucu sandalyesi 230 dur.

Bu standartlara göre F.Ü. kütüphane binasının olması gereken fiziki alanı hesaplanabilir.

<u>Okuyucu Kapasitesi</u>	<u>Bir kişiyi (m^2)</u>	<u>Toplam alan (m^2)</u>
5444 öğrenci	1,5	8166
514 akademik personel	7,0	3598
		<hr/>
		11764 m^2

Türkiye'de standartlara uygun üniversite kütüphane binası yoktur. Bu fiziksel koşullarda kütüphanelerin fonksiyonlarını yerine getirebilmeleri oldukça güçtür.

Kütüphanelerin Kullanım Etkinlikleriyle İlgili Yapılan Çalışmalar

1973 yılında Ankara İl Halk Kütüphanesine bağlı gezici kütüphane okuyucuları üzerinde yapılan anket 1984 yılında TKDB'inde yayınlanmıştır. Bu gecikmeye rağmen çalışmanın bu tür araştırmalara öncü olduğu ve okuyucu analizlerine bir örnek oluşturduğu düşünülmektedir (Çapar, 1984). Çalışmanın amacı, Ankara Gezici Kütüphanesinin hizmet verdiği semtlerde kütüphaneden yararlananlar tarafından en fazla hangi konulu eserlerin okunduğunu ve bunları hangi niteliklere sahip kişilerin okuduğunu belirlemek ve gezici kütüphane hizmetini elde edilen bilgilerin ışığında geliştirmektir. Bu araştırmada anket tekniği uygulanmıştır. Semt, yaş, cinsiyet, medeni hal, eğitim durumu, meslek, kütüphaneden ödünç alınan eserlerin telif veya tercüme oluşu ve eserlerin konusu ile ilgili verileri toplamak üzere hazırlanan anket formları bir ay süreyle gezici kütüphanenin uğradığı semtlerden 17'sinde dağıtılmıştır. Uygulama, anket formlarının okuyuculara kütüphaneye geldiklerinde doldurtulması biçiminde olmuş, veriler tablolara dökülmüştür (Çapar, 1984, ss.15-30; 66-82).

Karaer (1980) tarafından 1978 Kasımıyla 1979 Mayıs ayları arasında, çağdaş kütüphaneciliğin ülkemizde gelişip yaygınlaşmasında Devlet kuruluşlarının üst düzeyinde görev almış yöneticilerin katkısının büyük olacağı düşünüülerek, resmi, özerk ve özel kuruluş yöneticilerine dengeli bir biçimde ulaşımı sağlayan 228 anket dağıtılmıştır. Bunlardan alınan 107 cevap ile yöneticilerin nasıl bir kütüphanecilik anlayışına sahip olduklarını araştırılmıştır. Olumlu cevaplar %40, olumsuz cevaplar %60 oranındadır. Eldé

edilen bu sonuçlara göre, üst düzey yöneticilerinin çağdaş kütüphanecilik anlayışından uzak, kütüphanecilik meselelerine bakış açısı yetersiz; kütüphane ve kütüphanecilere karşı ilgisiz oldukları belirtilmektedir.

Halk kütüphaneleriyle ilgili, bilim uzmanlığı tezi olarak hazırlanmış bir çalışma da 1982 yılı başında yapılan ve "Cebeci Halk Kütüphanesinde Yetişkinlere Uygulanan Anketin Sonuçları ve Değerlendirilmesi" adıyla TKDB'sinde 1984'de yayınlanmıştır. Cebeci Halk Kütüphanesinden yararlanan yetişkinlerin özelliklerini, kütüphaneye olan ilgilerini ve beğenilerini saptamak, kütüphane koleksiyonunu yeterli bulup bulmadıklarını, kütüphanede kültürel etkinlikler düzenlenirse katılıp katılmayacaklarını ve kütüphaneden istekleri olup olmadıklarını öğrenmek için bir anket uygulanmıştır. Anket, Cebeci Halk Kütüphanesindeki 18 yaşın üzerindeki yetişkinlere 27 Ocak-3 Mart 1982 tarihleri arasında bir ayı aşkın bir süre uygulanmıştır. Ankete 88 yetişkin katılmış 82'si değerlendirilmiştir (Uyanık, 1984, ss.83-91).

Milli kütüphane ve okuyucu analizini konu alan bir çalışma 1985 yılında kütüphanenin süreli yayınlar bölüm şefi Doğan Atılğan tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada Milli kütüphane okuyucusu; öğrenciler ve öğrenci dışında kalan kesim olarak iki gruba ayrılarak değerlendirilmiştir. Kullanılan veriler Milli Kütüphane istatistikleri ve okuyucularla yapılan görüşmeler sonucu elde edilmiştir. Milli Kütüphane okuyucu yönetmeliğine göre kütüphanenin asıl hizmet unsurunu araştırmacılar oluşturmaktadır. Oysa yapılan çalışmada, Milli Kütüphanenin üyelerinin büyük çoğunluğunu öğrencilerin oluşturduğu ve öğrenci dışındakilerin toplam üye sayısının ancak %10'unu oluşturduğu saptanmıştır. Günde ortalama 750-1000 okuyucunun geldiği Milli Kütüphaneden günde ortalama 500-700 kitap ile 250-300 cilt süreli yayın isteği yapıldığını ve bu isteklerde konuların çoğunluğunun da Sosyal Bilimler, Uygulamalı Bilimler, Edebiyat ve Tarih ile ilgili olduğu belirlenmiştir (Atılğan, 1985, ss.129-133).

Gençliğin, özellikle kütüphaneci olacak üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığını araştıran bir çalışma Aralık 1989 da Sağlamtuğ tarafından yapılmıştır. Türkiye'de üniversite kütüphanecilik bölümlerinin 4. sınıf öğrencilerinin özgür (boş) zaman ders dışı okuma alışkanlıklarının belirlenmesi, geleceğin kütüphanecilerinin yönlendirilmesinin programlaştırılabilmesini sağlamak hedeflenmiştir. Araştırma sonunda saptanacak sorunlara çözüm bulabilmek, kütüphanecilik eğitimi ve eğitim politikasına ışık tutmak çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni 160 öğrencidir. Ulaşılabilen 110 deneye 32 sorulu anket uygulanmıştır. Kütüphanecilik bölümlerinin 4. sınıf öğrencilerinde okuma alışkanlığının gelişmediği sonucuna varılmıştır (Sağlamtuğ, 1990, ss.3-21).

Yontar'ın Türkçe'ye çevirdiği, California Üniversitesi Kütüphane Araştırmaları Enstitüsünde araştırmacı olarak görev yapan Evans, Borko ve Ferguson'un çalışması, 1969 Ağustos- 1970 Eylül arasında yapılmıştır. Makalede, kütüphane etkinliğinin ölçülmesiyle ilgili yayınların taranmasıyla elde edilen sonuçlar bildirilmiştir. Tarama sonunda erişilebilirlik, maliyet, kullanıcı tatmini, cevaplama süresi, maliyet/yarar oranı ve kullanım gibi altı ölçüt belirlenmiştir. Beşyüzün üzerinde makale, kitap ve öz incelendikten sonra, kütüphanenin performansının değerlendirilmesinde birçok ölçüt kullanıldığı ortaya çıkarılmıştır. İncelemenin en ilginç yönü de, gözden geçirilen yayınlarda değerlendirme sürecinin nasıl ve niçin yapıldığı meselesiyle ilgilenilmemiş olmasıdır (Yontar, 1989, ss.93-112).

Örgütlerin başarısında ve gelişmesinde yöneticilerin aldığı kararların rolü önemlidir. Yöneticinin uygun ve etkili kararlar alabilmesi çok miktarda bilgi edinmesine ve bunların değerlendirmesine bağlıdır. Oysa kütüphaneyi kullananlara ilişkin bilgiler genelde kullanılabilecek nitelikte değildir. Kütüphanelerin verdikleri hizmetin daha iyi olabilmesi için kullanıcı analizleri yapılarak, kullanılabilir nitelikte bilgiler edinilmesi gereklidir (Baysal, 1987, s. 105; Cribb, 1980, ss. 186-190; Demirtaş, 1986, ss. 28-29; Tunçkanat, 1989, ss. 65-69).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın evreni ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması konularına yer verilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Fırat Üniversitesinin bünyesinde bulunan Mühendislik, Fen-Edebiyat, Teknik Eğitim, Tıp ve Veteriner Fakülteleri, Su Ürünleri Yüksek Okulu, Mesleki eğitim veren Elazığ Meslek Yüksek Okulu, Muş Meslek Yüksek Okulu öğrencileri ve öğretim elemanlarıdır.

1990 yılı başı itibariyle Fırat Üniversitesinde 5444 öğrenci ve 514 akademik personel bulunmaktadır. Bunlardan kütüphaneye üye olanların sayısı 3998 dir.

Araştırmanın örnekleme, üniversitenin tüm fakülteleri ve Elazığ'da eğitim eğitim veren Meslek Yüksek Okulları öğrencileri ve öğretim elemanları arasından belirlenmiştir.

Örneklem belirlenirken fakülte ve cinsiyete gere dengeli bir dağılımın sağlanmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin öğrenimleri boyunca kütüphane ve okuma alışkanlıkları üzerinde bir değişiklik olup olmadığını gözlemleyebilmek için, her fakülte veya yüksekokulda eşit sayıda birinci ve son sınıf öğrencisine anket uygulanması planlanmıştır (Tablo-3).

Anketin öğrencilere uygulanmasında fakültelerin koşulları etkili oldu. Buna göre, Fen-Edebiyat Fakültesinin Fen ve Edebiyat Bölümlerinde, Veteriner Fakültesinde birinci ve son sınıflarına dağıtılırken, sınıftaki mevcut öğrencilerin oturduklarına göre birer atlayarak örneklem seçildi. Mühendislik, Tıp Su Ürünleri Yüksekokulu, Elazığ Meslek Yüksek Okulunda ise birinci ve son sınıftaki öğrencilerin anket yapıldığı andaki sınıf mevcuduna uygulandı. Teknik Eğitim Fakültesinde tüm öğrenciler mevcut olduğu için uygulanmadan önce birinci ve son sınıf öğrenci listesinden anket uygulanacak öğrenciler rastgele işaretlendi ve sınıflarda anket cevaplandırıldı.

Anketin uygulanması sırasında, kütüphane uzmanları yöneltilebilecek soruları cevaplandırmak üzere hazır bulundular ve anketin mümkün olabildiğince doğru cevaplanmasını sağladılar.

Anketi öğretim elemanlarına uygulamak için önce Fırat Üniversitesinde bulunan bütün öğretim kadrosunun listesi sağlandı. Öğretim üyeleri (profesör, doçent ve yardımcı doçent), araştırma görevlileri, öğretim görevlileri ve okutmanlar olmak üzere üç bölüme

incelenmeleri planlandı. Herbirinde mevcut sayı dikkate alınarak (Tablo-3) örneklem belirlendi. Anketin uygulanmasında, kimlere uygulanacağı belirlemek için her kümede öğretim kadrosunun isimleri ayrı ayrı yazılarak zarflarda toplandı. Rasgele örnekleme metoduyla zarflardan isim çekilerek anket uygulanacak kişiler belirlendi. Öğretim kadrosuna anket uygulanmasını yine kütüphane uzmanları gerçekleştirdi.

Tablo-3: Anket uygulanması planlanan öğrencilerin dağılımı

	I. SINIF			IV. SINIF			Toplam
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam	
FEN	20	30	50	20	30	50	100
EDEBİYAT	25	25	50	25	25	50	100
MÜHENDİSLİK	10	40	50	10	40	50	100
TEKNİK EĞ.	2	48	50	5	45	50	100
TIP	20	30	50	20	30	50	100
YETERİNER	10	40	50	10	40	50	100
SU ÜRÜNLERİ YO	20	30	50	20	30	50	100
ELAZIĞ MYO	20	30	50	20	30	50	100
TOPLAM	127	273	400	130	270	400	800

Tablo-4: Anket Uygulanması Planlanan Öğretim Elemanlarının Dağılımı

Ünvanı	Sayı
Prefesör	5
Doçent	10
Yardımcı doçent	23
Öğretim görevlisi	7
Araştırma görevlisi	50
Okutman	12
Toplam	107

Yeri Toplama Araçları

Araştırma için gerekli veriler, ilgili literatürün taranması ve anket olmak üzere iki kaynaktan toplanmıştır. Araştırma problemini tanımlamak ve kütüphanenin kullanım etkinliğiyle ilgili durumu incelemek için öncelikle ilgili kaynaklar taranmıştır. Bu kaynaklardan yararlanılarak anket maddeleri geliştirilmiştir.

Geliştirilen anket Fırat Üniversitesi kütüphanesine gelen bir grup öğrenciye uygulanmıştır. Gerekli düzeltmeler yapılarak tekrar geliştirilen anket, Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde görev yapan ilgili öğretim elemanlarına dil, anlatım ve içerik yönünden incelenmesi amacıyla verilmiştir. Yeniden düzenlenen anket 20 kütüphane okuyucusuna uygulanmış ve kütüphane uzmanlarıyla tekrar gözden geçirilmiş, gerekli düzeltme ve değişiklikler yapıldıktan sonra son şeklini alan anket çoğaltılmıştır.

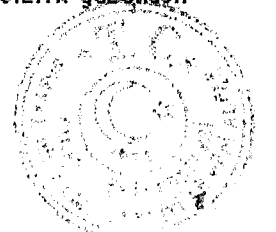
Anket, iki ayrı düzeyde hazırlanmıştır. Öğrenciler için hazırlanan anketin ilk sekiz maddesi kişisel bilgilere yöneliktir. Sonraki beş maddede (9-13) Fırat Üniversitesi kütüphanesine gereksinim duyulup duyulmadığının tesbiti ile ilgilidir. 14-15 maddeler öğrencilerin okuma alışkanlığını ortaya koymaya; 16-20 maddeler öğrencilerin kütüphane alışkanlığını belirleme; 21-24 maddeler öğrencilerin Fırat Üniversitesi koleksiyonu, hizmetleri ve karşılaştıkları sorunları ortaya koymaya, 25. madde öğrencilerin yararlandığı diğer kütüphaneleri ve ne şekilde yararlandıklarını tesbit etmeye, 26. ve son maddede de kütüphanenin daha iyi çalışması için önerilerin yazılmasına ayrılmıştır (Ek 4).

Öğretim elemanları için düzenlenen anket 21 maddeden oluşmaktadır. Kişisel bilgi ile ilgili sorular öğrencilere göre daha azdır. İlk üç madde kişisel bilgilere yöneliktir. Diğer maddeler öğrenci anketiyle aynı başlıkları taşıyan maddeler halindedir. Bazı özel durumlarda maddenin şıklarında değişiklikler yazılmıştır (Ek 5).

Verilerin Toplanması

Yeri toplamak amacıyla geliştirilen anketin deneklere uygulanabilmesi için Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nce Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne yazı gönderilmiştir. Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün Fırat Üniversitesi Rektörlüğüne yazdığı yazı üzerine anketin uygulanması için gerekli izin alınmıştır (Ek 1,2,3).

Öğrencilere anket uygulanması için farklı fakülte ve bölümlerden, birinci ve son sınıflardan, farklı cinsiyetlere göre dağıtımını sağlamak üzere planlanan 800 öğrenciden anketin uygulandığı Mayıs 1990'da yıl sonunun yaklaşması nedeniyle devamsızlık yüzünden 754'üne uygulanabilmiştir.

Öğretim elemanlarına uygulanan ankette ise ünvanlarına göre sayısal bir plan yapılmış, 107 kişiye uygulanması planlanmış, ancak 83'üne uygulanabilmiştir.

Öğrencilerde işleme alınan anket oranı % 94,25, öğretim üyelerinde ise %77,57 dir.

Yerilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Anketlerin uygulanmasıyla elde edilen veriler, bölümler ve sınıflar için ayrı ayrı olmak üzere kareli kâğıtlara işlenmiştir.

Sonra anketteki her madde için ayrı ayrı tablolar hazırlanmıştır. Bu tablolarda deneklerin tümü hakkında o maddeyle ilgili bilgiler özetlenmiş ve yüzdesi hesaplanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan deneklerden elde edilen bilgiler, öğrenciler ve öğretim elemanları için ayrı iki bölümde beş ana başlık altında incelenmiştir. Bunlar:

I. Kişisel bilgiler

II. Eğitim ve öğretimde kütüphaneye duyulan gereksinim

1. Fırat Üniversitesi Kütüphane ve Dökümantasyon Dairesine
2. Diğer Kütüphanelere

III. Okuma alışkanlıkları

1. En çok okunan kitap ve süreli yayınlar
2. Tercih edilen gazeteler

IV. Deneklerin kütüphaneyi kullanma alışkanlıkları

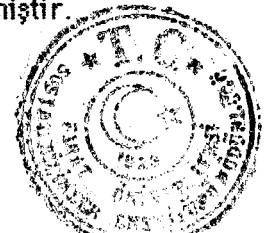
1. Kütüphanede genellikle kalınan süre
2. Okuyucunun tercih ettiği kütüphaneye geliş zamanı
3. Okuyucunun kütüphaneye geliş sıklığı
4. Okuyucunun son üç ayda Fırat Üniversitesi kütüphanesine gelme durumu
5. Okuyucunun gazete okuma sıklığı

V. Okuyucuların Fırat Üniversitesi kütüphanesinin etkinliğine ilişkin görüşler

1. Okuyucuların Fırat Üniversitesi koleksiyonu (Dewey Decimal Classification'a göre onbir ayrı bölüm için ayrı ayrı) hakkındaki görüşleri
2. Okuyucuların Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin Bölümlerinde verilen hizmeti değerlendirmeleri
3. Fırat Üniversitesi kütüphanesini kullanmada okuyucuların karşılaştığı zorluklar
4. Okuyucunun Fırat Üniversitesi kütüphanesinden beklentileriyle ilgili bulgu ve yorumlar,
5. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin daha iyi çalışması için okuyucuların önerileri

BULGULAR

Bulgular öğrencilere ve öğretim elemanlarına göre ayrı ayrı tesbit edilmiştir. Bulguların sonuna kütüphanenin okuyucu ile ilgili genel bilgilerine yer verilmiştir.

A. ÖĞRENCİLERE AİT BULGULAR

I. KİŞİSEL BİLGİLERE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrenci deneklere ilişkin bilgiler incelenmiştir. Kişisel bilgilere ait bulgulara yer verilmiştir.

Deneklerin Okudukları Bölümler ve Cinsiyetleri

Anketi yanıtlayan deneklerin fakültelere, bölümlere, buldukları sınıfa ve cinsiyetlerine göre dağılımları Tablo-5 'de gösterilmiştir.

Deneklerin %32.63'ü Kız, %67.37'si Erkektir. Bunların % 52,79'u birinci sınıf, % 47,21'i son sınıf öğrencileridir.

Deneklerin doğduğu yer

Tablo-6: Deneklerin doğdukları yer

Doğdukları yer	N	%
İl	371	49,20
İlçe	210	27,85
köy	173	22,95
Toplam	754	100,00

Tablo-6 'da görüldüğü gibi deneklerin hemen hemen yarısı ilde doğmuştur.

Tablo-5: Fırat Üniversitesinde Anket Uygulanan Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı, Cinsiyeti ve Sayısı.

	1.SINIF		4.SINIF		TOPLAM		
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	
Biyoloji	-	-	10	15	10	15	25
Fizik	4	10	-	-	4	10	14
Kimya	-	-	10	15	10	15	25
Matematik	15	13	-	-	15	13	28
	19	23	20	30	39	53	92
Sosyoloji	9	10	9	10	18	20	38
Tarih	16	16	-	-	16	16	32
Türkdili	6	4	10	10	16	14	30
	31	30	19	20	50	50	100
Elektrik-Elekt.	2	8	2	7	4	15	19
İnşaat	2	8	2	8	4	16	20
Jeoloji	2	8	2	8	4	16	20
Kimya	2	9	5	5	7	14	21
Makina	2	5	-	6	2	11	13
	10	38	11	34	21	72	93
Makina	-	17	-	16	-	33	33
Metalurji	-	16	-	17	-	33	33
Yapı	2	15	5	12	7	27	34
	2	48	5	45	7	93	100
TIP	26	24	18	31	44	55	99
YETERİNER	11	39	11	39	22	78	100
Su ÜRÜNLERİ Y.O 10		38	6	27	16	65	81
Bilgisayar Proj.	4	12	2	9	6	21	27
Hemşirelik	7	-	4	-	11	-	11
Sekreterlik	10	-	12	-	22	-	22
Su Ürünleri	4	5	-	-	4	5	9
Turizm	-	7	4	9	4	16	20
	25	24	22	18	47	42	89
TOPLAM	134	264	112	244	246	508	754

Deneklerin yaşantılarının en uzun döneminin geçtiği bölge

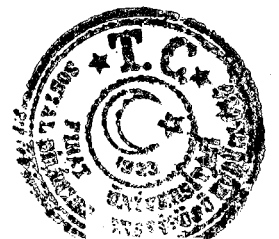
Tablo- 7: Deneklerin En Uzun Kaldıkları Bölge

Bölge	N	%
Marmara	44	5,85
Ege	62	8,24
Akdeniz	101	13,43
İç Anadolu	86	11,44
Karadeniz	58	7,71
Doğu Anadolu	329	43,75
Güney Doğu Anadolu	72	9,58
Toplam	752	100,00

Deneklerin mezun oldukları lise türü

Tablo - 8: Deneklerin Bitirdiği Lise Türü

Lise türü	N	%
Klasik lise	481	63,79
Özel lise	17	2,25
Anadolu lisesi	14	1,86
Meslek lisesi	236	31,30
Cevapsız	6	0,80
Toplam	754	100,0

Deneklerin yaşantılarının en uzun döneminin geçtiği bölgelerin başında %43,75 ile Doğu Anadolu gelmektedir. Bunu Akdeniz %13,43 ve İç Anadolu Bölgeleri %11,44 takip etmektedir (Tablo-7).

İki öğrenci birden fazla bölge işaretlediğinden değerlendirmeye alınmamıştır.

Deneklerin büyük bir kısmı (%63,79'u) klasik lise mezunu, ikinci olarak da %31,30 ile meslek lisesi mezunudur (Tablo-8).

Deneklerin anne ve babalarının öğrenim durumu

Tablo - 9: Anne ve Babaların Öğrenim Durumu

	Öğrenim yok		İlkokul		Ortaokul		lise ve dengi		Yüksekokul		Topl. C.sız			Toplam N
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	N	%	
Annenin	286	37,93	319	42,31	37	4,91	46	6,10	19	2,52	707	47	6,23	754
Babanın	72	9,55	360	47,75	78	10,34	100	13,26	103	13,66	713	41	5,44	754

Deneklerin annelerinin %48,31'i ilkokul mezunu iken, %37,93'ünün öğrenimi yoktur. Yüksekokul bitirenlerin oranı ise %2,52'dir.

Deneklerin babalarının %47,75'i ilkokul mezunu olup, bunu %13,66 ile yüksekokul mezunları takip etmektedir. Öğrenim görmeyen babaların oranı ise %9,55 düzeyindedir (Tablo-9).

Öğrencilerin üniversitedeki genel başarı derecesi

Öğrencilerin genel başarı derecesi beş kademeye ayrılmıştır. Bu maddeye 745 öğrenci işaret koymuştur. Bunların dağılımı Tablo-10 'da verilmiştir.

Kızların ve erkeklerin başarı derecelerinin sıralamasında "orta derece" başta gelmektedir. Kızların % 48,35, erkeklerin %48,71'i kendilerini "orta" derecede başarılı bulmaktadır. İkinci olarak sıralamada başarı derecesini kızlarda % 43,80, erkeklerde %43,94 oranlarıyla "iyi" bulunanlar gelmektedir. Üçüncü sırada kızlarda % 4,55 ile "zayıf" başarı derecesi bulunmakta, erkeklerde ise üçüncü sırada % 3,78 ile "çok iyi" başarı derecesi yer almaktadır (Tablo-10).

Tablo-10: Deneklerin Üniversitedeki Genel Başarı Derecesi

Cinsiyet	Çok iyi	%	İyi	%	Orta	%	Zayıf	%	Çok zayıf	%	Toplam
Kızlar	8	3,31	106	43,80	117	48,35	11	4,55	-		242
Erkekler	19	3,78	221	43,94	245	48,71	12	2,39	6	1,19	503
Toplam	27	3,62	327	43,89	362	48,59	23	3,09	6	0,81	745

Öğrencilerin bildikleri yabancı dil ve derecesi

Okuyucuların bildikleri yabancı dilin ve derecelerinin bilinmesinin koleksiyon oluşturmada büyük önemi bulunmaktadır. Üniversitede az kişi tarafından bilinen dildeki yayınlar yerine, çok kişi tarafından takip edilebilecek dildeki yayınlara ağırlık verilmesi tercih edilmektedir. Bu nedenle deneklerin bildikleri yabancı dilin derecesini beş ayrı kademe arasından seçmeleri istenmiş ve aşağıdaki bulgular elde edilmiştir

Tablo-11: Deneklerin Bildikleri Yabancı Dil ve Derecesi

Bilinen dil	Çok iyi		İyi		Orta		Zayıf		Çok zayıf		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
İngilizce	23	4,05	113	19,89	310	54,58	93	16,37	29	5,11	568	76,45
Almanca	4	3,39	23	19,49	56	47,46	26	22,03	9	7,63	118	15,88
Fransızca	3	5,26	11	19,30	26	45,61	11	19,30	6	10,53	57	7,67
Toplam	30	4,04	147	19,78	392	52,76	130	17,50	44	5,92	743	100

Tablo-11'de görüldüğü gibi deneklerin (743 öğrenci işaretlemiştir) büyük bir kısmı İngilizce bilmekte (%76,45), bunu, (%15,88) ile Almanca, %7,67 ile Fransızca

bilenler takip etmektedir.

Deneklerin yabancı dil seviyelerinin sıralamasında orta derece başta gelmektedir. İngilizce bilenlerde bu oran % 54,58, Almanca bilenlerde %47,46, Fransızca bilenlerde %45, 61'dir. Derece sıralamasında ikinci sırada İngilizce bilenlerde %19,89 ile "iyi" derecede bilenler, Almandada %22,43 ile "zayıf" derecede bilenler yer almaktadır. Fransızcada ise % 19,30 "iyi" ile ve "zayıf" seçeneği aynı oranda işaretlenmiştir.

Genelde baktığımızda "orta" derecede dil bilenler %52,76 oranındadır. Bunu sırasıyla %19,78 ile "iyi" derecede bilenler, %17,50 ile "zayıf" derecede bilenler, %5,92 ile "çok zayıf" olanlar, %4,04 ile "çok iyi" derecede bilenler izlemektedir.

II. EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE KÜTÜPHANEYE DUYULAN GEREKSİNİM

Deneklerin eğitim, öğrenim ve boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla kütüphaneye gereksinim duyup duymadıklarını tesbit için beş soru sorulmuştur. Bölümün alt başlıkları belirlenirken, bu sorular esas alınmıştır.

Deneklerin Fırat Üniversitesi Kütüphanesine üye olma durumları

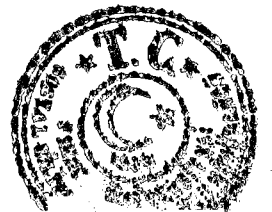
Kütüphaneye üye olmak için, üniversitenin öğrenci, öğretim elemanı veya personeli kimliğine sahip olmak ve iki resim vermek yeterli olmaktadır. Bu işlem, kişi üniversiteden mezun oluncaya veya ilişkisini kestirinceye kadar bir kez yapılmaktadır. Ancak üye olmayı ihmal edenlerin kütüphaneye girmesi engellenmemekte, üniversite kimliğini gösteren kişi rahatlıkla kütüphaneden yararlanmaktadır. Sadece kitap ödünç alma hakkı verilmemektedir.

Özetle, kütüphaneye üye olma durumu, gerçek okuyucu sayısını göstermemektedir.

Kütüphaneye üye olma durumunda fakültelere ve bölümlere göre farklılık görülmektedir. Kütüphaneye üye öğrenci oran en yüksek olan fakülteler %77,2 ile Mühendislik, %77 ile Edebiyat, %76,2 ile Teknik Eğitim Fakülteleridir. Üye olma oran en düşük olan fakülte ise %39 ile Veteriner Fakültesidir. Bu soruyu 734 öğrenci işaretlemiştir (Tablo-12).

Fırat Üniversitesi Kütüphanesine üye olma durumunun öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo - 13 'de verilmiştir.

Tablo-13'de görüldüğü gibi kızlarda kütüphaneye üye olma oranı %62,8, erkeklerde ise %64 dür. Bu da cinsiyetin kütüphaneye üye olma durumunu fazla etkilemediğini göstermektedir.

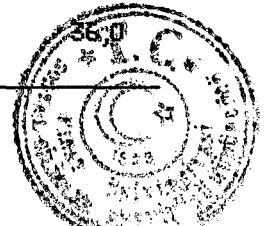

Tablo - 12: Anket Uygulanan Öğrencilerin Kütüphaneye Üye Olma Durumunun Sınıflara Göre Dağılımı.

	Birinci S.		Son Sınıf		Toplam		TOPLAM						
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır							
FEN	21	50	21	50	31	73,27	18	36,73	52	57,1	39	42,9	91
EDEBİYAT	43	70,5	18	29,5	34	87,2	5	12,8	77	77,0	23	23,0	100
MÜHEND.	30	63,8	17	36,2	41	91,1	4	8,9	71	77,2	21	22,8	92
TEKNİK EĞ.	32	63,3	17	36,7	44	88,0	6	12	76	76,8	23	23,2	99
TIP	32	66,6	16	33,3	30	63,8	17	36,2	62	65,3	33	34,7	95
VETERİNER	12	25,5	35	74,5	25	52,1	23	47,9	37	39	58	61	95
SU ÜYO	18	42,9	24	57,1	21	65,6	11	34,4	39	52,7	35	47,3	74
ELAZIĞ MYO	24	49	25	51	29	74,4	10	25,6	50	60,2	35	39,8	88
TOPLAM	212	55,1	173	44,9	255	73	94	27	467	63,7	267	36,4	734

Tablo-13: Kütüphaneye Üye Olma Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı

	KIZ				ERKEK			
	ÜYE		DEĞİL		ÜYE		DEĞİL	
	N	%	N	%	N	%	N	%
FEN	24	61,5	15	38,5	28	53,8	24	46,2
EDEBİYAT	40	80,0	10	20,0	37	74,0	13	26,0
MÜHENDİSLİK	18	85,7	3	14,3	53	74,6	18	25,4
TEKNİK EĞ.	5	71,4	2	28,6	71	77,2	21	22,8
TIP	29	70,7	12	29,3	33	61,1	21	38,9
VETERİNER	6	27,3	16	72,7	31	42,5	42	57,5
SU ÜYO	8	50,0	8	50,0	31	53,4	27	46,6
ELAZIĞ MYO	22	47,8	24	52,2	31	73,8	11	26,2
TOPLAM	152	62,8	90	37,2	315	64,0	177	

Fırat Üniversitesi kütüphanesine üye olmama nedenleri

Tablo -14. Deneklerin Kütüphaneye Üye Olmama Nedenlerinin Fakültelere Göre Dağılımı

	Kitabı gereksinim üye olmayı vakit Başka Arkadaş Diğer Toplam var duymamış bilmiyor bulamamış küt.lere Tandı														
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
FEN	14	15,22	18	19,57	9	9,78	21	22,83	5	5,43	22	23,91	4	4,35	92
EDEB.	7	12,73	13	23,64	3	5,45	9	16,36	5	9,09	14	25,45	4	7,27	55
MÜH.	7	16,67	11	26,19	2	4,76	8	19,05	2	4,76	10	23,81	2	4,76	42
TEK.EĞ.	9	14,29	7	11,11	8	12,70	8	12,70	3	4,76	24	38,10	4	6,35	63
TIP	7	10,61	19	28,79	5	7,58	18	27,27	1	1,52	13	19,70	3	4,55	66
VET.	21	16,94	28	22,58	14	11,29	31	25,00	8	6,45	19	15,32	3	2,42	124
SU ÜYO.	6	8,00	20	26,67	10	13,33	21	28,00	9	12,0	8	10,67	1	1,33	75
EL.MYO.	8	11,27	19	26,76	7	9,86	13	18,31	1	1,41	19	26,76	4	5,63	71
TOPL.	79	13,44	135	22,96	58	9,86	129	21,94	33	5,61	129	21,94	25	4,25	588

Kütüphaneye üye olmayan denek sayısı 267 dir. Tablo-14 'de toplam sayının 588 olması, okuyucunun belirtilen yedi seçenektan üçünü işaretleyebilmesinden kaynaklanmıştır.

Tablo -14'de görüldüğü gibi, gereksinim duymadığı için kütüphaneye üye olmayanlar %22,96 ile başta yer almaktadır. Kütüphaneye üye olmama nedenleri sırasıyla %21,94 ile vakit bulamama, yine %21,94 ile gerekli yayınları arkadaş ve tanıdıklarından elde edebilme gelmekte, %13,44'ü ise yeterli kitabının olduğunu belirtmektedir. Üye olmayı bilmediğini söyleyenlerin oranı %9,86 dır. Üye olmama nedeni olarak başka kütüphanelerden yararlandığını belirtenlerin oranı ise %5,61 dir. Diğer nedenlerle kütüphaneye gelmeyenler de %4,25 dir. Bunlar, kütüphaneden üye olmadan da faydalanabildiklerini, yakında üye olacaklarını, kitapların çoğunun yabancı dil olmasını, kitapları beğenmediklerini veya kütüphanede aramış oldukları kitabı bulamadıkları için üye olmadıklarını belirtmektedirler.

Tablo - 15: Kütüphaneye Üye Olmama Nedenlerinin Sınıflara Göre Dağılımı

SINIF	Kitabı var		gereksinim duymamış		üye olmayı bilmiyor		vakit bulamamış		Başka küt.lere		Arkadaş Tanıdık		Diğer		Toplam N
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
I.SINIF	50	13,22	84	22,22	48	12,69	82	21,69	21	5,55	80	21,16	13	3,43	378
SON S.	29	13,81	51	24,29	10	4,76	47	22,38	12	5,71	49	23,33	12	5,11	210

Birinci sınıfta kütüphaneye üye olmama nedenleri sırasıyla %22,22 oranında gereksinim duymamak, %21,69 oranında vakit bulamamak, %21,16 gerekli yayınları arkadaş ve tanıdıklarından bulabilmektir.

Son sınıfta kütüphaneye üye olmama nedenleri sırasıyla %24,29 oranında gereksinim duymamak, %23,33 oranında arkadaş ve tanıdıklarından gerekli yayınları temin edebilmek, %22,38 vakit bulamamaktır.

Üye olmama nedenleri arasında birinci ve son sınıfta göze çarpan oran farkı, "nasıl üye olunacağını bilmiyorum" seçeneğine verilen cevaplarda olmuştur. Birinci sınıfların %12,69'u, son sınıfların ise %4,76'sı bu seçeneği işaretlemiştir.

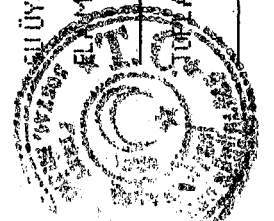
Öğrencilerin kütüphaneye geliş nedenleri

Birinci ve son sınıf öğrencilerinin kütüphaneye geliş nedenlerinde farklılık olup olmadığını araştırmak için ayrı ayrı tablo düzenlenmiştir.

Tablo-16: F.Ü. Kütüphanesine Birinci Sınıflar Daha Çok Hangi Kedenlerle
Geliyor?

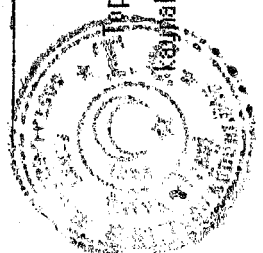
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	TOPLAM													
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%												
FEN	33	21,85	31	20,53	9	5,96	11	7,28	4	2,65	7	4,64	4	2,65	4	2,65	19	12,58	24	15,89	3	1,99	2	1,32	151	
EDB.	41	16,33	48	19,12	37	14,74	20	7,97	11	4,38	8	3,19	7	2,79	3	1,20		37	14,74	37	14,74	-		2	0,80	251
MÜH.	37	21,39	36	20,81	16	9,25	23	13,29	4	2,31	10	5,78	2	1,16	1	0,58		21	12,14	20	11,56	-		3	1,73	173
TEK. EĞ.	36	18,37	27	13,78	26	13,27	33	16,84	6	3,06	5	2,55	4	2,04	1	0,51		22	11,22	32	16,33	2	1,02	2	1,02	196
TIP	28	17,5	35	21,88	14	8,75	11	6,88	7	4,38	7	4,38	8	5	-		20	12,5	27	16,88	-		3	1,88	160	
VET.	27	17,65	26	16,99	15	9,8	20	13,07	7	4,58	6	3,92	5	3,27	-		18	11,76	23	15,03	1	0,65	5	3,27	153	
SULÜYO	25	16,67	32	21,33	13	8,67	6	4	3	2	7	4,67	4	2,67	2	1,33		22	14,67	24	16	4	2,67	6	5,33	150
ELM.YO	39	21,91	35	19,66	19	10,67	19	10,67	7	3,93	8	4,49	6	3,70	1	0,56		18	10,11	24	13,48	-		2	1,12	178
TOPLAM	266	18,84	270	19,12	149	10,55	143	10,13	49	3,47	58	4,11	40	2,83	12	0,85		177	12,54	211	14,94	10	0,71	27	1,91	1412

Tablo-17: F.Ü. Kütüphanesine Son Sımlar Daha Çok Hangi Nedenlerle Geliyor ?

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	TOPLAM													
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%												
FEN	33	18,33	45	25	16	8,89	10	5,56	7	3,89	6	3,33	7	3,89	1	0,56	25	13,89	29	16,11	1	0,56	-	180	100	
EDB.	27	16,36	36	21,82	18	10,91	14	8,48	6	3,64	3	1,82	1	0,61	23	13,94	32	19,39	32	19,39	2	1,21	-	165	100	
MÜH.	33	18,23	40	22,10	14	7,73	25	13,81	8	4,42	3	1,66	6	3,31	22	12,15	27	14,92	27	14,92	-	-	1	0,55	181	100
TEK.EĞ.	28	13,33	40	19,05	36	17,14	34	16,19	6	2,86	7	3,33	5	2,38	24	11,43	27	12,86	27	12,86	2	0,95	1	0,48	210	100
TIP	28	18,18	36	23,38	24	15,58	13	8,44	6	3,90	3	1,95	3	1,95	18	11,69	19	12,34	19	12,34	1	0,65	2	1,38	154	100
VET.	26	21,85	20	16,81	8	6,72	22	18,49	4	3,36	2	1,68	1	0,84	13	10,92	15	12,61	15	12,61	1	0,84	7	5,88	119	100
SÜÜYO	21	16,67	22	17,46	16	12,70	12	9,52	3	2,38	2	1,59	2	1,59	22	17,46	22	17,46	22	17,46	2	1,59	1	0,79	126	100
ELA.MYO	24	17,52	31	22,63	19	13,87	17	12,41	3	2,19	2	1,46	5	3,65	15	10,95	18	13,14	18	13,14	1	0,73	1	0,73	137	100
TOPLAM	220	17,30	270	21,23	151	11,87	147	11,56	43	3,38	28	2,20	32	2,52	162	12,74	189	14,86	189	14,86	10	0,79	13	1,02	1272	100

Toplam sayısının denk sayısından fazla olması birden fazla seçeneğin işaretlenebilmesinden kaynaklanmıştır.

Tablo 16 ve 17 'de görüldüğü gibi öğrencilerin kütüphaneye gelme nedenlerinin başında "ödünc almak için" seçeneği yer almaktadır. İkinci seçenek "ders çalışmak için", üçüncü seçenek ise "araştırma yapmak için" olmuştur

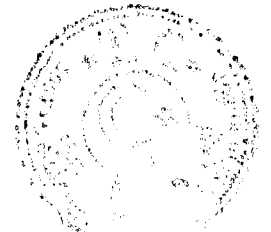
Öğrencilerin okudukları yayını sağlama şekli

Birinci ve son sınıflara göre ayrı ayrı hazırlanan tablolardan deneklerin okudukları yayınları sağlama şekillerinde fakültelere ve sınıflara göre farklılık bulunduğu görülmüştür.

Elazığ Meslek Yüksek Okulunda birinci sınıfta %36 ile yayın sağlamada "satınalma" başta gelirken, son sınıflarda % 32.5 ile "kütüphaneden sağlama" başta gelmektedir. Yayın sağlamada ikinci sırada, birinci sınıflarda %30 ile kütüphane yer alırken, son sınıflarda %30 ile "satınalma" gelmektedir (Tablo- 18 ve 19).

Tablo - 18: F.Ü. Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Yayınları Sağlama Yolları

BİRİNCİ SINIF													
	Satın Alıyor		Kütüphaneden		Arkadaş tanıdık		Ailenin		ders dışı okunmaz		diğer		T
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
FEN	12	27,91	11	25,58	16	37,21	1	2,33	3	6,98	-	-	43
EDEBİYAT	23	37,70	18	29,51	17	27,87	-	-	3	4,92	-	-	61
MÜH.	15	31,25	21	43,75	10	20,83	2	4,17	-	-	-	-	48
TEKNİK EĞ.	17	32,69	22	42,31	9	17,31	-	-	3	5,77	1	1,92	52
TIP	24	47,06	13	25,49	7	13,73	-	-	3	5,88	4	7,84	51
VETERİNER	19	36,54	9	17,31	18	34,62	2	3,85	4	7,69	-	-	52
SU ÜYÜ	18	36,73	6	12,24	14	28,57	2	4,08	6	12,24	3	6,12	49
ELAZIĞ MYD	18	36,0	15	30,0	13	26,0	-	-	2	4,0	2	4,0	50
TOPLAM	146	35,96	115	28,33	104	25,62	7	1,72	24	5,91	10	2,46	406

Tablo-19: F.Ü. Son Sınıf Öğrencilerinin Okudukları Yayınları Sağlama Yolları

	SON SINIF												
	Satın Ahyor		Kütüphaneden		Arkadaş tamdk		Ailenin		derşdışokunmaz		diğer		T
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
FEN	11	22,45	21	42,86	9	18,37	2	4,08	6	12,24	-	-	49
EDEBİYAT	16	41,03	18	46,15	5	12,82	-	-	-	-	-	-	39
MÜH.	14	31,11	19	42,22	9	20,0	3	6,67	-	-	-	-	45
TEKNİK EĞ.	17	32,08	25	47,17	7	13,21	1	1,87	2	3,77	1	1,87	53
TIP	23	47,92	10	20,83	8	16,67	3	6,25	3	6,25	1	2,08	48
VETERİNER	31	64,58	6	12,5	4	8,33	1	2,08	4	8,33	2	4,17	48
SU ÜYD	16	47,06	7	20,59	9	26,47	1	2,94	-	-	1	2,94	34
ELAZIĞ MYD	12	30,0	13	32,5	11	27,5	2	5,0	2	5	-	-	40
TOPLAM	140	39,33	119	33,43	62	17,42	13	3,65	17	4,78	5	1,40	348

Öğrencilerin okudukları yayınları seçme şekli

Fırat Üniversitesi öğrencilerinin okudukları yayınları nasıl seçtiklerini incelediğimizde %72,68 oranıyla "kendi beğenisine göre" seçeneği başta gelmektedir. "Öğretmenlerinin önerisine göre" okudukları yayını seçtiğini belirtenler, Su Ürünleri Yüksek Okulu ve Veteriner Fakültesi dışında ikinci sırada %12,60 oranıyla gelmektedir. Öğretmenlerinin önerisine göre yayın seçenlerde en yüksek oran %36,0 ile Edebiyat Bölümü öğrencileri olmaktadır. Genelde üçüncü olarak tercih edilen seçenek, "arkadaşlarının önerisine göre" okudukları yayını belirleyenlerdir.

Cinsiyete göre okudukları yayını seçme şeklinde farklılık olup olmadığını araştırıldığında birinci tercihin kızlar ve erkeklerde "kendi beğenime göre" seçeneği olduğunu, ikinci tercihin "öğretmenlerimin önerilerine göre" olduğunu, üçüncü tercihin de yine her iki grupta değişmediğini ve "arkadaşlarının önerisine göre" seçeneğinin geldiği görülmektedir (Tablo-20 ve 21).

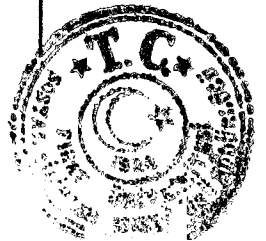

Tablo-20: Fırat Üniversitesi öğrencilerinin okudukları yayınları seçme şekli

	Aile		Öğretmen		Arkadaş		Kendi		Kütüphane		Ne bulursa		ders dışı okumaz		Diğer		Cevapsız		Toplam
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
FEN	-	12	13,04	7	7,61	62	67,39	3	3,26	2	2,17	6	6,52	-	-	-	-	-	92
EDEB.	-	36	36,00	4	4,00	53	53,00	3	3,00	3	3,00	1	1,00	-	-	-	-	-	100
MÜH.	-	10	10,75	6	6,45	70	75,27	-	-	2	2,15	4	4,30	-	-	-	1	1,08	93
TEK.EĞ.	-	12	12,00	3	3,00	82	82,00	1	1,00	-	-	1	1,00	-	-	-	-	-	100
TIP	-	16	16,16	5	5,05	70	70,70	-	-	3	3,03	3	3,03	1	1,01	1	1,01	1	99
VET.	1	3	3,00	6	6,00	79	79,00	1	1,00	4	4,00	-	-	4	4,04	2	2,00	2	100
SU.ÜYO	-	2	2,47	3	3,70	57	70,37	1	1,23	6	7,41	4	4,94	5	6,17	3	3,70	3	81
EL.MYD	-	4	4,49	3	3,37	75	84,27	-	-	2	2,25	3	3,37	-	-	-	2	2,25	89
TOPLAM	1	0,13	95	12,60	37	4,91	548	72,68	9	1,19	22	1,92	22	2,92	10	1,33	10	1,33	754

Tablo 21: Cinsiyete göre okunan yayınların seçiliş şekli

	Aile		Öğretmen		Arkadaş		Kendi		Kütüphane		Ne bulursa		ders dışı okumaz		Diğer		Cevapsız		Toplam
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
KIZLAR	1	0,41	37	15,04	13	5,28	163	66,26	4	1,63	6	2,44	9	3,66	4	1,63	1	0,41	246
ERKEKLER	-	58	11,42	24	4,72	393	77,36	5	0,98	16	3,15	13	2,56	6	1,18	9	1,77	508	

III. ÖĞRENCİLERİN OKUMA ALIŞKANLIKLARIYLA İLGİLİ BULGU YE YORUMLAR

Fırat Üniversitesi kütüphanesinde öğrencilerin en çok okuduğu kitap ve süreli yayınların dağılımı

Tablo-22: Öğrencilerin en çok okudukları konuların cinsiyete ve sınıfa göre dağılımı

KONULAR	BİRİNCİ SINIF		SON SINIF		TOPLAM		ERKEK		TOPLAM					
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%				
A Dersle ilgili	89	27,13	172	19,91	79	19,7	148	17,39	168	23,05	320	18,66	488	19,97
B Müraaat kaynağı	26	7,93	70	8,10	16	3,99	59	6,93	42	5,76	129	7,52	171	7,0
C Genel Konular	53	16,16	123	14,24	67	16,71	119	13,98	120	16,46	242	14,11	362	14,81
D Felsefe, Mantık	9	2,74	39	4,51	19	4,74	47	5,52	28	3,84	86	5,01	114	4,66
E Din	12	3,66	71	8,22	14	3,49	64	7,52	26	3,57	135	7,87	161	6,59
F Sosyal Bilimler	27	8,23	78	9,03	35	8,73	65	7,64	62	8,50	143	8,34	205	8,39
G Yabancı Dil	12	3,66	41	4,75	13	3,24	38	4,47	25	3,43	79	4,61	104	4,26
H Teorik Bil.(Mat., Fiz.)	10	3,05	27	3,13	26	6,48	62	7,29	36	4,94	89	5,19	125	5,11
I Uygula. Bil.(Tıp, Müh.)	25	7,62	69	7,99	25	6,23	68	7,99	50	6,86	137	7,99	187	7,65
J Güzel Sanatlar	8	2,44	13	1,5	11	2,74	28	3,29	19	2,61	41	2,39	60	2,45
K Edebiyat	42	12,80	72	8,33	50	12,47	62	7,28	92	12,62	134	7,81	226	9,25
L Tarih	10	3,05	66	7,64	27	6,73	61	7,17	37	5,08	127	7,41	164	6,71
M Diğer	2	0,61	6	0,69	1	0,25	7	0,82	3	0,41	13	0,76	16	0,65
N Cevapsız	3	0,91	17	1,97	18	4,49	23	2,70	21	2,88	40	2,33	61	2,50
Toplam	328	100	864	100	401	100	851	100	729	100	1715	100	2444	100

Bu bölümde konu ayrımı oluşturulurken Dewey Decimal Classification birinci fihristi esas alınmış olup, buna sadece derslerimizle ilgili konular" ve "başvuru" kaynakları ilave edilmiştir. Verilen seçenekler içinde sadece dersleriyle ilgili kitap ve süreli yayın okuduklarını belirtenler birinci ve son sınıfta, kadın ve erkeklerde ilk sırada yer almaktadır. Birinci sınıflarda bu oran kadınlarda %27,13 iken, son sınıflarda %19,7'ye düşmüştür. Erkeklerde birinci sınıfta %19,91 iken, son sınıflarda %37,39'a düşmüştür. Bu da bize son sınıflarda sadece dersle ilgili kitap okuyanlarda azalma olduğunu göstermektedir.

İkinci olarak okumayı tercih ettikleri genel konulardaki kitap ve süreli yayınlarıdır. Sıralama sınıfa ve cinsiyete göre değişmemektedir. Kızlarda %16,46 olan oran, erkeklerde %14,11 dir.

Kızların üçüncü tercihi edebiyattır. Birinci sınıflarda %12,80 olan oran son sınıflarda %12,47 dir. Birinci sınıflardaki erkek öğrencilerin üçüncü tercihi %9,03 ile sosyal bilimlerdir. Son sınıfta ise üçüncü tercih %7,99 ile uygulamalı bilimler olmaktadır (Tablo-22).

Cinsiyet ayırımı yapılmadan, tercihler konuya göre sıralandığında %19,97 ile dersle ilgili konular başta gelmekte, bunu %14,81 ile genel konular, %9,25 ile edebiyat, %8,39 ile sosyal bilimler, %7,65 ile uygulamalı bilimler izlemektedir (Tablo-22).

Ayrıca fakültelere göre öğrencilerin okumayı tercih ettikleri konular da farklılık göstermektedir (Tablo-23 ve 25).

Cinsiyete göre öğrencilerin tercih ettikleri konular da farklılık göstermektedir (Tablo-24 ve 26).

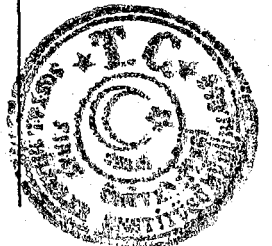

Tablo-23: F.Ü. Kütüphanesinde öğrenciler en çok hangi konularda kitap ve süreli yayın okuyorlar (Birinci Sınıf)

	A		B		C		D		E		F		G		H		I		J		K		L		M		TOPLAM		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	T
FEN	42	25.30	21	12.65	27	16.27	5	3.01	7	4.22	15	9.04	2	1.20	13	7.83	7	4.22	4	2.41	12	7.23	7	4.22	2	1.20	2	1.20	166
EDEBİYAT	31	18.90	14	8.54	24	14.63	13	7.93	12	7.32	26	15.85	2	1.22	-	-	1	0.61	4	2.44	25	15.24	12	7.32	-	-	-	-	164
MÜH.	40	25.00	9	5.63	23	14.38	1	0.63	10	6.25	11	6.88	11	6.88	11	6.88	22	13.75	2	1.25	11	6.88	7	4.38	-	-	2	1.25	160
TEK.EĞ.	32	17.49	14	7.65	34	18.58	6	3.28	7	3.83	14	7.65	6	3.28	8	4.37	22	12.02	5	2.73	15	8.20	13	7.10	3	1.64	4	2.19	183
TIP	37	26.81	7	5.07	19	13.77	5	3.62	7	5.07	5	3.62	9	6.52	1	0.72	25	18.12	1	0.72	13	9.42	5	3.62	2	1.45	2	1.45	138
YET.	22	14.86	15	10.14	9	6.08	12	8.11	22	14.86	17	11.49	5	3.38	1	0.68	7	4.73	1	0.68	18	12.61	12	8.11	-	-	7	4.73	148
SÜYÜO	30	25.64	10	8.55	18	15.38	2	1.71	9	7.69	6	5.13	7	5.98	3	2.56	8	6.84	3	2.56	8	6.84	11	9.40	1	0.85	1	0.85	117
ELAMVO	27	23.28	6	5.17	22	18.97	4	3.45	9	7.76	11	9.48	11	9.48	-	-	2	1.72	1	0.86	12	10.34	9	7.76	-	-	2	1.72	116
TOPLAM	261	21.90	96	8.05	176	14.77	48	4.03	83	6.96	105	8.81	53	4.45	37	3.10	94	7.89	21	1.76	114	9.56	76	6.38	8	0.67	20	1.68	1192

Tablo -24: Cinsiyete göre tercih edilen kitap ve süreli yayınlar (Birinci Sınıf)

	A		B		C		D		E		F		G		H		I		J		K		L		M		TOPLAM		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	T
KIZLAR	89	27.13	26	7.93	53	16.16	9	2.74	12	3.66	27	8.23	12	3.66	10	3.05	25	7.62	8	2.44	42	12.80	10	3.05	2	0.61	3	0.91	328
ERKEKLER	172	19.91	70	8.10	123	14.24	39	4.51	71	8.22	78	9.03	41	4.75	27	3.13	69	7.99	13	1.5	72	8.33	66	7.64	6	0.69	17	1.97	664

Tablo-25: F.Ü. Kütüphanesinde öğrenciler en çok hangi konularda kitap ve süreli yayın okuyorlar (Son Sınıf)

	A		B		C		D		E		F		G		H		I		J		K		L		M		TOPLAM		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	T
FEN	28	21,37	5	3,82	17	12,98	2	1,53	7	5,34	4	3,05	5	3,82	31	23,66	4	3,05	6	4,58	15	11,45	4	3,05	1	0,76	2	1,53	131
EDEBİYAT	30	13,22	11	4,85	31	13,66	25	11,01	12	5,29	41	18,06	5	2,20	1	0,44	-	-	2	0,88	29	12,78	36	36	1	0,44	3	1,32	227
MÜH.	35	22,24	10	6,41	25	16,03	4	2,56	10	6,41	4	2,56	4	2,56	21	13,46	25	16,03	1	0,64	11	7,05	4	2,56	1	0,64	1	0,64	156
TEK.EĞ.	31	18,13	10	5,85	17	9,94	6	3,51	20	11,70	10	5,85	10	5,85	7	4,09	21	12,28	8	4,68	15	8,77	10	5,85	3	1,75	3	1,75	171
TIP	21	16,15	9	6,92	18	13,85	7	5,38	8	6,15	6	4,62	10	7,69	5	3,85	19	14,62	5	3,85	8	6,15	3	2,31	-	-	11	8,46	130
YET.	24	16,78	11	7,69	26	18,18	6	4,20	9	6,29	10	6,99	8	5,59	6	4,20	9	6,29	7	4,90	7	4,90	8	5,59	2	1,40	10	6,99	143
SU.ÜYO	34	23,29	7	4,79	23	15,75	8	5,48	9	6,16	11	7,53	2	1,37	11	7,53	11	7,53	5	3,42	13	8,90	8	5,48	-	-	4	2,77	146
ELA.MYO	24	16,22	12	8,11	29	19,59	8	5,41	3	2,03	14	9,46	7	4,73	6	4,05	4	2,70	5	3,38	14	9,46	15	10,4	-	-	7	4,73	148
TOPLAM	227	18,13	75	5,99	186	14,86	66	5,27	78	6,23	100	7,99	51	4,07	88	7,03	93	7,43	39	3,12	112	8,95	88	7,03	8	0,64	41	3,27	1252

Tablo-26: Cinsiyete göre tercih edilen kitap ve süreli yayınlar (Son Sınıf)

	A		B		C		D		E		F		G		H		I		J		K		L		M		TOPLAM		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	T
KIZLAR	79	19,70	16	3,99	67	16,71	19	4,74	14	3,49	35	8,73	13	3,24	26	6,48	25	6,23	11	2,74	50	12,47	27	6,73	1	0,25	18	4,49	401
ERKEKLER	148	17,39	59	6,93	119	13,98	47	5,52	64	7,52	65	7,64	38	4,47	62	7,29	68	7,99	28	3,29	62	7,28	61	7,17	7	0,82	23	2,70	851

Öğrencilerin okumayı tercih ettiği gazeteler hangileridir?

Kütüphaneye Cumhuriyet, Ekspres, Güneş, Hürriyet, Milliyet, Tercüman gazeteleri satın alınmaktadır. Türkiye, Zaman, Milli Gazete de hediye olarak gelmektedir. Ayrıca Elazığ'da çıkan Uluova, Nurhak, Elazığ, Fırat, Turan satılmaktadır. Böylece dokuz ulusal beşi mahalli toplam on dört günlük gazete okuyucu hizmetine sunulmaktadır.

Tablo 27 de görüldüğü gibi tercih edilen gazetelerin başında %13,47 ile Hürriyet gazetesi gelmekte, bunu sırasıyla Milliyet %10,33, Zaman %9,89, Tercüman %9,30, Cumhuriyet %8,96, Türkiye %8,96 izlemektedir.

Tablo-27: F.Ü. Öğrencilerinin Okumayı Tercih Ettikleri Gazetelerin Öncelik Sırasına Göre Dağılımı

	I. TERCİH				II. TERCİH				ve diğerleri				TOPLAM				TOPLAM	%
	K		E		K		E		K		E		K		E			
	I	IV	I	IV	I	IV	I	IV	I	IV	I	IV	I	IV	I	IV		
Cumhuriyet	33	15	56	30	8	8	9	14	13	12	28	34	54	35	93	78	260	8,96
Ekspres	-	1	2	1	-	1	-	1	2	4	5	12	2	6	7	14	29	1,00
Günaydın	11	9	2	1	11	4	10	5	37	23	43	30	59	36	55	36	186	6,41
Güneş	1	2	1	3	7	12	12	13	35	26	33	34	43	40	46	50	179	6,17
Hürriyet	36	33	45	30	33	21	22	12	25	22	53	59	94	76	120	101	391	13,47
Milli Gazete	3	6	17	34	4	2	14	16	7	6	27	29	14	14	58	79	165	5,68
Milliyet	7	12	17	22	17	15	38	28	27	21	48	48	51	48	103	98	300	10,33
Sabah	4	3	17	8	8	6	22	14	23	19	46	42	35	28	85	64	212	7,30
Tercüman	6	11	18	25	12	13	15	23	24	16	46	61	42	40	79	109	270	9,30
Türkiye	17	2	20	13	4	9	26	36	15	19	47	52	36	30	93	101	260	8,96
Zaman	4	7	35	39	11	8	32	44	7	12	40	48	22	27	107	131	287	9,89
Mahalli G.	-	4	3	7	2	3	5	4	31	30	54	66	33	37	62	77	209	7,20
Diğer	1	-	7	7	4	2	12	12	-	4	21	20	5	6	40	39	90	3,10
Cevapsız	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	3	24	28	65	2,24
Toplam	123	105	240	220	121	104	217	222	246	214	491	535	500	426	972	1005	2903	100,0

Gazeteyi okuyanların birinci tercihlerine bakılarak yapılan değerlendirmede toplam sıralamasında ilk sırada yer alan hürriyet gazetesini seçenlerin %36,83'ünün bu gazeteyi birinci tercihi olarak işaretlemedikleri belirlenmiştir. Cumhuriyet gazetesini birinci tercih olarak seçenlerin tüm cumhuriyet okuyanlara oranı ise %51,54 tür. Milli gazeteyi birinci tercih olarak seçenlerin tüm milli gazete okuyucularına oranı da %36,36 dır (Tablo -28).

Tablo-28: Gazeteyi Birinci Tercih Olarak Seçenlerin Tüm Gazetenin Okuyucularına Oranı.

Gazetenin adı	N	%
Cumhuriyet	134	51,54
Hürriyet	144	36,83
Milli Gazete	60	36,36
Zaman	85	29,62
Tercüman	60	22,22
Milliyet	58	19,33

Öğrencilerin okumayı tercih ettiği, ancak listede de bulunmayan diğer gazeteler ise öncelik sırasıyla şunlardır.

Fotospor 28 kişi, Yeni düşünce 23 kişi, Tan 8 kişi, Yeni Asya 6, Bugün 6 kişi, Cuma Dergisi 4 kişi, Vahdet 4, Sızıntı 2, Gözyaşı 2, Bizim Ocak 2, Şey 1, Bayrak 1, Yeni Maliyet 1, Altınoluk 1, Yeni Ümüt 1, Toplam 90 kişi diğer gazete seçeneğini işaretlemiştir.

IV. KÜTÜPHANEYİ KULLANMA ALIŞKANLIKLARIYLA İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

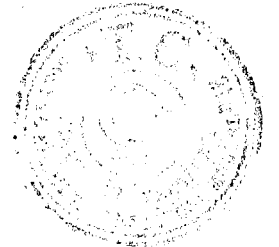
Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde Öğrencilerin genellikle kaldığı süreler

Öğrencilerin kütüphanede kalış süreleri incelendiğinde "bir-iki saat" kalanların %43,2 oranıyla başta geldiği görülmektedir. İkinci sırada "kitap ödünç alıncaya kadar" seçeneğini işaretleyenler (%16,4) gelmekte ve bunu "iki-üç saat" seçeneğini işaretleyenler (%12,4) izlemektedir (Tablo-29).

Tablo-29: F.Ü. Kütüphanesinde Öğrencilerin Kalış Süreleri

	Ödünç almak		Yarım saat		Bir-iki saat		İki-üç saat		Üç saatten çok		Diğer		Cevapsız		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
FEN	18	19.57	14	15.22	35	38.04	15	16.30	5	5.43	1	1.09	4	4.35	92	100.0
EDEBİYAT	16	16.00	7	7.00	48	48.00	16	16.00	3	3.00	7	7.00	3	3.00	100	100.0
MÜH.	19	20.43	14	15.05	38	40.86	12	12.90	3	3.26	1	1.09	6	6.45	93	100.0
TEK.EĞ.	10	10.53	11	11.58	45	47.37	16	16.84	1	1.05	5	5.26	7	7.37	95	100.0
TIP	16	16.16	18	18.18	34	34.34	13	13.13	4	4.04	4	4.04	10	10.10	99	100.0
YET.	12	12.12	5	5.05	44	44.44	9	9.09	1	1.01	10	10.10	18	18.18	99	100.0
SU ÜYO	19	23.17	6	7.32	36	43.90	7	8.54	3	3.66	5	6.10	6	7.32	82	100.0
ELA.MYO	13	14.44	14	15.55	44	48.89	5	5.56	3	3.03	3	3.33	8	8.89	90	100.0
TOPLAM	123	16.4	89	11.87	324	43.2	93	12.40	23	3.37	36	4.8	62	8.27	750	100.0

Tablo-30: Öğrencilerin Kütüphanede Kalış Sürelerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

	KIZLAR		ERKEKLER	
	N	%	N	%
Ödünç almak	52	21,05	71	14,12
Yarım saat	25	10,12	64	12,72
Bir-iki saat	103	41,70	221	43,94
İki-üç saat	36	14,57	57	11,33
Üç saatten çok	9	3,64	14	2,78
Diğer	6	2,43	30	5,96
Cevapsız	16	6,48	46	9,15
TOPLAM	247	100,0	503	100,0

Cinsiyete göre kütüphanede kalış sürelerini incelediğimizde şu sıralama ortaya çıkmaktadır.

<u>Kız</u>	<u>%</u>	<u>Erkek</u>	<u>%</u>
1. C Bir-iki saat	41.70	1. C Bir-iki saat	43.94
2. A Kitap ödünç almak	21.05	2. A Kitap ödünç almak	21.05
3. D İki- üç saat	14.57	3. B Yarım saatten az	12.72

Öğrenciler kütüphaneye genellikle geldikleri zamanlar

Öğrenciler genel değerlendirmede ilk sırada kütüphaneye belirsiz zamanlara %27.73 geldiklerini belirtmektedirler. Bunu, tablo -31'de görüldüğü gibi öğleden sonra, sabah, hafta sonu, öğle, gece seçenekleri izlemektedir.

Tablo-31: Öğrencilerin Kütüphaneye Gelişte Tercih Ettiği Zamanlar

TERCİHLER	I.SINIF		IY.SINIF		TOPLAM	
	N	%	N	%	N	%
Belirsiz Zamanlarda	118	26,04	201	29,52	389	27,73
Öğleden sonra	187	25,90	172	25,26	359	25,59
Sabah	107	14,82	144	21,15	251	17,89
Hafta sonu	103	14,27	70	10,28	173	12,33
Öğle	80	11,08	76	11,16	156	11,12
Gece	18	2,49	5	0,73	23	1,64
Cevapsız	39	5,40	14	2,06	53	3,78
	722	100,00	681	100,00	140,3	100,00

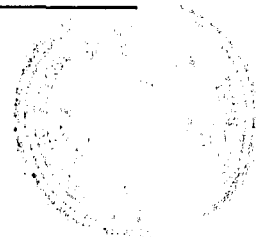

Öğrencilerin kütüphaneye geliş sıklığı

Öğrencilerin tamamına göre yapılan değerlendirmede kütüphaneye ayda bir iki kez geldiklerini belirtenler %35,69 oranıyla başta gelmektedir (Tablo-32). Bunu haftada bir-iki kez geldiğini belirtenler(%32,49) izlemekte ve daha sonra da yılda bir-iki kez gelenler %13,45 oranıyla sıralamada yer almaktadır.

Tablo -32: F.Ü Kütüphanesine Öğrencilerin Geliş Sıklığı

	A		B		C		D		E		Hiç	Toplam			
	Yılda bir-iki		Ayda bir-iki		Haftada bir-iki		Her gün		Sınavda						
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%					
FEN	21	22,58	34	90,32	18	19,35	1	1,08	17	18,28	2	2,15	-	93	
EDEBİYAT	6	6	37	37,0	43	43,0	4	4,0	7	7,0	3	3,0	-	100	
MÜH.	2	2,17	27	29,35	46	50,0	2	2,17	12	13,04	3	3,26	-	92	
TEKNİK EĞ.	4	4,12	29	29,90	52	53,61	2	2,17	3	3,09	7	7,22		97	
TIP	26	26,53	40	40,82	15	15,31	1	1,09	7	7,14	9	9,18		98	
VETERİNER	22	22,45	27	27,55	24	24,49	1	1,02	6	6,12	14	14,29	4	4,08	98
SU ÜYO	12	14,46	43	51,81	11	13,25	-	-	10	12,05	2	2,41	5	6,02	83
ELAZ.MYO	8	8,89	31	34,44	35	38,89	2	2,22	8	8,89	6	6,67		90	
TOPLAM	101	13,45	268	35,69	244	32,49	13	1,73	70	9,32	46	6,13	9	1,20	751

Tablo -33: Cinsiyete Göre F.Ü. Kütüphanesine Geliş Sıklığı

	A		B		C		D		E		cevapsız	Hiç	Toplam		
	Yılda bir-iki		Ayda bir-iki		Haftada bir-iki		Her gün		Sınavda						
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%					
KIZLAR	42	16,94	100	40,32	57	22,98	3	1,21	34	13,71	11	4,44	1	0,40	248
ERKEKLER	59	11,73	168	33,40	187	37,18	10	1,99	36	7,16	35	6,96	8	1,59	503

KIZLAR	%
1 B Ayda bir-iki kez	40,3
2 C Haftada bir-iki kez	22,98
3 A Yılda bir-iki kez	16,94

ERKEKLER	%
1 C Haftada bir-iki kez	37,18
2 B Ayda bir-iki kez	33,40
3 A Yılda bir-iki kez	11,73

Kütüphaneye hiç gelmediğini belirten toplam dokuz kişinin beşi birinci sınıf, dördü son sınıftır. Birinci sınıfların tamamı erkek ve Su Ürünleri Yüksek Okulu öğrencisidir. Son sınıfta kütüphaneye gelmediğini belirtenlerin biri kız, üçü erkek olmak üzere hepsi Veteriner Fakültesi öğrencisidir.

Son üç ayda öğrencilerin kütüphaneye gelme durumu

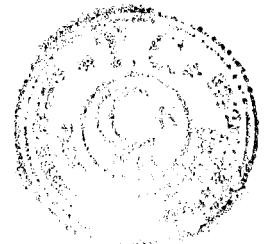
Son üç ayda kütüphaneye gelme yüzdesi en fazla olan öğrencilerin başında Mühendislik Fakültesi %91,40 gelmektedir. Bunu sırasıyla %91,01 ile Elazığ MYO, %91,0 ile Fen-Edebiyat Fakültesinin Edebiyat bölümü öğrencileri, %88,66 ile Teknik Eğitim Fakültesi, %78,05 ile Su Ürünleri Yüksek Okulu, %70,65 ile Fen-Edebiyat Fakültesinin Fen bölümü, %64,29 ile Tıp Fakültesi, %45,83 ile Veteriner Fakültesi Öğrencileri izlemektedirler (Tablo-34). Bu soruya 747 denek cevap vermiştir.

Tablo -34: Son Üç Ayda Öğrencilerin Kütüphaneye Geliş Durumlarının Fakültelere Göre Dağılımı

	Evet		Hayır		Cevapsız		Toplam
	N	%	N	%	N	%	
FEN	65	70,65	21	27,17	2	2,17	92
EDEBİYAT	91	91,0	8	8,0	1	1,0	100
MÜHENDİSLİK	85	91,40	5	5,38	3	3,23	93
TEKNİK EĞ.	86	88,66	5	5,15	6	6,19	97
TIP	63	64,29	32	32,65	3	3,06	98
YETERİNER	47	48,96	44	45,83	5	5,21	96
SU ÜYO	64	78,05	18	21,95	-		82
ELAZIĞ MYO	81	91,01	4	4,49	4	4,49	89
TOPLAM	582	77,91	141	18,88	24	3,21	747

Son üç ayda kütüphaneye gelme oranı

1. Mühendislik	%91,40	5. Su ÜYO	%78,05
2. Elazığ MYO	%91,01	6. Fen	%70,65
3. Edebiyat	%91,00	7. Tıp	%64,29
4. Teknik Eğitim	%88,66	8. Veteriner	%45,83

Cinsiyete göre yapılan değerlendirmede ise kızların %80,08'i, erkeklerin %76,85'inin kütüphaneye geldikleri anlaşılmıştır. Cinsiyete göre düzenlenen bilgiler Tablo-35'de verilmiştir.

Tablo-35:Son Üç Ayda Kütüphaneye Gelme Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı.

	Evet		Hayır		Cevapsız		Toplam
	N	%	N	%	N	%	
KIZLAR	197	80,08	44	17,89	5	2,03	246
ERKEKLER	385	76,85	97	19,36	19	3,79	501

Öğrencilerin gazete okuma sıklığı

Öğrencilerin gazete okuma sıklığıyla ilgili bulgular Tablo-36'da yer almıştır.

Tablo-36: Öğrencilerin gazete okuma sıklığı

	A		B		C		D		E		Cevapsız		Toplam N
	Her gün		Haftada birkaç		Haftada bir		Çok seyrek		Hiç				
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
FEN	47	51,09	33	35,87	4	4,35	6	6,52	-	-	2	2,17	92
EDEB.	50	50,00	38	38,0	3	3,00	7	7,0	1	1,0	1	1,0	100
MÜH.	39	42,86	37	40,66	-	-	11	12,09	1	1,1	3	3,30	91
TEK. EĞ.	50	51,55	35	36,08	-	-	6	6,19	-	-	6	6,19	97
TIP	44	44,44	32	32,32	5	5,05	14	14,14	1	1,01	3	3,03	99
VET.	62	62,00	21	21,00	4	4,00	5	5,00	1	1,0	7	7,00	100
Su ÜYO	48	57,83	27	32,53	2	2,41	5	6,02	1	1,20	-	-	83
Elaz.MYO	33	36,67	42	46,67	2	2,22	9	10,00	-	-	4	4,44	90
TOPLAM	373	49,47	265	35,15	22	2,92	63	8,36	5	0,66	26	3,45	754

Her gün gazete okuduğunu belirtenler %49,47, haftada bir okuyanlar %35,15, çok seyrek okuduğunu belirtenler %8,36 oranındadır. Hiç okumayanlar ise %0,66 ile çok azdır. Hergün gazete okuyanların fakülteye göre sıralamasında başta Veteriner Fakültesi öğrencileri (% 62) gelmekte, onu sırasıyla Su Ürünleri Yüksek Okulu (% 57,83), Teknik Eğitim (% 51,55), Fen -Edebiyat Fakültesinin Fen Bölümü (%51,09), Fen-Edebiyat Fakültesinin Edebiyat Bölümü (%50,0), Tıp Fakültesi (%44,44), Mühendislik Fakültesi (%42,86), Elazığ MYO öğrencileri (%36,67) gelmektedir.

Cinsiyete göre gazete okuma sıklığına göre edinilen bulgular Tablo-37'de verilmiştir.

Tablo -37: Gazete Okuma Sıklığının Cinsiyete Göre Dağılımı

	A		B		C		D		E		cevapsız		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
KIZLAR	83	33,60	106	42,91	10	4,05	39	15,79	3	1,21	6	2,43	247	100,0
ERKEKLER	290	57,20	159	1,36	12	2,37	24	4,73	2	0,39	20	3,94	507	100,0

Erkeklerde hergün gazete okuma oranı %57,20 iken, kızlarda bu oran %33,60'dır.

Y. KÜTÜPHANENİN ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Fırat Üniversitesi Kütüphanesi Koleksiyonu hakkında görüşler

Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesi koleksiyonu hakkında görüşlerine öğrenimlerinin etkisi olup olmadığını anlamak üzere değerlendirme birinci ve son sınıf sınıflar için ayrı ayrı yapılmış ve koleksiyona ait bulgular Tablo-38 ve 39'da ayrı ayrı verilmiştir.

Birinci sınıf ve son sınıflarda öğrencilerin koleksiyon hakkındaki değerlendirmeleri çok iyi, iyi, orta, zayıf, çok zayıf seçeneklerinden sadece birini konuya göre düzenlenen tabloda işaretlemeleri istenmiştir. Birinci ve son sınıfta genel değerlendirme sıralamasında değişiklik olmadığı belirlenmiştir.

Birinci sınıf		Son sınıf		Genel	
	%		%		%
1 İYİ	33,51	36,86		35,50	
2 ORTA	26,93	26,87		26,92	
3 ÇOK İYİ	15,97	15,51		15,74	
4 ZAYIF	14,60	11,67		13,16	
5 ÇOK ZAYIF	7,88	8,49		8,18	
6 CEYAPSIZ	1,11	0,60		0,86	

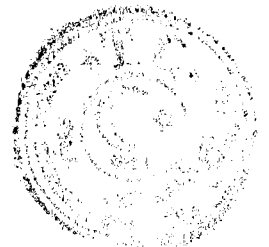
Koleksiyon değerlendirmesinde birinci ve son sınıfların çok iyi bulduğu konuların sıralaması şöyledir.

Çok iyi konular (Birinci sınıf)

1. EDEBİYAT	% 25,54
2. TARİH	%22,04
3. GÜZEL SANATLAR	%20,54

Çok iyi konular (Son sınıf)

1. EDEBİYAT	%26,28
2. GÜZEL SANATLAR	%24,16
3. TARİH	%22,15

Tablo - 38: Birinci Sınıf Öğrencilerin F.Ü. Kütüphane Koleksiyonu Hakkındaki Görüşleri

	ÇOK İYİ		İYİ		ORTA		ZAYIF		ÇOK ZAYIF		TOPLAM
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
MÜRACAAT KAYN.	34	10,06	125	36,98	98	28,99	57	16,86	24	7,1	338
GENEL KONULAR	43	12,72	124	36,69	110	32,54	49	14,50	12	3,55	338
FELSEFE, MANTIK	36	12,0	104	34,67	88	29,33	46	15,33	26	8,67	300
DİN	52	17,75	94	32,08	66	22,53	49	16,72	32	10,92	293
SOSYAL BİLİMLER	56	18,48	116	38,28	90	29,70	31	10,23	10	3,30	303
YABANCI DİL	60	19,54	101	32,90	88	28,66	42	13,68	16	5,21	307
TEORİK BİLİMLER	33	11,19	96	32,54	83	28,14	55	18,64	28	9,49	295
UYGULAMALI BİL.	22	7,56	84	28,87	73	25,09	66	22,68	46	15,81	291
GÜZEL SANATLAR	61	20,54	70	23,57	89	29,97	42	14,14	35	11,78	297
EDEBİYAT	83	25,54	122	37,54	64	19,69	36	11,08	20	6,15	325
TARİH	69	22,04	116	37,06	77	24,60	29	9,27	22	7,03	313
CEVAPSİZ											38
TOPLAM	549	15,97	1152	35,51	926	26,93	502	14,60	271	7,88	3438

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

Tablo -39: Son Sınıftaki Öğrencilerin F.Ü. Kütüphane Koleksiyonu Hakkındaki Görüşleri

	ÇOK İYİ		İYİ		ORTA		ZAYIF		ÇOK ZAYIF		TOPLAM
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
MÜRACAAT KAY.	33	10,44	92	29,11	105	33,23	53	16,77	33	10,44	316
GENEL KONULAR	38	11,73	133	41,05	90	27,78	49	15,12	14	4,32	324
FELSEFE, MANTIK	26	9,19	104	36,75	89	31,45	36	12,72	28	9,89	283
DİN	33	11,50	77	26,83	72	25,09	53	18,47	52	18,12	287
SOSYAL BİLİMLER	44	14,97	131	44,56	86	29,25	18	6,12	15	5,10	294
YABANCI DİL	56	18,48	124	40,92	62	20,46	36	11,88	25	8,25	303
TEDRİK BİLİMLER	36	12,37	113	38,83	98	33,68	30	10,31	14	4,81	291
UYGULAMALI BİL.	29	9,70	93	31,10	83	27,76	52	17,39	42	14,05	299
GÜZEL SANATLAR	72	24,16	85	28,52	90	30,20	31	10,40	20	6,71	298
EDEBİYAT	82	26,28	136	43,59	58	18,59	14	4,49	22	7,05	312
TARİH	68	22,15	141	45,93	63	20,52	17	5,54	18	5,86	307
CEVAPSİZ											20
TOPLAM	517	15,51	1229	36,86	896	26,87	389	11,67	283	8,49	3334

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

Fakülterele göre öğrencilerin kütüphane koleksiyonunu hakkındaki görüşlerine ait bulgular Tablo 40'da yer almaktadır.

Tablo -40: Kütüphane Koleksiyonu Hakkındaki Görüşlerin Fakülterele Göre Dağılımı.

	ÇOK İYİ		İYİ		ORTA		ZAYIF		ÇOK ZAYIF		CEVAPSİZ		TOPLAM
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
FEN	129	15,69	316	38,44	232	28,22	88	10,71	55	6,69	2	0,24	822
EDEBİYAT	118	11,96	292	29,58	342	34,65	156	15,81	74	7,50	5	0,51	987
MÜH.	119	13,40	285	32,09	264	29,73	162	18,24	58	6,53	-		888
TEK.EĞ.	117	11,83	459	46,41	238	24,06	106	10,72	66	6,67	3	0,30	989
TIP	200	22,94	263	30,16	191	21,90	131	15,02	74	8,49	13	1,49	872
VET.	115	15,56	230	31,12	188	25,44	92	12,45	90	12,18	24	3,25	739
SU ÜYO	117	15,16	284	36,79	222	28,76	76	9,84	66	8,55	7	0,91	772
ELA.MYO	151	21,45	252	35,80	146	20,74	80	11,36	71	10,09	4	0,57	704
TOPLAM	1066	15,74	2381	35,15	1823	26,92	891	13,16	554	8,18	58	0,86	6773

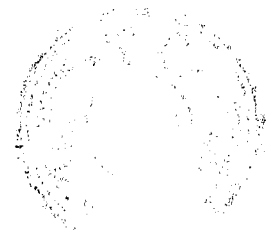
Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

Koleksiyonu "çok iyi" bulan fakülterelerin sıralaması

	%
1. TIP	22,94
2. ELAZIĞ MYO	21,45
3. FEN	15,69
4. YETERİNER	15,56
5. SU ÜYO	15,16

Koleksiyonu "çok kötü" bulan fakülterelerin sıralaması

	%
1. YETERİNER	12,18
2. ELEZİĞ MYO	10,09
3. SU ÜYO	8,55
4. TIP	8,49
5. EDEBİYAT	7,50

Öğrencilerin Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde verilen hizmeti değerlendirmeleri

Öğrenci görüşlerinde öğrenimin etkili olduğu olup olmadığı anlamak üzere değerlendirme birinci ve son sınıflar için ayrı ayrı yapılmış ve kütüphanede verilen hizmete ait bulgular Tablo 41-ve 42 'de ayrı ayrı gösterilmiştir.

Birinci ve Son sınıflardaki öğrencilerin kütüphanede verilen hizmet hakkındaki değerlendirmeleri çok iyi, iyi, orta, zayıf, çok zayıf seçeneklerinden sadece birini kütüphanenin hizmet bölümlerine göre düzenlenen tabloda işaretlemeleri istenmiştir.

Tablo-41: Birinci Sınıf Öğrencilerinin F.Ü. Kütüphanesinde Verilen Hizmete Yönelik Görüşleri.

	ÇOK İYİ		İYİ		ORTA		ZAYIF		ÇOK ZAYIF		CEVAPSİZ	TOPLAM
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
KİTAP	74	20,22	166	45,36	81	22,13	36	9,84	9	2,46		366
SÜRELİ Y.	76	21,11	137	38,06	96	26,67	39	10,83	12	3,33		360
MÜRAC.	36	10,32	141	40,40	105	30,09	40	11,46	27	7,74		349
YAZ.-NES.	9	2,89	113	36,33	84	27,01	64	20,58	41	13,18		311
KAT.-TASN.34	10,66	135	42,32	71	22,26	53	16,61	26	8,15			319
CEVAPSİZ												32
TOPLAM	229	13,18	692	39,84	437	25,16	232	13,36	115	6,62	32	1737

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

<u>Kıtap</u>	<u>%</u>	<u>Sürelî Yayın</u>	<u>%</u>
1. İYİ	45,36	1. İYİ	38,06
2. ORTA	22,13	2. ORTA	26,67
3. ÇOK İYİ	20,22	3. ÇOK İYİ	21,11
4. ZAYIF	9,84	4. ZAYIF	10,83
<u>Müracaat</u>	<u>%</u>	<u>Yazma-Nadir</u>	<u>%</u>
1. İYİ	40,40	1. İYİ	36,33
2. ORTA	30,09	2. ORTA	27,01
3. ZAYIF	11,46	3. ZAYIF	20,58
4. ÇOK İYİ	10,32	4. ÇOK ZAYIF	13,18

Tablo-42: Son Sınıf Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesinde Yerilen Hizmete Yönelik Görüşleri.

	ÇOK İYİ		İYİ		ORTA		ZAYIF		ÇOK ZAYIF		CEVAPSİZ		TOPLAM
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
KİTAP	53	15,68	144	42,60	89	26,33	25	7,00	27	7,79			338
SÜRELİ Y.	66	19,70	144	42,99	72	21,49	29	8,66	24	7,16			335
MÜRAC.	30	9,12	129	39,21	91	27,66	48	14,59	31	9,42			329
YAZ.-N.E.S.	9	3,01	91	30,43	112	37,46	49	16,59	38	12,71			299
KAT.-TASN.20	6,58		113	37,17	80	26,32	50	16,45	41	13,49			304
CEVAPSİZ													16
TOPLAM	178	10,98	621	38,31	444	27,39	201	12,40	161	9,93	16	0,99	1621

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden toplam seçenek sayısı denk sayısından fazladır.

<u>Kitap</u>	<u>%</u>	<u>Sürelî Yayın</u>	<u>%</u>
1. İYİ	42,60	1. İYİ	42,95
2. ORTA	26,33	2. ORTA	21,49
3. ÇOK İYİ	15,68	3. ÇOK İYİ	19,70
4. ÇOK ZAYIF	7,99	4. ZAYIF	8,66
<u>Müracaat</u>	<u>%</u>	<u>Yazma-Nadir</u>	<u>%</u>
1. İYİ	39,21	1. ORTA	37,46
2. ORTA	27,66	2. İYİ	30,43
3. ZAYIF	14,59	3. ZAYIF	16,39
4. ÇOK İYİ	9,12	4. ÇOK ZAYIF	12,71
<u>Katalog tasnif</u>	<u>%</u>		
1. İYİ	37,17		
2. ORTA	36,32		
3. ZAYIF	16,45		
4. ÇOK ZAYIF	13,49		

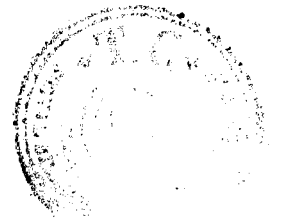

Tablo-43: Öğrencilerin F.Ü. Kütaphanesinde Verilen Hizmeti Nasıl Bulduklarının Fakültelere Göre Dağılımı

	ÇOK İYİ		İYİ		ORTA		ZAYIF		ÇOK ZAYIF		CEYAPSIZ		TOPLAM
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
FEN	52	12,47	187	44,84	111	26,62	45	10,79	19	4,56	3	0,72	417
EDEBİYAT	76	16,20	155	33,05	123	26,23	66	14,07	45	9,59	4	0,85	469
MÜH.	39	9,01	190	43,88	116	26,79	56	12,93	32	7,39	-		433
TEKNİK EĞ.	40	8,30	215	44,61	124	25,73	72	14,94	30	6,22	1	0,21	482
TIP	70	16,02	172	39,36	102	23,34	43	9,84	41	9,38	9	2,06	437
VETER.	36	9,28	124	31,96	99	25,52	59	15,21	50	12,89	20	5,15	388
SU ÜYO	37	10,42	119	33,52	122	34,37	44	12,39	24	6,76	9	2,54	355
ELA. MYO	57	15,12	151	40,05	84	22,28	48	12,73	35	9,28	2	0,53	377
TOPLAM	407	12,12	1319	39,10	881	26,23	433	12,89	276	8,22	48	1,43	3558

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

<u>Genel Değerlendirme</u>	<u>%</u>
1. İYİ	39,10
2. ORTA	26,23
3. ZAYIF	12,89
4. ÇOK İYİ	12,12
5. ÇOK ZAYIF	8,22
6. CEYAPSIZ	1,43

F.Ü. Kütüphanesinde verilen hizmet

ÇOK İYİ + İYİ	BULANLARIN SIRALAMASI	ZAYIF + ÇOK ZAYIF	BULANLARIN SIRALAMASI
	%		%
1. FEN-ED. (FEN)	57,31	1. VEETERİNER	28,01
2. TIP	55,38	2. FEN-ED. (EDEBİYAT)	23,66
3. ELAZIĞ MYO	55,17	3. ELAZIĞ MYO	22,01
4. TEKNİK EĞİTİM	52,91	4. TEKNİK EĞİTİM	21,16
5. MÜHENDİSLİK	52,89	5. MÜHENDİSLİK	20,32
6. FEN-ED.(EDEBİYAT)	49,25	6. TIP	19,22
7. SU ÜYO	43,94	7. SU ÜYO	19,25
8. VETERİNER	41,24	8. FEN-ED.(FEN)	15,35

Tablo 43'de elde edilen bulguların değerlendirilmek üzere kütüphanenin verdiği hizmetleri çok iyi ve iyi bulanların ayrıca zayıf ve çok zayıf bulanların fakültelerine göre sıralaması yapılmış ve yukarıdaki çizelge elde edilmiştir.

Öğrencilerin Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde karşılaştığı zorluklar

Fırat Üniversitesi Kütüphanesi hakkındaki bulgular öğrencilerin fakültelerine, buldukları sınıfa ve cinsiyetlerine göre düzenlenmiş ve Tablo-44, 45 ve 46'da verilmiştir.

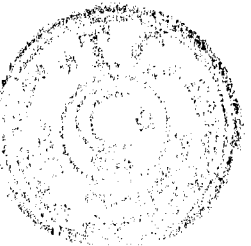

Tablo -44: Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesini Kullanmada Karşılaştığı Zorluklar (Birinci Sınıf)

	Sorum yok		Ulaşım		Zaman		Fiziksel İst. Sıcaklık		Kantin		Kurallar		Diğer		Cevapsız		Toplam		
	A	%	B	%	C	%	D	%	E	%	F	%	G	%	H	%		N	%
FEN	14	11,2	12	9,6	28	22,4	15	12,0	8	6,4	22	17,6	21	16,8	3	2,4	2	1,6	125
EDEBİYAT	20	10,99	11	6,04	36	19,78	26	14,29	18	9,89	34	18,68	29	15,93	5	2,75	3	1,65	182
MÜH.	23	18,25	7	5,56	27	21,43	24	19,05	7	5,56	23	18,25	13	10,32	2	1,59	-	-	126
TEKNİK EĞ.	29	19,86	10	6,85	30	20,55	16	10,96	12	8,22	27	18,49	14	9,59	8	5,48	-	-	146
TIP	16	12,5	16	12,5	30	23,44	13	10,16	18	14,06	13	10,16	16	12,5	2	1,56	4	3,13	128
VETERİNER	11	9,32	16	13,5	28	23,73	10	8,47	5	4,24	25	21,19	12	10,17	3	2,54	8	6,78	118
SULYO	14	11,57	13	10,74	27	22,31	17	14,05	8	6,61	22	18,18	11	9,09	2	1,65	7	5,79	121
ELA.MYO	18	13,43	4	2,99	27	20,15	19	14,18	14	10,45	31	23,13	18	13,43	2	1,49	1	0,75	134
TOPLAM	145	13,43	89	8,24	233	21,57	140	12,96	90	8,33	197	18,27	134	12,41	27	2,5	25	2,31	1080

Karşılaşılan zorluklar (Birinci Sınıf)

1. C Zaman darlığı %21,57
2. F Kantinin olmayışı %18,27
3. A Sorunum yoktur %13,43

Seçenek sayısının fazla oluşu ve öğrencilerin bunlara dağılmasından dolayı yüzdelere oldukça küçük bulunmuştur.

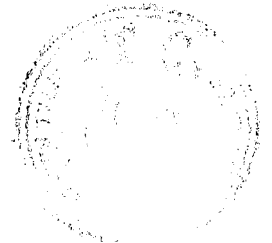
Tablo-45: Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesini Kullanmada Karşılaştığı Zorluklar (Son sınıf)

Sorum yok	Ulaşım		Zaman		Fiziki Yet.		Sıkaklık		Kantin		Kurallar		Diğer		Cevapsız		Toplam			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q			
FEN	13	7,51	18	10,4	39	22,54	24	13,87	16	9,25	31	17,92	25	14,45	6	3,47	1	0,58	173	100,0
EDEBİYAT	14	10,07	20	14,39	29	20,86	18	12,95	7	5,04	23	16,55	24	17,27	4	2,88	-	-	139	100,0
MÜH.	17	13,49	6	4,76	24	19,05	19	15,08	10	7,94	24	19,05	23	18,25	2	1,59	1	0,79	126	100,0
TEKNİK EĞ.	17	12,32	3	2,17	18	13,04	25	18,12	16	11,59	28	20,29	22	15,94	7	5,07	2	1,45	138	100,0
TIP	8	5,06	31	19,62	37	23,42	16	10,26	13	8,23	25	15,82	18	11,39	6	3,80	4	2,53	158	100,0
VETERİNER	3	2,11	24	16,9	31	21,83	19	13,38	7	4,93	24	16,90	21	14,79	4	2,82	9	6,34	142	100,0
SU ÜYO	15	16,48	9	9,89	19	20,88	9	9,89	6	6,59	19	20,88	11	12,09	2	2,21	1	1,10	91	100,0
ELA.MYO	19	17,92	2	1,89	15	14,15	17	16,04	10	9,43	21	19,81	18	16,98	3	2,83	1	0,94	106	100,0
TOPLAM	106	9,88	113	10,53	212	19,76	147	13,70	85	7,92	195	18,17	162	15,1	34	3,17	19	1,77	1073	100,0

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden, toplam seçenek sayısı denek sayısından fazla çıkmıştır.

Karşılaşılan zorluklar (Son Sınıf)

1. C Zaman darlığı %19,76
2. F Kantin olmayışı %18,17
3. G kuralların sertliği %15,10

Kütüphane kullanımında karşılaşılan zorlukların cinsiyete göre sıralamasında ilk sırada zaman darlığı, ikinci sırada kantinin olmayışı ortak sorun olarak gelmektedir. Kızlar kuralların sertliğini, erkekler ise kütüphanenin fiziki yetersizliğini üçüncü sorun olarak belirtmektedir.

Fakültelere göre yapılan değerlendirilmede karşılaşılan zorlukların başında Fen-Edebiyat Fakültesinin Fen ve Edebiyat Bölümlerinde, Tıpta, Veterinerde, "Zaman darlığı" gelmektedir. Mühendislik ve Su ÜYO öğrencilerinde aynı oranda olmak üzere zaman darlığı ve kantinin olmayışı gelmektedir. Teknik Eğitim ve Elazığ MYO'da ise kantinin olmayışı en büyük sorun olarak görülmektedir.

Tablo-46: Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesini Kullanmada Karşılaştığı Zorlukların Cinsiyete Göre dağılımı

Sorum yok	Ulaşım		Zaman		Fiziki Yet.		Sıcaklık		Kantin		Kurallar		Diğer		Cevapsız		Toplam			
	A	B	C	D	E	F	G	H	N	%	N	%	N	%	N	%				
KIZLAR	77	11,79	54	8,27	142	21,75	83	12,71	62	9,49	120	18,38	94	14,4	13	1,99	8	1,23	653	100,0
ERKEKLER	174	11,06	148	9,87	303	20,2	204	13,6	113	7,53	272	18,13	202	13,47	48	3,2	36	2,4	1500	100,0

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden, toplam seçenek sayısı denek sayısından fazla çıkmıştır.

Kızlar

Erkekler

1. C Zaman darlığı
2. F Kantinin olmayışı
3. G Kuralların sertliği
4. D Fizik yetersizliği
5. A Sorunu yoktur

Fırat Üniversitesi Kütüphanesinden beklentiler

Öğrencilerin beklentileri ile ilgili bulgular öğrenim gördükleri fakülte ve cinsi yetlerine göre tablo-47 ve 48'de verilmektedir.

Tablo-47: F.Ü. Öğrencilerinin Kütüphaneden Beklentilerinin Fakülteleme Göre Dağılımı

Kolleksiyon	Aktüel ders kitabı		Araştırma k.		Gazete Görsel-İşt.		Yardım		Diğer		Çok		Cevapsız		Toplam							
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O							
FEN	30	33,71	4	4,49	12	13,48	11	12,36	5	5,62	4	4,49	10	11,24	-	13	14,61	-	89	100,0		
EDEBİYAT	24	24,0	5	5,0	13	13,0	17	17,0	3	3,0	3	3,0	10	10,0	-	23	23,0	2	2,0	100	100,0	
MÜH.	18	19,57	7	7,61	22	23,91	11	11,96	3	3,26	1	1,09	6	6,52	-	19	20,65	5	5,43	92	100,0	
TEKNİK EĞ.	32	28,32	11	9,73	16	14,16	16	14,16	8	7,08	8	7,08	10	8,85	-	9	7,96	3	2,65	103	100,0	
TIP	19	18,81	12	11,88	10	9,90	12	11,88	5	4,95	11	10,89	10	9,90	-	15	14,85	7	6,93	101	100,0	
VETERİNER	24	24,49	14	14,29	13	13,27	7	7,14	9	9,18	-	-	9	9,18	4	4,08	3	3,06	15	15,31	98	100,0
SU ÜYO	16	20,0	5	6,25	5	6,25	10	12,5	1	1,25	3	3,75	12	15,0	1	1,25	21	26,25	6	7,5	80	100,0
ELA.MYO	17	19,32	8	9,09	12	13,64	13	14,77	5	5,68	5	5,68	14	15,91	2	2,27	10	11,36	2	2,27	88	100,0
TOPLAM	180	23,65	66	8,67	103	13,53	97	12,75	39	5,12	35	4,60	81	10,64	7	0,92	113	14,85	40	5,26	751	100,0

Bu soruya 751 öğrenci kabul edilebilir cevap vermiştir.

Genelde öğrencilerin beklentisi koleksiyonun artmasıdır. Üçten fazla seçeneği işaretleyenler ikinci sırada yer almaktadır. Öğrencilerin beklentilerinin sıralamasında ders kitaplarının zenginleşmesini isteyenler üçüncü gelmektedir.

Fakültelere göre yapılan sıralamada Mühendislik ve Su ÜYD dışında koleksiyonun zenginleşmesi öğrencilerin ortak isteğidir. Mühendislik ve Su ÜYD öğrencileri ise üçten çok seçeneği işaretlemişlerdir. Cinsiyete göre yapılan sıralamada ise Tablo-48 'de görüldüğü gibi ilk sırada koleksiyonun zenginleşmesi ortak beklentidir. İkinci sırada kızlar okuyucuya daha fazla yardımcı olunmasını işaretlemişler, erkekler ise üçten çok seçeneği işaretlemişlerdir. Üçüncü beklenti olarak kızlarda üçten çok seçeneğe, erkeklerde ise ders kitaplarının zenginleşmesi yer almaktadır.

Tablo-48: Cinsiyete Göre F.Ü. Öğrencilerinin Kütüphaneden Beklentileri Nelerdir?

Koleksiyon	Aktüel ders kitabı		Araştırma k.		Gazete		Görsel-İşt.		Yardım		Diğer		Çok		Cevapsız		Toplam					
	A	B	C	D	E	F	G	H	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%				
KIZLAR	64	26,02	25	10,16	28	11,38	30	12,20	10	4,07	14	5,69	32	13,01	1	0,41	31	12,60	11	4,47	246	100,0
ERKEKLER	116	22,52	41	7,96	75	14,56	67	13,01	29	5,63	21	4,08	49	9,51	6	1,17	82	15,92	29	5,63	505	100,0

Yararlandığınız diğer kütüphaneler hangileridir

Anketten elde edilen bulgular tablo - 49 'da verilmiştir. 466 öğrenci (%61,80) başka kütüphaneden faydalanmadığını belirtmiştir. 288 öğrenci (%38,20) ise diğer kütüphanelerden yararlandığını, ödünç alabildiğini, fotokopi çektirebildiğini belirtmektedir.

Tablo-49: F. Ü. Öğrencilerinin Yararlandığı Diğer Kütüphanelerin Dağılımı

	YERİNDE YARARLANIYORUM						ÖDÜNÇ ALABİLİYORUM						FOTOKOPİ ÇEKİREBİLİYORUM						YARARLANAN		YARARLANMAYAN							
	Elazığ İH		YÖK		Özel		Diğer		Elazığ İH		YÖK		Özel		Diğer		Elazığ İH		YÖK		Özel		Diğer		TOPLAM		TOPLAM	
	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
FEN	33	3	9	2	8	-	3	-	3	3	3	3	3	6	3	3	3	3	3	3	3	3	-	70	39	39	39	
EDEBİYAT	32	5	6	3	4	-	10	-	10	10	10	10	10	3	3	3	3	3	3	3	3	3	-	64	36	36	36	
MÜH.	25	2	4	1	4	-	3	-	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	41	69	69	69	
TEKNİK EĞ.	26	16	13	2	8	-	4	2	4	4	4	4	4	6	6	6	6	6	6	6	6	6	-	85	47	47	47	
TIP	17	2	5	2	7	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	39	75	75	75	
VETERİNER	29	1	3	1	5	-	8	3	8	8	8	8	8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	53	74	74	74	
SU ÜYO	30	3	13	1	5	-	3	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	-	63	48	48	48	
ELAZIĞ MYO	11	5	3	-	2	-	3	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	-	33	78	78	78	
TOPLAM	203	37	56	12	43	-	34	8	34	34	34	34	34	25	25	25	25	25	25	25	25	25	1	448	466	466	466	

ÖĞRENCİLERİN KÜTÜPHANENİN DAHA İYİ ÇALIŞMASI İÇİN GETİRDİĞİ ÖNERİLER

Deneklerin 214'ü (%28,38) bu soruya cevap vermiştir. Bazı denekler birden fazla öneride bulunmuştur. Aşağıda yazılı önerilerin kaç kişi tarafından istendiği parantez içinde belirtilmiştir.

Öğrencilerin F.Ü. Kütüphanesinin daha iyi çalışması için getirdikleri önerilerin bir kısmı (92'si) ankette yer alan "F.Ü. Kütüphanesini kullanmada zorluklarla karşılaşılıyor musunuz?" ve "F.Ü. Kütüphanesinden beklentileriniz nelerdir?" sorularında yazılı seçeneklerde belirtildiğinden değerlendirmeye alınmamıştır.

a. Kütüphanenin koleksiyonuyla ilgili öneriler:

- Öğrenciler için daha fazla Türkçe kaynak alınmalı (34)
- Kütüphanede bulunan yabancı kitaplar tercüme edilmeli (3)

b. Kütüphanenin personeli ve verdiği hizmetle ilgili öneriler:

- Personel daha anlayışlı ve nazik olmalı (21)
- Personel yüksek okul mezunu olmalı (3)
- Okuma salonu sessiz olmalı (9)
- Kitaplar yerinde durmalı (14)
- Kütüphane saat 24.00 kadar açık olmalı (8)

c. Kütüphane binasıyla ve fiziki alanla ilgili öneriler:

- Dinlendirici, sosyal ihtiyaçları karşılayacak yerler açılmalı (28)
- Okuma salonu yeterli olmalı (12)

d. Diğer öneriler

- Ödünç verilen kitap sayısı artmalı (4)
- Ödünç verilen kitapların iade süresi artmalı (4)
- Ödünç verilen kitapların iade süresi azaltılmalı (2)

ÖĞRETİM ELEMANLARINA AİT BULGULAR

1. KİŞİSEL BİLGİLERE İLİŞKİN BULGULAR

Öğretim elemanlarının ünyana ve cinsiyete göre dağılımı

Anket uygulanan öğretim elemanlarının dağılımı Tablo-50 'de verilmiştir. Buna göre deneklerin %19,28'ü kadın, %80,72 si erkektir. En kalabalık grubu %50,6 ile araştırma görevlileri oluşturmaktadır.

Tablo-50: Fırat Üniversitesinde Anket Uygulanan Öğretim Elemanlarının Ünyana ve Cinsiyete Göre Dağılımı.

Ünyanı	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Öğretim üyesi, (Prof.Doç.Y.Doç.)	4	12,90	27	87,10	31	100,0
Araştırma Gör.	8	19,05	34	80,95	42	100,0
Öğr.Gör. Okutman	4	40,00	6	60,0	10	100,0
Toplam	16	19,28	67	80,72	83	100,0

Öğretim elemanlarının bildiği yabancı dil ve derecesi

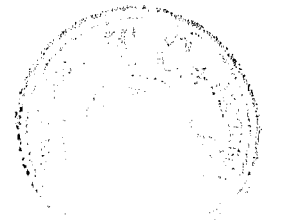
Okuyucuların özellikle öğretim elemanlarının bildikleri yabancı dilin, koleksiyon oluşturmada büyük önemi bulunmaktadır. Çok kişi tarafından izlenebilecek yabancı dildeki yayınlara ağırlık verilmesi şeklinde bir yayın alım politikası izlenmektedir. Bu nedenle Deneklerin bildikleri yabancı dilin derecesini beş ayrı kademe arasından seçmeleri istenmiştir.

Bulguların incelemesinde deneklerin %92,77 sinin İngilizce bildiği, bunu %4,82 ile Almanca ve %2,41 ile Fransızca bilenlerin izlediği belirlenmiştir.

Tablo-51: Deneklerin Bildikleri Yabancı Dil ve Derecesi

Bilinen dil	Çok iyi		İyi		Orta		Zayıf		Çok zayıf		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
İngilizce	10	12,99	28	36,36	39	50,65	-	-	-	-	77	100,0
Almanca	3	75,0	-	-	1	25,0	-	-	-	-	4	100,0
Fransızca	1	50,0	-	-	1	50,0	-	-	-	-	2	100,0
Toplam	14	16,87	28	33,73	41	49,40	-	-	-	-	83	100,0

Yabancı dil seviyelerinin sıralamasında İngilizce bilenlerde "orta derecede" bilenler %50,65 ile başta gelmekte, Almanca bilenlerde "çok iyi bilenler" %75 ile ilk sırada yer almakta, Fransızca bilenlerde ise "çok iyi" ve "orta derecede" bilenler eşit oranlarda bulunmaktadır (Tablo-51).

II. ÖĞRETİM ELEMANLARININ KÜTÜPHANEYE GEREKSİNİM DUYMA DURUMLARI

Öğretim elemanlarının F.Ü. kütüphanesine üye olma durumları

Tablo-52: Anket Uygulanan Öğretim Elemanlarının Kütüphaneye Üye Olma Durumunun Ünvana Göre Dağılımı.

Ünvanı	ÜYE		ÜYE DEĞİL		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Öğretim üyesi, (Prof.Doç.Y.Doç.)	29	93,55	2	6,45	31	100,0
Araştırma Gör.	38	90,48	4	9,52	42	100,0
Öğr.Gör. Okutman	10	100,0	-		10	100,0
Toplam	77	92,77	6	7,23	83	100,0

Kütüphaneye üye olmayan kişilerin, kütüphaneye girmesi engellenmemekte, üniversite kimliğini gösteren kişi rahatlıkla kütüphaneden yararlanabilmekte, ancak kitap ödünç alma hakkına sahip olmamaktadır. Bu nedenle, kütüphaneye üye olma durumu gerçek okuyucu sayısını göstermemektedir.

Kütüphaneye üye öğretim elemanları oranı en yüksek olan grup %100 ile "öğretim, görevlisi ve okutman"lardır. Öğretim üyelerinin %93,55'i kütüphaneye üyedir. %90,48 oranı ile "araştırma görevlileri" sıralamada sonda yer almaktadır.

Deneklerin F.Ü. Kütüphanesine üye olmama nedenleri

Üye olmama nedenleri, seçenekler arasında dengeli bir dağılım göstermektedir.

Öğretim üyeleri kütüphaneye üye olmama nedenleri olarak "yeterli kitabım var", "başka kütüphanelerden yararlanıyorum" ve "arkadaş ve meslektaşlarımdan yararlanıyorum" seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Araştırma görevlileri ise "gereksinim duymadım", "vakit bulamadım" ve "Diğer" seçeneklerini işaretlemişlerdir. Gereksinim duymayanların dışındakilerin üye olmasının yakında gerçekleşebileceği düşünülecektir. Diğer seçeneğini işaretleyenlerin, henüz üniversite kimliği alamadığı, atamasının çok yeni olduğu gibi kabullenebilir mazeretleri bulunmaktadır.

Tablo-53: Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesi Dışında Yararlandıkları Kütüphanelerin Dağılımı

Kütüphanenin adı	Yerinde yararlanıyorum	Ödünç alabiliyorum	Fotokopi çektirebiliyorum	Toplam	
				N	%
a Elazığ İl Halk Kütüp.	8	2	-	10	7,46
b YÖK Kütüphanesi	18	-	46	64	47,76
c Özel Kütüphaneler	7	2	3	12	8,96
d Diğer (Belirtiniz)	19	6	23	48	35,82
Toplam	52	10	72	134	100,0

83 denek, 74'ü bu soruya cevap vermiştir. Yararlanma şeklinin birden fazla olması nedeniyle toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

YÖK kütüphanesi %47,76 oranıyla en çok yararlanılan kütüphanedir. Bunu diğer kütüphaneler, özel kütüphaneler, Elazığ İl Halk Kütüphanesi izlemektedir (Tablo-53).

Diğer kütüphaneler seçeneğinde yer alan kütüphaneler arasında Üniversite kütüphaneleri, Milli Kütüphane, TÜBİTAK Kütüphanesi, TTK Kütüphanesi, MTA Kütüphanesi yer almaktadır.

Öğretim elemanlarının kütüphaneye geliş nedenleri

Tablo-54: Deneklerin F.Ü. Kütüphanesine Geliş Nedenlerinin Ünyana Göre Dağılımı.

Geliş nedenleri	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ders hazırlamaya	5	5,49	9	4,29	2	5,88	16	4,78
Kitap ödünç almaya	21	23,08	59	28,10	8	23,53	88	26,27
Sürelî yayın okumaya	27	29,67	41	19,52	6	17,65	74	22,09
Gazete okumaya	-	-	9	4,29	-	-	9	2,69
Fotokopi çektirmeye	12	13,19	29	13,81	6	17,65	47	14,03
Yayınları bulabilmek için	11	12,09	27	12,86	8	23,53	46	13,73
Araştırma yapmaya	15	16,48	36	17,14	4	11,76	55	16,41
Toplam	91	100,0	210	100,0	34	100,0	335	100,0

Öğretim üyeleri kütüphaneye en çok "29,67 sürelî yayın okumaya", %23,08 kitap ödünç almaya", "%16,48 araştırma yapmaya" gelmektedir.

Araştırma görevlilerindeyse bu sıralama "28,10 kitap ödünç almaya", "%19,52 sürelî yayın okumaya", "%17,14 araştırma yapmaya" şeklindedir.

Öğretim görevlisi ve okutmanların kütüphaneye geliş nedenlerinin başında "kitap ödünç almaya" ve gereksinim duyduğum yayınları başka yerde bulamadığım için" seçenekleri % 23,53 oranıyla gelmekte üçüncü ve dördüncü sırada ise "kitap ödünç almaya" ve "fotokopi çektirmeye" şıkları %17,65 le yer almaktadır (Tablo - 54).

Öğretim elemanlarının okudukları yayını sağlama şekli

Tablo-55: Anket Uygulanan Öğretim Elemanlarının Okudukları Yayınları Sağlama Şeklinin Ünvanlara Göre Dağılımı

Sağlama Şekli	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Satın alıyorum	10	32,26	8	19,05	7	70,0	25	30,12
F.Ü. Kütüphanesi	11	35,48	25	59,52	3	30,0	39	46,99
Diğer Kütüphanelerden	4	12,90	3	7,14	-	-	7	8,44
Ardadaş, Meslektaş	5	16,13	5	11,91	-	-	10	12,05
Resmi Kuruluşlardan	1	3,23	-	-	-	-	1	1,20
Diğer	-	-	1	2,38	-	-	1	1,20
Toplam	31	100,0	42	100,0	10	100,0	83	100,0

"Öğretim üyeleri" ve "araştırma görevlileri"nde okudukları yayınları sağlama yolunun başında Fırat Üniversitesi Kütüphanesinden yararlanıyorum" seçeneği gelmekte, bunu "satın alıyorum" ve "arkadaş, meslektaşlarımdan ödünç alıyorum" izlemektedir. Öğretim görevlisi ve okutmanlarda ise ilk seçenek "satın alıyorum" ikinci seçenek "F.Ü. Kütüphanesinden" yararlanıyorum şeklindedir (Tablo-55).

Öğretim elemanlarının okudukları yayınları seçme şekli

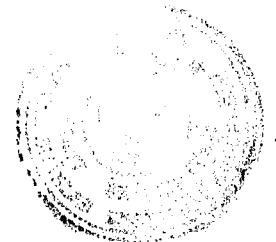
Tablo-56: Öğretim Elemanlarının Okudukları Yayınları Seçme Şeklinin Ünvanlara Göre Dağılımı

Yayın seçme şekli	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Meslekdaş önerisi	4	12,90	4	9,52	-	-	8	9,64
Kendi beğenisi	17	54,84	22	52,38	4	40,0	43	51,81
Kütüphaneden bulabildikleri	-	-	-	-	-	-	-	-
Herşeyi okur	9	29,03	-	-	6	60,0	15	18,07
Ders dışı okumaz	-	-	15	35,71	-	-	15	18,07
Diğer	1	3,23	1	2,39	-	-	2	2,41
Toplam	31	100,0	42	100,0	10	100,0	83	100,0

Öğretim üyelerinin %54,84'ü okudukları yayınları "kendi beğenilerine göre" seçmekte, bunu %29,03 ile "herşeyi okurum" ve %12,90 "meslekdaşlarımla önerisine göre" seçenekleri izlemektedir.

Araştırma görevlilerinde okudukları yayınları seçme şeklinin başında %52,38 ile "kendi beğenime göre" gelmekte bunu %35,71 ile "dersle ilgili konular dışında kitap okumam" ve %9,52 ile "meslekdaşlarımla önerisine göre" seçenekleri yer almaktadır.

Öğretim görevlisi ve okutmanlar, okudukları yayınları seçme şekli olarak %60 "ilgilerini çeken herşeyi" okuduklarımla, %40 "kendi beğenilerine göre" okudukları yayınları seçtikleri belirtilmiştir.

III. ÖĞRETİM ELEMANLARININ OKUMA ALIŞKANLIKLARIYLA İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

F.Ü. öğretim elemanlarının okumayı tercih ettikleri kitap ve süreli yayınların dağılımı

Tablo -57: Öğretim Elemanlarının En Çok Hangi Konularda Okumayı Tercih Ettiğinin Ünvanlara Göre Dağılımı

En çok okunan yayın konuları	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ders	18	14,29	27	17,88	4	11,11	49	15,65
Müracaat	21	16,67	26	17,22	8	22,22	55	17,57
Genel konular	11	8,73	21	13,91	8	22,22	40	12,78
Felsefe, Mantık	8	6,35	-	-	-	-	8	2,56
Din	3	2,38	3	1,99	-	-	6	1,92
Sosyal Bilimler	15	11,90	8	5,30	6	16,67	29	9,27
Yabancı Dil	9	7,14	16	10,60	2	5,56	27	8,63
Teorik Bilimler	15	11,90	15	9,93	1	2,78	31	9,90
Uygulamalı Bilimler	15	11,90	26	17,22	1	2,78	42	13,42
Güzel Sanatlar	2	1,59	3	1,99	2	2,56	7	2,24
Edebiyat	3	2,38	3	1,99	2	5,56	8	2,56
Tarih	6	4,76	2	1,32	2	5,56	10	3,19
Diğer	-	-	1	0,65	-	-	1	0,32
Toplam	126	100,0	151	100,0	36	100,0	313	100,0

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden toplam seçenek sayısı, denek sayısından fazladır. Dewey Decimal Classification un birinci fihristine göre konular saptanmış buna "ders" ve "müracaat kaynakları" seçenekleri eklenmiştir.

Öğretim üyelerinde "müracaat kaynakları" %16,67 oranıyla başta gelmektedir. Araştırma görevlilerinde "sadece derslerimle ilgili konular" % 17,88 ile ilk sırada yer almaktadır. Öğretim görevlileri ve okutmanlarda ise %22,22 oranıyla "müracaat kaynakları" ve "genel konular" seçenekleri ilk sırada bulunmaktadır (Tablo-57).

F.Ü. öğretim elemanlarının okumayı tercih ettikleri gazeteler

Tablo -58: Öğretim Elemanlarının Okumayı Tercih Ettikleri Gazetelerin Dağılımı

Gazete	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Cumhuriyet	15	13,64	17	9,60	8	20,0	40	12,23
Ekskpres	-		-		-		-	-
Günaydın	5	4,55	15	8,47	2	5,0	20	6,73
Güneş	2	1,82	14	7,91	4	10,0	20	6,12
Hürriyet	9	8,18	21	11,86	4	10,0	34	10,40
Milli Gazete	3	2,73	2	1,13	2	5,0	7	2,14
Milliyet	21	19,09	36	20,34	8	20,0	65	19,88
Sabah	3	2,73	9	5,08	4	10,0	16	4,89
Tercüman	15	13,64	27	15,25	4	10,0	46	14,07
Türkiye	15	13,64	14	7,91	2	5,0	31	9,48
Zaman	12	10,91	9	5,08	2	5,0	23	7,03
Mahalli Gazeteler	7	6,36	9	5,08	-	-	16	4,89
Diğer	-		-		-		-	
Cevapsız	3	2,73	4	2,26	-	-	7	2,14
Toplam	110	100,0	177	100,0	40	100,0	327	100,0

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazla çıkmıştır.

Genelde, öğretim elemanlarının okumayı tercih ettiği gazetelerin sıralaması %19,88 oranıyla "milliyet", %14,07 oranıyla "tercüman", %12,23 oranıyla "cumhuriyet" gazetesidir (Tablo-58).

Gazete okuma sıklığı

Tablo -59: Deneklerin Gazete Okuma Sıklığının Ünvanlarına Göre Dağılımı

Gazete okuma sıklığı	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
	Hergün	28	90,32	27	64,29	10	100,0	65
Haftada birkaç	3	9,68	14	33,33	-	-	17	20,48
Haftada bir	-	-	-	-	-	-	-	-
Çok seyrek	-	-	1	2,38	-	-	1	1,21
Hiç	-	-	-	-	-	-	-	-
Cevapsız	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplam	31	100,0	42	100,0	10	100,0	83	100,0

Öğretim görevlisi ve okutmanların tümü her gün gazete okuduklarını bildirmiştir. Öğretim üyelerinin %90,32'si, araştırma görevlilerinin ise %64,29'unun hergün gazete okudukları anlaşılmaktadır (Tablo-59).

IV. ÖĞRETİM ELEMANLARININ KÜTÜPHANEYİ KULLANMA ALIŞKANLIĞI İLE İLGİLİ BULGU YE YORUMLAR

a. Deneklerin F.Ü. Kütüphanesinde kalış süreleri

Tablo -60: Öğretim Elemanlarının Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde Kalış Sürelerinin Dağılımı

Kütüphanede Kalış süresi	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ödünç almaya kadar	9	29,03	6	14,29	4	40,0	19	22,89
Yarım saatten az	2	6,45	2	4,76	2	20,0	6	7,23
Bir-iki saat	11	35,48	14	33,33	4	40,0	29	34,94
İki-üç saat	2	6,45	14	33,33	-	-	16	19,28
Üç saatten çok	3	9,68	2	4,76	-	-	5	6,02
Diğer	4	12,90	4	9,52	-	-	8	9,64
Toplam	31	100,0	42	100,0	10	100,0	83	100,0

Öğretim elemanlarının %29'u kütüphane "bir-iki saat", %19'u "kitap ödünç almaya yetecek kadar", %16 'sı "iki-üç saat" kaldıklarını belirtmektedir. Diğer seçeneğinin işaretleyenler ise "işim bitinceye kadar, duruma göre, değişik sürelerde" şeklinde açıklamalarda bulunmuştur (Tablo-60).

b. Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesine geliş zamanları

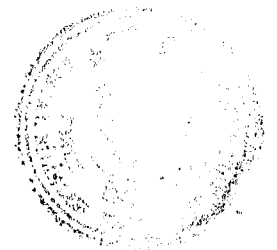
Tablo-61: Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesine Geliş Zamanlarının Dağılımı

Kütüphaneye geliş zamanı	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Sabah	9	16,67	24	28,92	3	14,29	36	22,78
Öğle	2	3,70	6	7,23	4	19,05	12	7,59
Öğleden sonra	18	33,33	27	32,53	4	19,05	49	31,01
Gece	2	3,70	2	2,41	-	-	4	2,53
Hafta sonu	1	1,85	-	-	-	-	1	0,63
Belirsiz	21	38,89	23	27,71	10	47,62	54	34,18
Cevapsız	1	1,85	1	1,20	-	-	2	1,27
Toplam	54	100,0	83	100,0	21	100,0	158	100,0

Birden fazla seçenek işaretlenebildiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

Genelde öğretim elemanlarının "kütüphaneye geliş zamanı" sıralamasında başta %34,18 ile "belirsiz" seçeneği yer almakta bunu %31,01 ile "öğleden sonra", %22,78 ile "sabah" izlemektedir.

"Öğle" %7,59, "gece" %2,53 ve "hafta sonu" %0,63 oranlarıyla mesai dışı saatlerde F.Ü. kütüphanesine gelmenin tercih edilmediği görülmektedir (Tablo-61).

Öğretim Elemanlarının Kütüphaneye geliş sıklığı ve son üç aydaki kütüphaneye gelme durumu

Tablo -62: Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesine Geliş Sıklığı Dağılımı

Kütüphaneye geliş sıklığı	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Yılda bir ,iki	5	16,13	3	7,14	4	40,0	12	14,46
Ayda bir ,iki	12	38,71	24	57,14	6	60,0	42	50,60
Haftada bir ,iki	14	45,16	14	33,33	-	-	28	33,73
Her gün	-	-	-	-	-	-	-	-
Cevapsız	-	-	1	2,38	-	-	1	1,21
Toplam	31	100,0	42	100,0	10	100,0	83	100,0

Öğretim elemanlarının içinde hergün kütüphaneye gelen bulunmamaktadır. "Haftada bir ,iki kez" kütüphaneye geldiklerini belirten öğretim üyelerinin oranı %45,16, araştırma görevlilerini oranı %33,33 dür. Öğretim görevlisi ve okutmanlardan bu seçeneği işaretleyen yoktur.

"Ayda bir ,iki kez" ve "haftada bir ,iki kez" seçeneklerinin toplamına baktığımızda, araştırma, görevlileri %90,47 ile başta gelmekte, bunu %83,87 oranıyla öğretim üyeleri, %60 oranıyla öğretim görevlileri ve okutmanlar izlemektedir.

Araştırma görevlileri, öğretim görevlileri ve okutmanların tamamı son üç ayda F.Ü. Kütüphanesine geldiklerini belirtmektedir. Öğretim üyelerinin ise %80,65'i son üç ayda kütüphaneye geldikleri seçeneği işaretlemişlerdir (Tablo-62).

V. F.Ü. KÜTÜPHANENİN ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

F.Ü. Kütüphanesinin koleksiyonu hakkındaki görüşler

Tablo -63: Öğretim Üyelerinin F.Ü. Kütüphanesinin Koleksiyonunu Değerlendirmesi

Konular	Çok iyi N	İyi N	Orta N	Zayıf N	Çok Zayıf N	TOPLAM
a. Müracaat kaynakları	3	6	10	6	2	27
b. Genel konular	2	10	6	3	1	22
c. Felsefe, Mantık	2	4	5	-	1	12
d. Din	-	3	3	3	-	9
e. sosyal Bilimler	2	6	4	4	-	16
f. Yabancı Dil	2	6	10	3	-	21
g. Teorik Bilimler	-	6	4	3	1	14
h. Uygulamalı Bilimler	2	6	6	1	1	16
ı. Güzel sanatlar	-	3	5	-	1	9
j. Edebiyat	-	4	9	-	1	14
k. Tarih	2	4	5	3	1	15
Toplam	15	58	67	26	9	175

Tablo-64: Araştırma Görevlilerinin F.Ü. Kütüphanesinin Koleksiyonunu Değerlendirmesi

Konular	Çok iyi N	İyi N	Orta N	Zayıf N	Çok Zayıf N	TOPLAM
a. Müracaat kaynakları	2	9	18	4	1	34
b. Genel konular	4	13	8	4	1	30
c. Felsefe, Mantık	-	8	5	4	1	18
d. Din	-	8	3	2	1	14
e. Sosyal Bilimler	-	7	5	2	-	14
f. Yabancı Dil	1	12	8	4	2	27
g. Teorik Bilimler	1	9	7	3	2	22
h. Uygulamalı Bilimler	2	2	10	8	3	25
ı. Güzel sanatlar	1	6	5	1	-	13
j. Edebiyat	2	6	6	-	-	14
k. Tarih	-	10	3	-	-	13
Toplam	13	90	78	32	11	224

Tablo-65: Öğretim Görevlileri ve Okutmanların F.Ü. Kütüphanesinin Koleksiyonunu Değerlendirmesi

Konular	Çok iyi N	İyi N	Orta N	Zayıf N	Çok Zayıf N	TOPLAM
a. Müracaat kaynakları	-	4	4	-	-	8
b. Genel konular	-	4	3	1	-	8
c. Felsefe, Mantık	2	2	-	2	-	6
d. Din	2	-	1	-	1	4
e. Sosyal Bilimler	2	-	2	3	-	7
f. Yabancı Dil	-	2	4	-	-	6
g. Teorik Bilimler	-	4	4	-	-	8
h. Uygulamalı Bilimler	1	4	2	2	-	9
ı. Güzel sanatlar	2	-	1	3	-	6
j. Edebiyat	2	1	2	-	1	6
k. Tarih	2	1	2	-	1	6
Toplam	13	22	25	11	3	74

Tablo-66: Öğretim Elemanlarının Kütüphane Koleksiyonunu Değerlendirmelerinin Ünvanlara Göre Dağılımı

Ünvanı	Çok iyi +İyi		Orta		Zayıf +Çok Zayıf		TOPLAM	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Öğretim üyesi	73	41,71	67	38,29	35	20,0	175	100,0
Araştırma Gör.	103	45,98	78	34,82	43	19,20	224	100,0
Öğr.Gör.,Okutman	35	47,30	25	33,78	14	18,92	74	100,0
Toplam	211	44,61	170	35,94	92	19,45	473	100,0

Birden fazla konuda seçenek işaretlendiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

Kolleksiyonu "çok iyi" ve "iyi" bulanların toplam oranı %44,61 dir. Bunu kolleksiyonu "orta" bulanlar % 35,94 izlemekte ve sonra da "zayıf" ve "çok zayıf" bulanların toplam oranı %19,45 gelmektedir (Tablo-66).

Deneklerin F.Ü. Kütüphanesinde verilen hizmeti değerlendirmeleri

Tablo-67: Öğretim Üyelerinin F.Ü. Kütüphanesinde Verilen Hizmet Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi.

Bölmeler	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok Zayıf	TOPLAM
	N	N	N	N	N	
a. Kitap bölümü	7	12	6	3	1	29
b. Süreli yayın bölümü	7	11	6	3	2	29
c. Müracaat bölümü	5	15	5	1	-	26
d. Yazma-Nadir eserler	2	2	6	2	1	13
e. Katalog tasnif bölümü	2	8	5	2	1	18
Toplam	23	48	28	11	5	115

Tablo-68: Araştırma Görevlilerinin F.Ü. Kütüphanesinde Verilen Hizmet Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi.

Bölmüler	Çok iyi N	İyi N	Orta N	Zayıf N	Çok Zayıf N	TOPLAM
a. Kitap bölümü	3	10	18	6	1	38
b. Süreli yayın bölümü	6	11	6	12	3	38
c. Müracaat bölümü	4	15	15	3	1	38
d. Yazma-Nadir eserler	2	8	5	-	1	16
e. Katalog tasnif bölümü	4	10	6	3	6	29
Toplam	19	54	50	24	12	159

Tablo-69: Öğretim Görevlileri ve Okutmanların F.Ü. Kütüphanesinde Verilen Hizmet Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi.

Bölmüler	Çok iyi N	İyi N	Orta N	Zayıf N	Çok Zayıf N	TOPLAM
a. Kitap bölümü	-	6	4	-	-	10
b. Süreli yayın bölümü	1	6	4	-	-	11
c. Müracaat bölümü	1	2	4	2	-	9
d. Yazma-nadir eserler	-	-	2	2	-	4
e. Katalog tasnif bölümü	-	4	-	4	-	8
Toplam	2	18	14	8	-	42

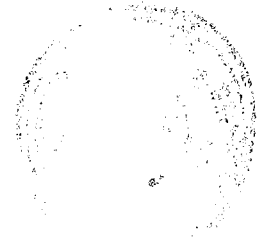
Tablo-70: Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinde Verilen Hizmet Hakkındaki Değerlendirmelerinin Ünvanlara Göre Dağılımı

Ünvanı	Çok iyi +iyi		Orta		Zayıf +Çok Zayıf		TOPLAM	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Öğretim Üyesi	71	61,74	28	24,35	16	13,91	115	100,0
Araştırma Gör.	73	45,91	50	31,45	36	22,64	159	100,0
Öğr.Gör.,Okutman	20	47,62	14	33,33	8	19,05	42	100,0
Toplam	164	51,90	92	29,11	60	18,99	316	100,0

F.Ü. Kütüphanesinde verilen hizmet hakkında düşüncelere verilen cevaplar değerlendirilirken öğretim elemanlarının gereksinimlerinde ve beklentilerinde farklılık olup olmadığını araştırmak için ayrı ayrı tablo düzenlenmiştir.

Birden fazla bölüm için seçenek işaretlendiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

Kütüphanede verilen hizmetin derecesini "çok iyi" ve "iyi" bulanların toplam oranı %51,90'dır. Bunu verilen hizmeti orta derece olarak değerlendirenler %29,11 gelmekte ve sonra da verilen hizmet "zayıf" ve "çok zayıf" bulanların toplam oranı %18,99 izlemektedir (Tablo-70).

Öğretim elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinde karşılaştığı zorluklar

Tablo-71: Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinde Karşılaştığı Zorlukların Dağılımı

Karşılaşılan zorluklar	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Sorunum yok	26	34,67	17	12,59	8	21,05	51	20,56
Ulaşım	10	13,33	20	14,81	6	15,79	36	14,52
Zaman	16	21,33	26	19,26	8	21,05	50	20,16
Fiziki alan	8	10,67	11	8,15	6	15,79	25	10,08
Soğuk, sıcak	5	6,67	20	14,81	6	15,79	31	12,5
Kantin yok	10	13,33	23	17,04	4	10,53	37	14,92
Kurallar sert	-		17	12,59	-		17	6,86
Diğer	-		1	0,74	-		1	0,40
Toplam	75	100,0	135	100,0	38	100,0	248	100,0

Birden fazla seçenek işaretlendiğinden toplam seçenek sayısı denek sayısından fazladır.

Öğretim elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinde karşılaştıkları zorlukların sıralaması, ünvanlara göre değişiklik göstermektedir.

Öğretim üyelerinde "sorunum yok" seçeneği (%34,67) başta gelmektedir. "Zaman darlığı" (%21,33) birinci sorunu oluşturmaktadır (Tablo-71)

Araştırma görevlilerinde "zaman darlığı" %19,26 oranıyla sorunların başında gelmektedir. "Kantinin olmayışı" %17,04 oranıyla ikinci sorunu oluşturmaktadır.

Öğretim görevlileri ve okutmanlarda "sorunum yok" seçeneği %21,05 oranındadır. "zaman darlığı" (%21,05) birinci sorun olarak görülmektedir.

Öğretim üyelerinin, öğretim görevlileri ve okutmanların hiçbiri "kütüphane kurallarının sert olması" ndan şikayetçi değildir. Araştırma görevlilerinin ise %12,59'u kütüphane kurallarından yakınmaktadır. Toplam %6,86 oranıyla "kütüphane kurallarının sert olması" kütüphaneyi kullanmada karşılaşılan zorlukların sonunda bulunmaktadır (Tablo-71).

Deneklerin F.Ü. Kütüphanesinden beklentiler

Tablo-72: Öğretim Elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinden Beklentilerinin Dağılımı

Kütüphaneden beklentiler	Öğretim üyesi		Araştırma görevlisi		Öğretim gör. okutman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Koleksiyonun zenginleşmesi	8	25,81	11	26,19	3	30,0	22	26,51
Ders kitapları	3	9,68	-	-	-	-	3	3,61
Araştırma kitapları	8	25,81	14	33,33	3	30,0	25	30,12
Görsel-işitsel kaynaklar	2	6,44	3	7,14	2	20,0	7	8,43
Okuyucuya yardım	-	-	6	14,29	-	-	6	7,23
Üçten fazla	10	32,26	8	19,05	2	20,0	20	24,10
Toplam	31	100,0	42	100,0	10	100,0	83	100,0

F.Ü. Kütüphanesinden beklentilerin başında %30,12 oranıyla "Araştırma kitaplarının zenginleşmesi" yer almaktadır. Bunu "koleksiyonun zenginleşmesi" (%26,51) izlemektedir. Üçten fazla seçeneği işaretleyenler ise %24,10 oranındadır. Bunun yanında ankette yer alan "aktüel konular" ve "gazetelerin artması" seçeneklerini işaretleyen olmamıştır (Tablo-72).

VI. ÖĞRETİM ELEMANLARININ KÜTÜPHANENİN DAHA İYİ ÇALIŞMASI İÇİN GETİRDİĞİ ÖNERİLERİ

Deneklerin 54'ü bu soruya cevap vermiştir. Aşağıda yazılı önerilerin kaç kişi tarafından önerildiği parantez içinde belirtilmiştir.

Öğretim elemanlarının F.Ü. Kütüphanesinin daha iyi çalışması için getirdikleri önerilerin bir kısmı (15i) ankette yer alan "F.Ü. Kütüphanesini kullanmada zorluklarla karşılaşılıyor musunuz?" ve "F.Ü. Kütüphanesinden beklentileriniz nelerdir?" sorularında yazılı seçenek içinde belirtildiğinden değerlendirmeye alınmamıştır.

a. Kütüphanenin koleksiyonuyla ilgili öneriler:

- Yeni kitaplar için daha fazla para ayrılmalı (1)
- Yabancı süreli yayın ve kitaplar artırmalı (1)
- Öğrenciler için daha fazla Türkçe kaynak alınmalı (3)
- Sosyal Bilimler alanındaki Türkçe yayınlar zenginleşmeli (2)

b. Kütüphanenin personeli ve verdiği hizmetle ilgili öneriler

- Çalışanlar eğitimden geçirilmeli (1)
- Ödünç verme süresince personel nazik olmalı (2)
- Eleman sayısı ve uzman sayısı artmalı (2)
- Okuma salonunun sessiz olması (5)

c. Kütüphane binasıyla ve fiziki alanla ilgili öneriler

- Dinlendirici, sosyal ihtiyaçları karşılayacak yerler açılmalı (8)
- Yeni kütüphane binası yapılmalı (2)
- Araştırmacılar için okuma salonu açılmalı (1)
- Okuma salonları yeterli olmalı (2).

d. Diğer öneriler

- Kapatılan Veteriner Fakültesi Kütüphanesi yeniden açılmalı (6)
- Bilgisayar yardımıyla kitap aranmalı (2)
- Kitapların vaktinde iade edilmesi sağlanmalı. (1),

C. F.Ü. KÜTÜPHANESİNDE OKUYUCU İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

I. Kişisel bilgiler

1990 yılı başı itibariyle F.Ü.'nde mevcut öğrenci sayısı 5444, akademik personel sayısı 514, idari personel sayısı 784'dür. Öğretim elemanlarının 466'sı (%83'ü), öğrencilerin 3552'si (%65)'i kütüphaneye üyedir.

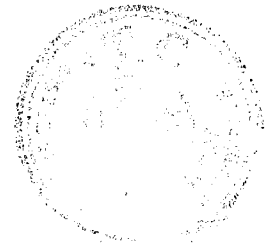
II. Öğretim elemanlarının okuma alışkanlıklarıyla ilgili bilgiler

<u>Okuyucu alışkanlığı</u>	<u>1989</u>	<u>1990</u>
Kitap bölümünden yararlanma	46,266	48,502
Sürelî yayın bölümünden yararlanma	14,371	15,111
Okuma salonunda ders çalışma	33,044	39,146
	<u>93,681</u>	<u>102,759</u>

Kitap bölümü

Tablo - 73: Kitap Salonuna Giren Okuyucuların Cinsiyete Göre Dağılımı

Yıl	Öğretim elemanı		öğrenci		Toplam
	Erkek	Kız	Erkek	Kız	
1989	2837	1109	28992	13324	46266
1990	2411	1189	28923	15979	48502

Tablo-74: Kitap Bölümünde Ödünç Verilen Kitapların Konuya Göre Dağılımı

Dewey'e göre konu ayrımı	1989 yılı		1990 yılı	
	Ödünç verilen kitap		Ödünç verilen kitap	
000 Genel konular	355		449	
100 Felsefe	244		259	
200 Din	344		385	
300 Sosyal bilimler	1269		1459	
400 Dilbilim	769		891	
500 Nazari ilimler	3641		4113	
600 Tatbiki ilimler	5406		6122	
700 Güzel Sanatlar	534		644	
800 Edebiyat	1627		2189	
900 Tarih	1154		1348	
Toplam	15343		17859	

1989 ve 1990 yılı istatistiklerine baktığımız zaman, en fazla ödünç alınan kitapların konusunu "tatbiki ilimler" oluşturmaktadır. En az ödünç alınan kitaplar ise "felsefe" konusunda olanlardır (Tablo-74).

Sürelî yayınlar bölümü

Sürelî yayınlar bölümüne 756'sı öğretim elemanı, 1704'ü öğrenci olmak üzere 2410 kişi kaynaklardan yararlanmak için başvurmuştur. 11970 kişi gazete okumak veya sürelî yayınları tanımak için bölüme gelmiştir. Bölüme toplam giriş sayısı 14371 dir.

Tablo-75: Sürelî Yayınlar Bölümüne Gelen Okuyucunun Cinsiyete Göre Dağılımı.

Yıl	Öğretim elemanı		öğrenci		Toplam
	Erkek	Kız	Erkek	Kız	
1989	1733	1018	7689	3931	14371
1990	2268	1387	6834	4639	15128

Sürelî yayınların kullanım yüzdeleri hesaplanırken Türkçe ve yabancı dildeki sürelî yayınlar ayrı tutulmuştur. Yapılan istatistiklerde Türkçe sürelî yayınları çoğunlukla öğrencilerin kullandığı gözlenmiştir. Öğrencilerin genellikle yabancı dil bilmemeleri bu kaynaklardan yararlanmalarını engellemektedir.

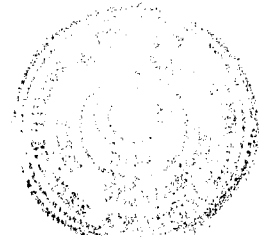
Türkçe sürelî yayınlarından 207 adet derginin kullanım yüzdesi tüm sürelî yayın kullanımına göre bulunmuştur. Buna göre;

- 8,60-Türk Tarih Kurumu: Belleten
- 7,41-Türk Kültürü
- 5,80-Türk Dünyası Araştırmaları
- 4,13-Bilim ve Teknik
- 3,96-A.Ü. Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi
- 3,50-Türk Standartları
- 3,15-Mühendis ve Makina
- 2,31-Bilgisayar Dergisi
- 2,17-Türk Dili Dergisi
- 2,17-Eğitim ve Bilim Dergisi

İsimli yayınlar en çok kullanılan türkçe dergiler olmuştur. Yapılan istatistiklerden çıkan sonuca göre: Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerini ilgilendiren dergilerin yoğun olarak kullandığı görülmüştür. Bunlara ek olarak Eğitim ve Teknik konularıyla ilgili dergiler de yoğun olarak kullanılmıştır.

Yabancı sürelî yayınlarda ise; 222 adet sürelî yayın arasında yapılan istatistiksel hesaplara göre dergilerin kullanım yüzdelerinde şu sıralama görülmüştür.

- 9,133 Stern
- 5,685 Veterinary Bulletin
- 4,753 Der Spiegel
- 3,355 Time
- 2,796 Index Veterinarius
- 2,144 Paris Match
- 2,144 Food Science and Technology Abstract
- 1,957 Current Contents: Life Science
- 1,957 Veterinary Record
- 1,771 Current Contents: Physical Chemical and Earth Science

Sürelî Yayınlarâ Ayrılan Bütçenin Dağılımı

Fırat Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesinde Sürelî Yayınlarâ ayrılan bütçe yabancı dergilerin sağlanması için kullanılmaktadır. Türkçe dergilerin ise 1989 yılı içerisinde 6 adedi ücretli, diğerleri ücretsiz olarak sağlanmıştır.

Fakülterele Göre Dağılımı

Fakülte	Bölüm Sayısı	Toplam B.	Ak.P.S.	P.D.B.
Tıp	3	8067,521 \$	107	75,396\$
Mühendislik	5	6705,800 \$	99	67,73 \$
Fen-Edebiyat	7	5135,520 \$	120	42,79 \$
Teknik Eğitim	4	2319,100 \$	33	70,27 \$
Veteriner	3	5785,960 \$	54	107,147 \$
Rektörlük	4	129,970 \$	53	23,21 \$
S.Ü.Y.O.	1	2461,110 \$	14	175,7 \$
Yüksekokullar	4	1609,630 \$	32	50,92 \$
Enstitüler (Ön lisans)	3	3784,650 \$	28	135,16 \$
Toplam	34	37099,291 \$	540	68,702 \$

Bu tabloda kütüphane bütçesinden alınan yayınlar diğer bölümlerce genel olarak kullanıldığından yer verilmemiştir. Ayrıca her bölümde öğretim üyesi bulunmadığı için bütçe hesaplanması akademik personele göre yapılmıştır.

Görüldüğü gibi en fazla bütçe Su Ürünleri Yüksek Okulu ve Veteriner Fakültesine ayrılmıştır.

Okuyucularımızın Yükseköğretim Kurumu Yayın ve Dokümantasyon Dairesinden ve diğer üniversite kütüphanelerinden istedikleri makale fotokopisi sayısı 350'yi aşmıştır. Kütüphanelerarası işbirliği sonucunda kütüphanemiz de diğer üniversitelerden, kurum ve kişilerden gelen fotokopi isteklerini karşılamaktadır.

YÖK yayın ve Dokümantasyon Dairesinin 1989 yılında yaptığı bilgi taramalarında F.Ü.'si 397 taramayla 14. sırada gelmektedir. İlk sırada 2390 taramayla Ankara Ü., son

sırada ise 12 taramayla Mimar Sinan Ü. yer almaktadır. Üniversiteler, kişi başına düşen tarama sayısına göre sıralandığında, ilk sırada Ankara Ü. (%1,05), ikinci sırada Cumhuriyet Ü. (%1,04), üçüncü sırada ise Fırat Ü. (%0,98) gelmektedir (Tuncer, 1989, ss.5-8).

Görüldüğü gibi F.Ü. öğretim elemanları, hem kendi Üniversitemizin kütüphanesini kullanmada, hem de diğer üniversitelerin kütüphanelerini YÖK ve Dokümantasyon merkezini kullanmada büyük bir istekte bulunmaktadır.

BÖLÜM V

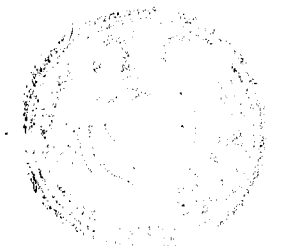
ÖZET, SONUÇ-TARTIŞMA VE ÖNERİLER

ÖZET

Kütüphanelerin görevlerini yerine getirirken göz önünde bulundurmaları gereken en önemli husus bağlı buldukları kuruluşun amaçlarına ve çalışmalarına yardımcı olmaktır. F.Ü. Kütüphanesinin amacı da, üniversite bünyesinde faaliyet gösteren Fakülte, Bölüm, Enstitü ve Yüksekokulların öğretici ve araştırmacı kadrosu ile öğrencilerine; öğretim, öğrenim, inceleme, araştırma ve boş zamanları değerlendirmeleri için gerekli kütüphane materyal ve hizmetlerini sağlamaktır.

Bu çalışmanın genel amacı F.Ü. Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi'nin kullanım etkinliğini tesbit etmek ve daha etkin olabilmesi için yapılacak çalışmaları ve sağlanacak tedbirleri saptamaktır. Belirlenen genel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrenciler ve öğretim elemanları kütüphaneyi kullanmaya gereksinim duymuyorlar mı?
2. Üniversitenin hangi birimlerinden kütüphaneye üye olma daha fazladır?
3. Kütüphaneye üye olmama nedenleri nelerdir?
4. Kütüphaneye daha çok hangi nedenlerle gelinmektedir?
5. Okuyucular, kendilerine gerekli olan yayınları ne şekilde sağlamaktadır?
6. Öğrenciler okudukları yayınları nasıl seçmektedir?
7. Okuyucular, F.Ü. Kütüphanesinde en çok hangi konularda kitap ve süreli yayın okumaktadır?
8. Okuyucular hangi gazeteleri okumayı tercih etmekte ve hangi sıklıkta okumaktadır?
9. F.Ü. Kütüphanesinde okuyucu genellikle ne kadar süre kalmakta, geliş zamanı olarak

tercih ettikleri zaman dilimi ne olmakta ve kütüphaneye hangi sıklıkta gelmektedir?

10. Okuyucular kütüphanenin koleksiyonunu ve kütüphanede verilen hizmeti nasıl bulmaktadır?

11. Okuyucu kütüphaneyi kullanmada ne gibi zorluklarla karşılaşmaktadır?

12. Okuyucunun, F.Ü. Kütüphanesinden beklentileri nelerdir?

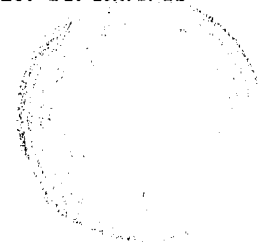
13. Okuyucuların yararlandığı diğer kütüphaneler hangileridir?

Araştırmanın amacı olarak F.Ü. Kütüphanesinin kullanım etkinliğinin seçilmesi, kütüphanenin kullanıcılarca, hatta kütüphanenin ait olduğu kuruluş olan F.Ü. mensuplarıncaya işlevsel bulunup bulunmadığının belirlenmesinin önemli görülmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteninde ve Türkiye Makaleler Bibliyografyasında yapılan taramada bu konuda Türkiye'de daha önce yapılmış bir çalışmaya rastlanılmadı. Üniversite kütüphaneleri dışında yapılan birtakım çalışmaların okuyucu hizmetleri servisinin istatistiklerinden ibaret olduğu belirlendi. Üniversitelerde gençlerle ilgili yapılmış araştırmaların çoğunun da boş zamanları değerlendirme üzerine olduğu görüldü. Bu nedenle seçilen konunun alana katkı getireceği düşünüldü.

Araştırma evreni üniversite öğrencileri ve öğretim elemanları olup araştırmanın örneklemini, üniversitenin tüm fakülteleri ve Elazığ'da eğitim veren Meslek Yüksek Okulları öğrencileri ve öğretim elemanları arasından belirlendi.

Anket, öğrenciler ve öğretim elemanları için iki ayrı düzeyde hazırlandı. Öğrenciler için hazırlanan anketin ilk sekiz maddesi kişisel bilgilere yöneliktir. Sonraki beş maddede (9-13) Fırat Üniversitesi kütüphanesine gereksinim duyulup duyulmadığının tesbiti ile ilgilidir. 14-15. madde öğrencilerin okuma alışkanlığını ortaya koymaya; 16-20. maddeler öğrencilerin kütüphane alışkanlığını belirlemeye, 21-24. maddeler öğrencilerin F.Ü koleksiyonu, hizmetleri ve karşılaştıkları sorunları ortaya koymaya, 25. madde öğrencilerin yararlandığı diğer kütüphaneleri ve ne şekilde yararlandıklarını tesbit etmeye ve 26. ve son madde de kütüphanenin daha iyi çalışması için önerilerin yazılmasına ayrıldı.

Öğretim elemanları için düzenlenen anket 21 maddeden oluşmaktadır. Kişisel bilgi ile ilgili sorular öğrencilere göre daha azdır. İlk üç madde kişisel bilgilere yöneliktir. Diğer maddeler öğrenci anketiyle aynı başlıkları taşıyan maddeler halindedir. Bazı özel durumlarda maddenin şıklarında değişiklikler yapılmıştır.

Anketin 800 öğrenciye uygulanması planlanmış ancak 754'üne (%94,25'ine) uygulanabilmiştir. Öğretim elemanlarına uygulanan ankette ise ünvanlarına göre sayısal bir plân yapılmış, 107 kişiye uygulanması plânlanmış, ancak 83'üne (%77,57)'sine uygulanabilmiştir.

Anketlerin uygulanmasıyla elde edilen veriler, bölümler ve sınıflar için ayrı ayrı olmak üzere kareli kâğıtlara işlenmiştir. Sonra anketteki her madde için ayrı ayrı tablolar düzenlenmiştir. Bu tablolardan deneklerin tümü hakkında o maddeyle ilgili bilgiler özetlenmiş ve yüzdesi hesaplanmıştır.

SONUÇ-TARTIŞMA

Araştırmanın sınırlılıkları içinde kalarak elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

a. Kişisel Bilgilere İlişkin Sonuçlar

1. Öğrenci deneklerin %32,63'ü kız, %67,37'si erkektir. Öğretim elemanı deneklerin %19,28'si kadın, %80,72'si erkektir.

2. Öğrenci deneklerin %49,20'si ilde doğmuştur. %50,80'i ilçe ve köyde doğmuştur.

3. Öğrenci deneklerin yaşantılarının en uzun döneminin geçtiği bölgelerin başında %43,75 ile Doğu Anadolu gelmekte, bunu Akdeniz %13,43 ve İç Anadolu Bölgeleri %11,44 izlemektedir.

4. Öğrenci deneklerin %63,79'u klâsik lise mezunu, %31,30'u meslek lisesi mezunudur.

5. Öğrenci deneklerin annelerinin %48,31'i ilkokul mezunu, %37,93'ünün ise öğrenimi bulunmamaktadır. Yüksekokulu bitirenlerin oranı ise %2,52'dir.

Öğrenci deneklerin babalarının %47,75'i ilkokul mezunu olup bunu %13,66 ile yüksekokul mezunları izlemektedir. Öğrenim görmeyen babaların oranı ise %9,55 düzeyindedir.

Öğrenci deneklerin, ilçe veya köyde doğmasının, anne ve babalarının öğrenim görmemiş veya yeterince öğrenim görmemiş olmasının, onların okuma alışkanlığı ve kütüphane

alışkanlığı yaratacak ailesel ve çevresel olanaklardan yoksun yetişmelerine sebep olduğunu söylenebilir.

6. Öğrenci deneklerin üniversitedeki başarı derecesinin sıralamasında "orta derece" başta gelmektedir. Kızlarda %48,35, erkeklerde %48,71 kendisini "orta derece"de başarılı bulmaktadır. Bunu kızlarda %43,80, erkeklerde %43,94 oranlarıyla başarılarını «iyi» bulanlar izlemektedir.

7. Öğrenci deneklerin %76,45'i İngilizce bilmekte, bunu %15,88 ile Almanca, %7,67 ile Fransızca bilenler izlemektedir.

Öğretim elemanı deneklerin %92,77'si İngilizce bilmekte, bunu %4,62 ile Almanca, %2,41 ile Fransızca bilenler izlemektedir.

Kütüphanenin yabancı yayın alımında %90 oranında İngilizce yayın alımını gerçekleştirmeye çalışması, Almanca ve Fransızca yayın alımını okuyucu azlığı nedeniyle desteklememesinin yerinde bir tutum olduğu söylenebilir.

b. Eğitim ve Öğretimde Kütüphaneye Gereksinim Duyuma Durumuna

İlişkin Sonuçlar:

1. Öğrenci deneklerin birinci sınıfta kütüphaneye üye olma oranı %55,1 iken, son sınıflarda %73,0'ı kütüphaneye üyedir.

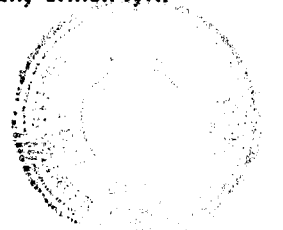
Öğretim elemanı deneklerin ortalama %92,77'si kütüphaneye üyedir. Öğretim üyelerinin %93,55'i, araştırma görevlilerinin ise %90,48'i kütüphaneye üyedir.

Kütüphanede tutulan istatistiklere göre ise, tüm öğrencilerin %65'i, tüm öğretim üyelerinin ise %83'ü kütüphaneye üyedir.

Öğrenci deneklerin dördüncü sınıfta, birinci sınıfa göre daha büyük oranda kütüphaneye üye olduğu görülmektedir. Öğretim üyelerinde, araştırma görevlilerine oranla daha fazla üye olduğunu saptamaktayız. Bu durumda kişilerin bilinçlendikçe okuma alışkanlığının ve kütüphane alışkanlığının arttığını söyleyebiliriz.

Kütüphaneye üye olmama nedeni olarak, öğrenci deneklerin %22,96'sı gereksinim duymadığını belirtmekte, bunu %21,94 ile "vakit bulamama" ve "arkadaş, tanıdıklardan yayın sağlama" izlemektedir. Öğretim elemanı deneklerde kütüphaneye üye olmama %7,23 oranındadır. Bunun da seçenekler arasında dağılım gösterdiği belirlenmiştir.

2. Öğrenci deneklerin birinci ve son sınıfta olanları en çok kitap ödünç almak için

kütüphaneye geldiklerini belirtmekte bunu ders çalışmak için, araştırma yapmak için kütüphaneye gelenler izlemektedir.

Öğretim elemanı deneklerde ise, kütüphaneye geliş nedeni olarak "kitap ödünç almaya", "gereksinim duyduğu yayınları bulmaya" ve "sürelî yayın okumaya" başta gelmektedir.

3. Öğrenci deneklerin birinci sınıfta olanları okudukları yayınları %35,96 satın alarak, %28,33 kütüphaneden yararlanarak, %25,62'si ise arkadaş ve tanıdıklardan sağladıklarını belirtmektedir. Son sınıf öğrenciler ise %39,33 satın alarak, %33,43 kütüphaneden yararlanarak, %17,42 arkadaş ve tanıdıklardan okudukları yayınları sağladıklarını belirtmektedir.

Öğretim elemanı deneklerin okudukları yayını sağlamada %46,99'u F.Ü. kütüphanesinden yararlandığını, %30,12'si satın aldığını, %12,05'i arkadaş ve meslektaşlarından yararlandığını belirtmektedir.

Öğrencilerin birinci ve son sınıfta okudukları yayınları en yüksek oranda satın alarak sağlamalarının nedeninin, kütüphanede istedikleri yayından çok sayıda olmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

4. Öğrenci deneklerin büyük bir kısmı okudukları yayınları "kendi beğenilerine" göre seçtiklerini belirtmekte, bunu "kütüphanede bulduklarımı okuyorum" ve "öğretmenlerimin önerisine göre" seçenekleri izlemektedir.

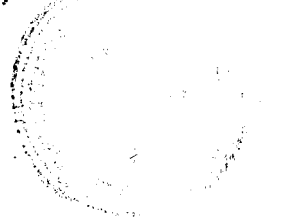
Öğretim elemanı deneklerin %51,81'si okudukları yayınlara ilişkin soruda "kendi beğenime göre", %18,07'i ise "ilgimi çeken herşeyi okurum" ve "dersle ilgili konular dışında kitap okumam" seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Öğrencilerin %72,68 gibi yüksek bir oranının kendi beğenisine göre okudukları yayını seçmeleri, öğretmenlerinin önerisine göre seçenlerin %12,60 olduğuna bakarsak, öğretmenlerin öğrencileri yeterince yönlendiremediğini söyleyebiliriz.

C. Okuma Alışkanlıklarıyla İlgili Sonuçlar:

1. F.Ü. kütüphanesinde en çok okunan kitap ve süreli yayın konularına verilen cevapta, öğrenciler %19,97 "sadece dersle ilgili konular", %14,81 "genel konular", %9,25 "edebiyat" seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Öğretim elemanları ise ilk üç sırada %17,57 "müracaat", %15,65 "sadece derslerimle ilgili konular", %13,42 "uygulamalı birimler" seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Kütüphanede tutulan "1990 yılı ödünç verilen kitapların konulara göre dağılımı" tablosunda ise, %34,29 uygulamalı bilimler, %23,04 teorik birimler, %12,23 edebiyat kitaplarının ödünç alındığı görülmektedir.

2. Öğrenci deneklerin okumayı tercih ettiği gazetelerin sıralaması %13,47 Hürriyet, %10,33 Milliyet, %9,89 Zaman, %9,30 Tercüman, %8,96 Cumhuriyet şeklindedir.

Öğretim elemanı deneklerin okumayı tercih ettiği gazetelerin sıralaması ise %19,88 Milliyet, %14,07 Tercüman, %12,23 Cumhuriyet, %10,40 Hürriyet, %9,48 Türkiye şeklindedir.

3. Öğrenci deneklerin gazete okuma sıklığı %49,47 "hergün", %35,15 "haftada birkaç gün", %8,36 "çok seyrek" şeklindedir.

Öğretim elemanı deneklerin okuma sıklığındaki seçenek tercihleri %78,31; %20,48; %1,21 oranlarıyla öğrencilerinkiyle aynı sıralamadır.

Türkiye'deki günlük gazete satışı Aralık 1989'a göre, 3,6 milyondur. Bu rakama Anadolu'da yayınlanan yerel gazeteleri de eklersek toplam sayı dört milyonu bulur (Tercüman, 12 Ocak 1990, s.9). Bu durumu, bazı yabancı ülkedeki gazete satışlarıyla karşılaştırdığımızda F.Almanya'da yayınlanan Bild Zeitung'un 4 milyon, İngiltere'de yayınlanan Daily Mirror'un 4,5 milyon, Japonya'da yayınlanan Yomiuri Shimbun'un 13,6 milyon günlük gazete satışı yaptıklarını görmekteyiz. Japonya'da günlük gazete satışı 6,8 milyondur. Yani 1,8 kişiye 1 gazete düşmektedir. Nüfusu 8,5 milyo olan İsveç'te 4,5 milyon gazete satılmaktadır (Yılmaz, 1987, s.22).

d. Kütüphaneyi Kullanma Alışkanlıklarıyla İlgili Sonuçlar:

1. Öğrenci deneklerin %43,2'si kütüphanede "bir-iki saat", %16,4'ü "kitap ödünç alıncaya kadar", %12,4'ü "iki-üç saat" kaldıklarını belirtmektedir.

Öğretim elemanı deneklerin %34,94'ü "bir-iki saat" %22,89'u "kitap ödünç alıncaya kadar", %19,28'i "iki-üç saat" kaldıklarını belirtmektedir.

Öğrenci ve öğretim elemanlarının aynı sürelerde kütüphanede kaldığı söylenebilir.

2. Öğrenci deneklerin %27,73'ü "belirsiz zamanlarda", %25,59'u "öğleden sonra", %17,89'u "sabah" kütüphaneye gelmeyi tercih ettiklerini belirtmektedir.

Öğretim elemanlarında da aynı sıralama, %34,18, %31,01 ve %22,78 oranlarıyla

tercih edilmektedir. Hafta sonu ve gece gelmeyi tercih edenlerin çok az olduğunu söyleyebiliriz.

3. Öğrenci deneklerin kütüphaneye geliş sıklığı %35,69 "ayda bir, iki kez", %32,49 "haftada bir, iki kez", %13,45 "yılda bir, iki kez" olmaktadır.

Öğretim elemanı deneklerin tercih sıralaması %50,60; %33,73; %14,46 oranlarıyla öğrencilerinkiyle aynıdır.

4. Son üç ayda F.Ü. kütüphanesine gelen öğrenci deneklerin oranı %77,91, öğretim elemanı deneklerin oranı %92,77'dir.

Öğretim elemanlarının kütüphaneye geliş sıklığının öğrencilerden fazla olduğu söylenebilir.

e. F.Ü. Kütüphanesinin Etkinliğine İlişkin Sonuçlar:

1. F.Ü. koleksiyonunu, öğrenci deneklerin %50,89'u "çok iyi + iyi" olarak bulmakta, %26,92'si "orta" bulmakta, %21,33'ü ise zayıf ve çok zayıf olarak nitelirmektedir.

Öğretim elemanı deneklerin %44,61'i F.Ü. koleksiyonunu "çok iyi+iyi" olarak nitelermekte bunu %35,94 "orta", %19,45 "zayıf+çok zayıf" bulanlar izlemektedir.

2. Öğrenci deneklerin F.Ü. Kütüphanesinde verilen hizmetleri değerlendirmesi şu şekildedir: %51,22'si "çok iyi+iyi", %26,23'ü "orta", %21,11'i ise "zayıf+çok zayıf".

Öğretim üyesi deneklerin %51,90'ı kütüphanede verilen hizmetleri "çok iyi ve iyi" olarak nitelermekte bunu %29,11 ile orta, %18,99 ile "zayıf+çok zayıf" nitelleyenler izlemektedir.

3. Öğrenci deneklerin F.Ü. Kütüphanesini kullanmada karşılaştığı zorlukların başında %20,67 ile "zaman darlığı" gelmekte, bunu 18,21 ile "kütüphanede dinlenecek alanın ve kantinin olmayışı", %13,75 ile "kütüphane kurallarının sert olması" izlemektedir.

Öğretim elemanı deneklerin %20,56'sı sorunu olmadığını belirtmiş, %20,16'sı "zaman darlığı"nı, %14,92'si ise "kütüphanede dinlenecek alanın ve kantinin olmayışını karşılaştıkları zorluklar olarak belirtmiştir.

Öğrencilerde ve öğretim elemanlarında "dinlenecek yer ve kantinin olmayışı" karşılaştıkları zorlukların başında yer almaktadır. Yeni bir binanın veya ek binanın yapılmasının bu sorunu da ortadan kaldıracağı söylenebilir.

Öğrencilerin "kuralların sertliğinden yakınmaları kütüphaneyi kullanma alışkanlıkları olmadığı için kuralları benimsemekte zorluk çekmelerinden kaynaklandığı

söylenbilir.

4. Öğrenci deneklerin F.Ü. Kütüphanesinden beklentilerinin başında %23,65 ile "kolleksiyonun zenginleşmesi" gelmekte, bunu %14,85 ile üçten çok beklenti, %13,53 ile ders kitaplarının zenginleşmesi izlemektedir.

Öğretim elemanı deneklerin F.Ü. Kütüphanesinden beklentilerinin başında %30,12 ile "araştırma kitaplarının zenginleşmesi" gelmekte bunu %26,51 ile "kolleksiyonun zenginleşmesi, %24,10 ile üçten fazla beklentisi olanlar gelmektedir.

Öğrencilerin beklentilerinde ders kitaplarının zenginleşmesi, öğretim elemanlarının beklentilerinde ise araştırma kitaplarının artması yer almaktadır. Öğretim elemanlarının, her yıl kütüphaneden alınmasını istedikleri yayınları belirlerken öğrenci isteklerine de yer vermelerinin yarar sağlayacağı söylenebilir.

ÖNERİLER

Öneriler genel ve için özel olmak (F.Ü. için) üzere ikiye ayrılarak verilmiştir. Genel olan öneriler, gerçekleşmesi daha güç ve bizim gayretimizle hallolmayacak ve YÖK tarafından, hatta Devlet katında çözümlenecek konuları kapsamaktadır. Fırat Üniversitesi kütüphanesiyle ilgili öneriler ise gerçekleşmesi mümkün konuları kapsamaktadır. Ashında bunlar yapılması gerekli olan ancak bazen ihmal, bazen önem vermeme yüzünden sürüncemede kalan ve kütüphaneden yararlanmayı son derece etkileyen konulardır.

A. Genelde Kütüphanelerin Etkin Olabilmesi İçin Öneriler:

1. Devletin kültür politikası oluşturması ve bunun kapsamında kütüphanelere geniş yer verilmesi gereklidir. Beş Yıllık Kalkınma Planları incelendiğinde kültüre ayrılan sayfaların iki üçü geçmediği, kütüphanelere ise iki, üç satır yer verildiği görülmektedir. Devlet Planlama Teşkilatının kütüphaneler konusunda özel ihtisas komisyonları kurup raporlar hazırlaması ve beş yıllık kalkınma planlarında kütüphaneye, yayın basım ve dağıtımına, okuma alışkanlığı kazandırmaya geniş yer verilmelidir.

2. Eğitim sistemi öğrenciyi araştırmaya, okumaya yöneltmekten çok ezberciliğe ağırlık vermektedir. Böyle olunca da öğrenci belli sayıdaki ders kitabının sınırları içinde bilgi sahibi olmakta, yeni bilgiye dolayısıyla kütüphaneye ihtiyaç duymamaktadır.

3. Kütüphanelerin yaşayan varlıklar olduğu kabul edilmelidir. Belli bir kolleksiyon

oluşturup, yeterli nitelik ve nicelikte kütüphane kurulamaz. Günün yeniliklerine göre materyaller modernleştirilmeli ayrıca değişen bilgiye göre oluşan yeni gereksinimler karşılanmalıdır. Bilginin eskidiği kabullenilmelidir.

4. Kütüphanelerin hizmet verdiği kişilerin gereksinimlerine hitap etmesi gereklidir. Birçok ilçe ve kasaba kütüphanesinde görüldüğü gibi, ziraat, hayvancılık veya yöresel ihtiyaçlar gözönünde bulundurularak seçilmiş koleksiyon mevcut değildir. Bunun yerine M.E.B.'nın klâsikleri çoğu köy kütüphanelerinde eksiksiz bulunmaktadır. Bu durum hem amaçtan uzaklaşmakta, hem de maddi kayba yol açmaktadır.

5. Kütüphanelerin bütçelerinin, bağlı buldukları kuruluşun bütçesinin %10'u olması batı ülkelerinde ideal kabul edilmiştir. Türkiye üniversitelerinde Boğaziçi Üniversitesi kütüphane bütçesi %6, Fırat Üniversitesinin kütüphane bütçesi %1,7 oranındadır. Bütçe rakamlarının, kurumun bütçesinin belli bir oranında olması sağlanmalıdır. Kütüphanelerin koleksiyon oluşturmada yeterli bütçeye sahip olması gerektiği unutulmamalıdır.

6. Devlet yayıncılık sektörüne, gübreye yaptığı subvansiyon gibi yardımda bulunmalı yayıncılar, kişilerin ve kütüphanelerin alabilecekleri maddi değerde tutulmalıdır. Küçük bir romanın 10-15 bin TL, kaliteli bir ansiklopedinin 800-900 bin TL'dan başladığı düşünülürse alım gücünün anlaşılabilir. Türkiye'de yaklaşık on senedir basılan yıllık kitap sayısı 5.000 civarındadır. Bu sayının artmama nedeni de baskı masraflarının yazara yük getirmesi, pazarlama zorluğu ve okuyucu azlığıdır. MEB, Kültür Bakanlığı gibi belli bir kuruluşun yayınladığı kitapların pazarlama kolaylığı ve fiyat ucuzluğu sürümünü artırdığından bu yolla daha çok yayın yapılmalıdır.

7. Okuma alışkanlığını artırmak bunun için de beklentilerin neler olduğunu saptamak gerekir. Devletin kamuoyu araştırması yapıp, halkın ne okuduğu, neden okumadığı, neler okumak istediği, eğitim derecesi, başka alışkanlıkları, boş vaktinde ne gibi faaliyetlerde bulunduğu, kitaba ulaşma durumu, bölgesinde kütüphane olup olmadığı, varsa yararlanıp yararlanmadığı, yararlanmıyorsa nedenleri aranmalıdır.

Okuma yazma kampanyası gibi, okuma alışkanlığı kampanyası Devlet tarafından başlatılabilir. Kampanyada ucuz ve faydalı kitap dağıtımı yapılmalı veya belli bir süre ödünç verilmelidir. Bazı teşviklerin sonuca ulaştığı, örneğin gazetelerin kuponla kitap dağıtmalarının tirajlarını artırdığı görülmektedir. Bunun gibi maddi olarak kitaba ulaşım kolaylığının sağlanması okuma alışkanlığı kazandırmada etkili olabilir.

Gençlere yurdun her yanında fırsat eşitliğini, her alanda olduğu gibi kütüphaneler konusunda da sağlamak zorundayız. Kütüphane ve kitap olanaklarından yoksun, ilçe, köy, kent gibi yerlerde oturmak, kalmak ve okumak durumunda olan gençlere gezici kitaplıklarla ulaştırılmalıdır.

8. "Kendi okulunu kendin yap" kampanyası büyük bir ilgi görmüş, gerek halk gerek zenginler son yıllarda okul yaptırma yarışına girmişlerdir. Bu kampanyayı Sayın Kenan Evren'in başlattığı düşünülürse, konunun ne derece ciddi olarak ele alındığı ve başarılı oluş nedenleri de açıklanabilir. Bunun gibi "Kendi kütüphaneni kendin yap" kampanyaları başlatılmalı ve Devletin en üst kademelerince desteklenmeli ve benimsenmelidir.

9. Belediyelerin de kütüphane kurmaya zorlanması yeni bir kaynak yaratacaktır. Aslında kütüphane açmak belediyenin görevleri arasındadır, ancak uygulamada çok az örneğini görmekteyiz. Belediyeler kütüphane açmaya teşvik edilmeli ve belediyeler kahvehane kıraathanelere ruhsat verirken de kütüphane kurmalarını ve içinde kabul edilebilecek nitelikte belirli sayıda kitap bulundurmalarını; gazetelere abone olmalarını şart koşturmalı ve takip etmelidirler.

Halk kütüphanelerinin, genelde toplumsal bir nitelikte olan olumlu zaman etkinliklerinin değerlendirilmesinde önemli rolü vardır. Ülkemizde 97 kişiye bir kahve düşerken, 67.319 kişiye bir kütüphane düşmektedir.

B. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin Eğitimde Daha Etkin Olabilmesi

İçin Öneriler:

1. Öğrenci kütüphaneye yönlendirilmelidir. Öğretim üye ve yardımcılarının, öğrenciyi daha fazla araştırma ve incelemeye teşvik etmesi, kütüphaneden yararlanmayı gerektirecek okuma alışkanlığı kazandıracak çalışmalar istemesi yararlı olacaktır.

2. Her bölüm veya fakültenin öğrencileri hatta öğretim yardımcıları için kütüphanede oryantasyon ve okuyucu rehberliği çalışmaları yapılmalı ve kaynak kitaplar, süreli yayınlar, müracaat kitapları tanıtılmalıdır.

Kütüphaneye kişisel başvurularda bulunulmaktadır, ancak asıl hedef grup kütüphaneye hiç gelmeyen veya az gelen gruptur. Bunlar için de bölüm ve kütüphanelerin işbirliğiyle kütüphaneyi tanıttıcı programlar yapılmalıdır. Çok az bölüm öğrencisine, öğretim üyelerinin gözetiminde böyle programlar yapılmıştır. Hedef tüm birinci sınıf öğrencilerine bu

programın uygulanması olmalıdır.

3. Kitaba veya süreli yayına ulaşmada daha etkin olabilmek için bilgisayardan sınırlı olarak yararlanmaktadır. Kitap ve dergi salonuna terminal konularak okuyucunun bilgiye ulaşımı kolaylaştırılmalıdır.

Kendi kütüphanemizde bulunmayan kitap veya bilgiyi elde edebilmede okuyucunun nasıl bir yol izleyeceğini bilmesi ve kütüphanenin hangi kuruluşlardan kitap ve fotokopiyi, hangi şartlarda getirebileceğini öğrenmesi eğitimin daha iyi olması için bilinmesi gerekli hususlardır. Kütüphanemiz bu konularda gerekli bilgiye sahiptir ve yardıma hazırdır.

Fırat Üniversitesi Öğretim üyelerinin YÖK Dokümantasyon Merkezinden yaptığı taleplerin, sıralamada Ankara ve Cumhuriyet Üniversitesinden sonra üçüncü durumda olması sevindiricidir. Son sınıf öğrencilerinin de tez aşamasında belge ve bilgiye ulaşım tecrübesi kazanması için gerekli ortam sağlanmalıdır.

4. Kütüphanenin fiziksel şartlarının daha iyi olması okuyucunun kütüphaneye gelmesini ve daha uzun süre kalmasını sağlayacaktır. Örneğin okuma salonunun yetersiz oluşu, kaloriferlerin iyi yanmaması kış günlerinde binanın sıcaklığının 15-16° civarında olması, havalandırma ve ışıklandırmanın standartlara uygun olmaması, okuyucuyu caydırıcı nitelik taşımaktadır.

Kantin veya dinlenecek bir alanın bulunması okuyucular tarafından istenmektedir. Yeni bir binanın veya ek binanın yapılmasına acilen başlanmalıdır.

C. Araştırma Önerileri

1. Kütüphaneleri oluşturan beş unsurdan bina, bütçe, personel, koleksiyonda belirlenmiş olan standartlar, okuyucu unsurunda da oluşturulmalıdır.

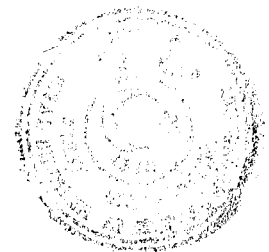
Kütüphanelerin etkin olabilmesi, başka bir deyişle verdiği okuyucu hizmetinin nitelik ve niceliğinin kendi yapısıyla uygun, kabul edilebilir ölçüde olması için ölçüt ölçüleri geliştirilmelidir.

2. Kütüphane ve Dokümantasyon hizmetlerinin düzenlenmesinde kullanıcı gereksinimlerinin incelenip belirlenmesinin büyük önemi bulunmaktadır. Kütüphanede yeni hizmetlerin planlanması, kütüphane kurallarının düzenlenmesi, kütüphanelerin çalışma saatleri, okuyucu eğitiminin uygulanması, kütüphanenin fiziksel düzeninde değişiklik yapılması gibi hususlar kullanıcıların istekleri dikkate alınarak belirlenmelidir.

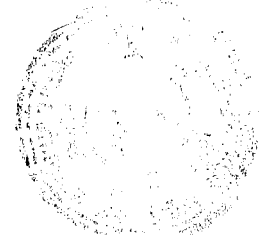
3. Diğer üniversite kütüphaneleriyle bina, bütçe, personel ve koleksiyon unsurlarında karşılaştırma yapabildiğimiz halde okuyucu incelemeleriyle ilgili bilgi toplanmadığından veya yayınlanmadığından karşılaştırma yapmamız mümkün olamamaktadır. Kütüphaneler, okuyucu /kullanıcı incelemelerine önem vermeli bu konuda ayrıntılı bilgi istatistikler tutmalıdır.

4. Ülkemizde milli bir sorun olan okuma alışkanlığı ve kütüphane alışkanlığının düşük olmasının nedenleri ayrıntılarıyla araştırılmalı, alınacak önlemler saptanmalıdır.

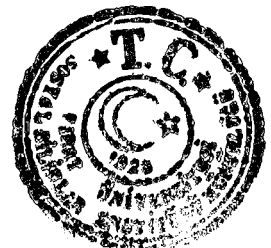

KAYNAKLAR

- ADEM, M., (1977). **Eğitim Planlaması. Kavramlar, Yöntemler, Teknikler.** Ankara Üniversitesi, Ankara.
- AKSAKAL, A., (1984). Kütüphane Kaynaklarında Yeni Gelişmeler. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni.** 33 (2): 92-94.
- ATILGAN, D., (1985). Millî Kütüphane ve Okuyucu Analizi. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni.** 34(3): 127-133.
- AYBAŞ, O.T., (1971). Dokümantasyon; Tarifi ve Tarihi Gelişimi. **Türk Kütüphaneciler Derneği.** Ankara.
- BALTEPE, H., (1974). Süreli Yayınlar Nedir? Dünya'da ve Türkiye'de Durumu. **Ege Üniversitesi Haber Bülteni.** 1(3): 26-28.
- BAYSAL, J., (1987). İşletme Olarak Kütüphaneler. **Kütüphaneciliğimiz üzerine görüşler.** Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara.
- BAYSAL, J., (1982). **Kütüphanecilik Alanında Yeni Kavramlar, Araçlar, Yöntemler.** İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul.
- BAYSAL, J., (1987). Türkiye'de Kütüphanecilik Alanında Bazı Gelişmeler ve Sorunlar. **Türk Kütüphaneciliği.** 1(1): 2-8.
- CASTEEN, J.T., (1990). Amerikan Yüksek Öğretimi ve Ülkenin Uluslararası Rekabet Gücü. **Çev.Ş.KÜLAHÇI. Fırat Üniversitesi Dergisi.** Sosyal Bilimler. 4(1):49-59.
- CRIBB, G., (1980). Kütüphaneler ve Pazarlama. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni.** 29(3): 186-193.
- CRIBB, G., (1981). Kütüphanelerde Kullanıcı Eğitiminin Önemi. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni.** 30(2): 90-99.
- ÇAKIN, İ., (1983). Üniversite-Kütüphane İlişkisi. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni.** 32(2): 61-64.
- ÇAPAR, B., (1984). Gezici Kütüphane Okuyucuları Üzerinde Bir Araştırma. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni.** 33 (1-2): 66-82.
- ÇAPAR, B., (1990). Kullanıcı İncelemeleri. **Türk Kütüphaneciler Derneği 40.yıl Kütüphanecilik Kurultayı Bildirileri** 30 Kasım-1 Aralık 1989, Ankara.
- D.B., Devlet Bakanlığı (1983). **Türk Bilim Politikası 1983-2003.** T.C. Devlet Bakanlığı, Ankara.

- D.P.T. Devlet Plânlama Teşkilatı (1989). **Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Plâanı**. 1990-1994. Devlet Plânlama Teşkilâtı, Ankara.
- DEMİRTAŞ, A., (1986). Günümüz Kütüphaneciliğinde Yeni Gelişmeler. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 35(2): 28-31.
- ERSOY, O., (1985). Gençlik ve Kütüphane. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 34(2): 68-71.
- ERTEL, N., ve A.KORAN, (1989). **Üniversite Kütüphanelerinin Karşılaştırmalı Analizi**. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- ERTUNÇ, A., (1984). Kütüphaneciliğimizin Güncel Sorunları. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 33(1): 11-14.
- EVANS, G.E., (1979). **Developing Library Collections**. Libraries Unlimited Inc., Colorado.
- EVANS, E.BORKO, H., ve FERGUSON, P., (1989). Kütüphanenin Etkinliğinin Ölçülmesinde Yararlanılan Ölçütler Hakkında Bir İnceleme. Çev: Aysel YONTAR. **Kütüphanecilikle ilgili seçme metinler**. Türk Kütüphaneciler Derneği, İstanbul.
- GÜNEŞ Gazetesi (23 Ekim 1990). Üniversite Öğrenmeden Öğretiyor. s:5.
- KARAER, İ., (1980). Üst Düzey Yöneticilerin Kütüphanecilik Anlayışı İle İlgili Anket Çalışması. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 29(1): 9-22.
- KEYMAN, D., (1982). Üniversite Kütüphanelerinde Okuyucu Eğitimi. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 31(4): 164-168.
- MEYDAN LAROUSSE., (1985). **Büyük Lugat ve Ansiklopedi**. 9.c. Meydan Yayınevi, İstanbul.
- OSBORN, A.D., (1980). **Serial Publications: Their Place and Treatment in Libraries**. 3.ed. American Library Association, Chicago.
- ÖZDEMİRCİ, F., (1990). "Niçin Az Okuyoruz" Kamuoyu Araştırması Sonuçlandı. **Türk Kütüphaneciliği**. 4(3): 154-155.
- SAĞLAMTUNÇ, T., (1987). Halk Kütüphaneciliğinde Gelişmeler ve Türkiye. **Türk Kütüphaneciliği**. 1(3): 110-124.
- SAĞLAMTUNÇ, T., (1990). Türkiye'de Üniversite Kütüphanecilik Bölümlerinin 4. Sınıf Öğrencilerinin Özgür (boş) Zaman Ders Dışı Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. **Türk Kütüphaneciliği**. 4(1): 3-21.

- SEFERCIOĞLU, N., (1987). Kütüphanecilik ve Çağı Yakalamak. **Türk Kütüphaneciliği**. 1(2): 49.
- SOYSAL, O., (1969). **Çağdaş Eğitim ve Türkiye'de Okul Kütüphanesi**. Güven Matbaası, Ankara.
- TERCÜMAN Gazetesi, (12 Ocak 1990). s:4.
- THOMAS, J., (1982). Kütüphanecilikte Yeni Bir Kavram. Öğrenim Kaynakları Merkezi Olarak Kütüphaneler. Çev: N.TUNCER. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 31(2): 89-93.
- TITMUS, C., P. BUEEPAHL. ve D. IRONSIDE (1985). Yetişkin Eğitimi Terimleri. Çev:A.F. OĞUZKAN. **UNESCO Türkiye Millî Komisyonu**, Ankara.
- TOPLU, M., (1990). Türk Üniversitelerinde Araştırma-Geliştirme Çalışmaları ve Üniversite Kütüphane Etkileşimi. **Türk Kütüphaneciler Derneği 40.Yıl Kütüphanecilik Kurultayı Bildirileri**. 30 Kasım-1 Aralık 1989, Ankara.
- TUNCER, N., (1983). Üniversite Kütüphanelerinin Merkezileştirilmesi Konusunda Yükseköğretim Kurulu'nun Görüşü ve Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon Merkezi. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 32(2): 70.
- TUNCER, N., (1990). YÖK Dokümantasyon Merkezi Bilgi Tarama Hizmetinin Analizi. **Türk Kütüphaneciler Derneği 40.Yıl Kütüphanecilik Kurultayı Bildirileri**. 30 Kasım-1 Aralık 1989, Ankara.
- TUNÇKANAT, H., (1989). Kütüphaneci, Yönetim ve Üniversite Kütüphanesi. **Türk Kütüphaneciliği**. 3(2): 65-70.
- UYANIK, H., (1984). Cebeci Halk Kütüphanesinde Yetişkinlere Uygulanan Anketin Sonuçları ve Değerlendirilmesi. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 33(2): 83-91.
- UYANIK, H., (1984). Yetişkin Eğitimi ve Halk Kütüphaneleri. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 33(1): 39-46.
- ÜSTÜN, A., (1983). Eğitim-Kütüphane İlişkileri. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**. 32(3): 103-107.
- WITHERS, F.N., (1988). **Kütüphane Hizmeti Standartları** (Milletlerarası Bir İnceleme). Çev: S.Taner, A.San. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- YILMAZ, B., (1989). Boş Zaman ve Halk Kütüphanesi: Kavramsal Bir Yaklaşım. **Türk Kütüphaneciliği**. 3(4): 200-206.
- YILMAZ, B., (1989). Okuryazarlık ve Okuma Alışkanlığı Üzerine. **Türk Kütüphaneciliği**. 3(1): 46-51.

YILMAZ, B. (1990). Türk Üniversite Kütüphanelerinde Bütçe: 1983-1989. **Türk Kütüphaneciler Derneği 40.Yıl Kütüphanecilik Kurultayı Bildirileri.** 30 Kasım-1 Aralık 1989. Ankara.

YILMAZ, T. (1987). Yayın Hayatımız ve Kütüphaneler. **Türk Kütüphaneciliği.** 1(1): 23-24.

T. C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
Teknik Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilim. Bölümü

Ek: 1

Sayı : 367-2/55

Konu : Anket Uygulaması

Elazığ 9/5/1989

Fak. Tif. : 11904 - 07

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Anabilim Dalımız Yüksek Lisans öğrencilerinden Hale BALTEPE'nin danışmanı Doç.Dr.Şadiye G. KÜLAHÇI'nın ilişikte sunulan yazısında belirtildiği üzere adı geçen öğrenci "Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin Kullanım Etkinliği" konulu tezini yapabilmesi için geliştirdiği anket ilişikte verilmiştir. Anketi Fırat Üniversitesi öğretim üye ve öğrencilerine uygulayabilmesi için Rektörlük Makamından gerekli izin alınması hususunu takdirlerinize arz ederim. Saygılarımla.

Doç.Dr.Şadiye G. KÜLAHÇI
Bölüm Başkanı

Eki:

1. Danışman yazısı
2. Anket (2 Tl.)

Ek: 2

Sayı : 326

Elâzığ 10.5.1990

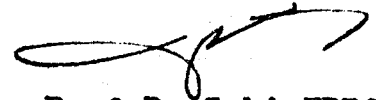
Konu : Saha Araştırma İzni.

REKTÖRLÜK MAKAMINA

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığının 9.5.1990 tarih ve 367-2/55 sayılı yazısında, anılan anabilim dalı yüksek lisans programı öğrencilerinden Hale BALTEPE'nin, danışmanı Doç.Dr.Şadiye KÜLAHÇI'nın yönetim ve denetiminde, "Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin Kullanım Etkinliği" konusunda bir yüksek lisans tezi hazırladığı belirtilmekte; adı geçen öğrencinin danışmanı ve bağlı olduğu anabilim dalı başkanlığı tarafından uygun görülen ilişikteki anket formlarının saha araştırmasında kullanılabilmesi için Rektörlük Makamından izin alınması istenmektedir.

Yukarıda sözü geçen anketin saha araştırmasında kullanılan bilgi toplama aracı olarak Fırat Üniversitesi öğretim elemanları ile öğrencilerine uygulanmasında müdürlüğümüzce herhangi bir sakınca görülmemektedir.

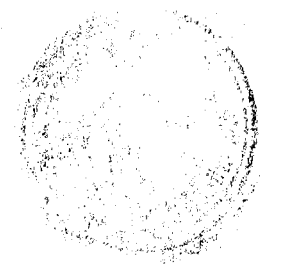
İlişikteki anketin Fırat Üniversitesi öğretim elemanları ve öğrencilerine uygulanması hususunu izninize arz ederim. Saygılarımla

Prof.Dr.Zeki ERDOĞMUŞ
Müdür V.

EKLER :

- Öğretim Elemanı Anketi (4 sayfa)
- Öğrenci Anketi (4 sayfa)

.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ

Ek: 3

Sayı : Yazı İşl.364.13/627-3456

ELAZIĞ

Konu : Saha Araştırma İzni

..11../...5.../19 90

TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

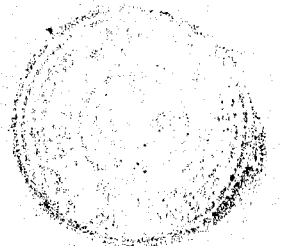
Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Hale BALTEPE'nin danışmanı Doç.Dr.Şadiye KÜLAHÇI yönetim ve denetiminde hazırlamakta olduğu "Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin Kullanım Etkinliği" konulu tezi için hazırladığı anket formunu Üniversitemiz öğretim elemanı ve öğrencilerine uygulaması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgileriniz ile gereğini rica ederim. Saygılarımla.

Prof.Dr.Sücaattin KIRIMHAN
Rektör V.

Eki: 4
DAĞITIM
Fakülte Dekanlıklarına
Yüksekokul Müdürlüklerine

Ek: 4

118

ÖĞRENCİ ANKETİ

Değerli öğrenciler,

Kütüphanelerin, görevlerini yerine getirirken gözönünde bulundurmaları gereken en önemli husus bağlı buldukları kuruluşun amaçlarına ve çalışmalarına yardımcı olmaktır. Bu bakımdan Üniversite kütüphaneleri hizmet verdiği Üniversitenin amaç ve işlevlerini gerçekleştirebilmesi için ihtiyaç duyulan bilgi kaynaklarını toplayarak bunları belli kurallara uygun organize edip çağdaş yöntemlerle hizmete sunmak, bu işlemlerin gerçekleşmesi için gerekli yer, bütçe ve personeli sağlamakla yükümlüdür.

Hizmetinde bulunduğu kurumun amaçlarını gerçekleştirmede önemli bir araç olduğu kesinlik kazanmış olan kütüphane kurumunun oluşumundaki gerekçenin eğitim, araştırma, bilgi kaynaklarını koruma ve boş zamanları değerlendirme gereksinimlerinden kaynaklandığı bilinmektedir.

Belirttiğimiz hedeflere, Fırat Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi'nin ne ölçüde ulaştığını tesbit etmek, daha iyi olması için önerilerde bulunmak üzere bu anket düzenlenmiştir.

İlgi ve yardımınıza teşekkür ederiz.

SORULAR

Size uygun gelen seçeneği işaretleyiniz veya yanıtı veriniz.

1. Devam etmekte olduğunuz

Fakülte veya Yüksekokul:

Bölüm:

Sınıf:

2. Cinsiyetiniz

a () Kadın

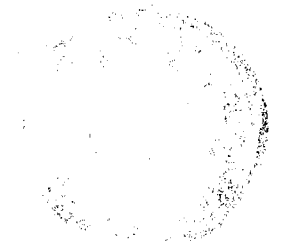
b () Erkek

3. Doğduğunuz yer

a () İl

b () İlçe

c () Köy

4. Yaşantınızın en uzun döneminin geçtiği bölge

- a () Marmara
b () Ege
c () Akdeniz
d () İç Anadolu
e () Karadeniz
f () Doğu Anadolu
g () Güney Doğu Anadolu

5. Mezun olduğunuz Lise türü

- a () Klasik Lise
b () Özel lise (Özel okul veya kolej)
c () Anadolu lisesi
d () Meslek lisesi
1. () Öğretmen lisesi
2. () İmam-Hatip lisesi
3. () Teknik Lise
4. () Endüstri Meslek lisesi
5. () Kız Meslek lisesi
6. () Ticaret Lisesi
7. () Diğer Meslek liseleri
8. () Diğer (Belirtiniz)

6. Anne ve babanızın öğrenim durumunu belirtiniz.

Öğrenimi yok İlk okul Orta okul Lise ve dengi Yüksek okul

Annelerinizin

Babamızın

7. Üniversitedeki genel başarı dereceniz

- a () Çok iyi
b () İyi
c () Orta
d () Zayıf
e () Çok zayıf

8. Bildiğiniz yabancı dil ve derecesini belirtiniz

	Cok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Cok Zayıf
İngilizce					
Almanca					
Fransızca					
Diğer (Belirtiniz)					

9. Fırat Üniversitesi kütüphanesine üye misiniz?

- a () Evet
b () Hayır

10. Fırat Üniversitesi kütüphanesine üye değilseniz nedenini belirtiniz.

(Önem sırasına göre üç nedeni 1,2,3 şeklinde belirleyiniz)

- a () Yeterli ders kitabın var
b () Gereksinim duymadım
c () Nasıl üye olunacağını bilmiyorum
d () Yakıt bulamadım
e () Başka kütüphanelerden yararlanıyorum
f () Gerekli yayınları arkadaşlarımdan ve tanıdıklarımdan buluyorum
g () Diğer (Belirtiniz).....

11. Fırat Üniversitesi Kütüphanesine daha çok hangi nedenlerle gelirsiniz?

(Önem sırasına göre beş seçeneği 1,2,3,4,5 şeklinde belirtiniz.)

- a () Ders çalışmak için
b () Kitap ödünç almak için
c () Süreli yayın okumak için
d () Gazete okumak için
e () Fotokopi çektirmek için
f () Yapabileceğim başka etkinlik olmadığı için
g () Para harcamamı gerektirmediği için
h () Ailemden için almam kolay olduğu için
ı () Gereksinim duyduğum yayınları başka bir yerde bulamadığım için
j () Araştırma yapmak için
k () Diğer (Belirtiniz).....

12. Okuduğunuz yayınları genellikle nasıl sağlıyorsunuz?

- a () Satın alıyorum
b () Kütüphaneden yararlanıyorum
c () Arkadaşlarımdan, tanıdıklarımdan yararlanıyorum
d () Ders dışı kitap okumuyorum
e () Diğer (Belirtiniz).....

13. Okuduğunuz yayınları nasıl seçersiniz

- a () Ailemin önerisine göre
- b () ğretmenlerimin önerisine göre
- c () Arkadaşlarımlaın önerisine göre
- d () Kendi beğenime göre
- e () Kütüphanede bulduklarımı okuyorum
- f () Nu bulursam onu okuyorum
- g () Ders kitabı dışında kitap okumam
- h () Diğer (Belirtiniz).....

14. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde en çok hangi konularda kitap ve süreli yayın okuyorsunuz?

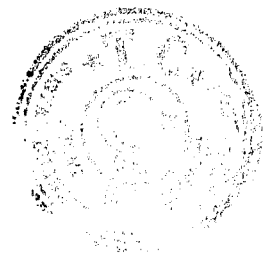
(nem sırasına göre beş cevabı 1,2,3,4,5 şeklinde belirtiniz).

- a () Sadece derslerimle ilgili konular
- b () Müracaat kaynakları
- c () Genel konular
- d () Felsefe, Mantık
- e () Din
- f () Sosyal Bilimler
- g () Yabancı Dil
- h () Teorik Bilimler (Matematik, Fizik...)
- ı () Uygulamalı Bilimler (Mühendislik Bilimleri, Tıp...)
- ja () Güzel Sanatlar
- k () Edebiyat
- l () Tarih
- m () Diğer (Belirtiniz).....

15. Hangi gazeteleri okumayı tercih edersiniz?

(nem sırasına göre beş cevabı 1,2,3,4,5 şeklinde belirtiniz.)

- a () Cumhuriyet
- b () Ekspres
- c () Günaydın
- d () Güneş
- e () Hürriyet
- f () Milli Gazete
- g () Milliyet
- h () Sabah
- ı () Tercüman
- j () Türkiye
- k () Zaman
- l () Mahalli Gazeteler
- m () Diğer (Belirtiniz)

16. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde Genellikle Ne Kadar Süre Kalırsınız?

- a () Kitap ödünç alıncaya kadar
- b () Yarım saatten az
- c () Bir-İki saat
- d () İki-Üç saat
- e () Üç saatten çok
- f () Diğer (Belirtiniz)....

17. Fırat Üniversitesi Kütüphanesine geliş zamanlarınızı belirtiniz.

(Önem sırasına göre üç cevabı 1,2,3 şeklinde belirtiniz)

- a () sabah
- b () Öğle
- c () Öğleden sonra
- d () Gece
- e () Hafta sonu
- f () Belirsiz zamanlarda

18. Fırat Üniversitesi Kütüphanesine geliş sıklığınızı belirtiniz.

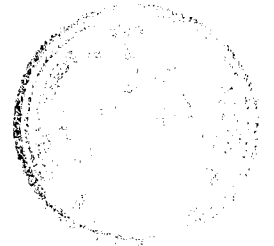
- a () Yılda bir, iki kez
- b () Ayda bir, iki kez
- c () Haftada bir, iki kez
- d () Her gün
- e () Sınav dönemlerinde

19. Son üç ayda Fırat Üniversitesi Kütüphanesine geldiniz mi?

- a () Evet
- b () Hayır

20. Genellikle Hangi sıklıkta gazete okursunuz?

- a () Her gün
- b () Haftada birkaç gün
- c () Haftada bir gün
- d () Çok seyrek
- e () Hiç okuman

21. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin Koleksiyonunu nasıl buluyorsunuz?

(Her satırda uygun bulduğunuz sadece bir seçeneğe (x) işareti koyunuz)

	Çok İyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
a. Müracaat Kaynakları					
b. Genel Konular					
c. Felsefe, Mantık					
d. Din					
e. Sosyal Bilimler					
f. Yabancı Dil					
g. Teorik Bilimler					
h. Uygulamalı Bilimler					
ı. Güzel Sanatlar					
j. Edebiyat					
k. Tarih					

22. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde verilen hizmet hakkındaki düşüncelerinizi belirtiniz.

(Her satırda uygun bulduğunuz sadece bir seçeneğe (X) işareti koyunuz).

	Çok İyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
a. Kitap Bölümü					
b. Süreli Yayın Bölümü					
c. Müracaat Bölümü					
d. Yazma-Nadir Eserler					
e. Katalog-Tasnif Bölümü					

23. Fırat Üniversitesi Kütüphanesini Kullanmada Zorluklarla Karşılaşıyor musunuz?

(Önem sırasına göre beş cevabı 1,2,3,4,5 şeklinde belirtiniz.)

- a () Kütüphaneyi kullanmada sorunum yoktur.
- b () Ulaşım zorluğu
- c () Zaman darlığı
- d () Kütüphanenin yeterli fiziki alana ve okuyucu sandalyesine sahip olmayışı
- e () Kütüphanenin soğuk veya sıcak olması
- f () Kütüphanede dinlenecek alanın ve kantinin olmayışı
- g () Kütüphane kurallarının sert olması
- h () Diğer (Belirtiniz)

24. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinden Beklentileriniz nelerdir ?

- a () Koleksiyonun zenginleşmesi
- b () Aktüel konulardaki koleksiyonun zenginleşmesi
- c () Ders kitaplarının zenginleşmesi
- d () Araştırma kitaplarının zenginleşmesi
- e () Gazetelerin sayıca artması
- f () Görsel İşitsel kaynakların kütüphanede yer alması
- g () Okuyucuya daha fazla yardımcı olunması
- h () Diğer (Belirtiniz).....

25. Yararlandığınız diğer kütüphaneler hangileridir ?

Kütüphanenin Adı	Yerinde	Ödünç	Fotokopi
	Yararlanıyorum	Alabiliyorum	Çektirebiliyorum
Elazığ İl Halk Kütüphanesi			
YÖK Kütüphanesi			
Özel Kütüphaneler			
Diğer (Belirtiniz).....			

26. Kütüphanenin daha iyi çalışması için önerileriniz varsa yazınız.

ÖĞRETİM ELEMANI ANKETİ

Sayın Öğretim Elemanı,

Kütüphanelerin, görevlerini yerine getirirken gözönünde bulundurmaları gereken en önemli husus bağlı buldukları kuruluşun amaçlarına ve çalışmalarına yardımcı olmaktır. Bu bakımdan Üniversite kütüphaneleri hizmet verdiği Üniversitenin amaç ve işlevlerini gerçekleştirebilmesi için ihtiyaç duyulan bilgi kaynaklarını toplayarak bunları belli kurallara uygun organize edip çağdaş yöntemlerle hizmete sunmak, bu işlemlerin gerçekleşmesi için gerekli yer, bütçe ve personeli sağlamakla yükümlüdür.

Hizmetinde bulunduğu kurumun amaçlarını gerçekleştirmede önemli bir araç olduğu kesinlik kazanmış olan kütüphane kurumunun oluşumundaki gerekçenin eğitim, araştırma, bilgi kaynaklarını koruma ve boş zamanları değerlendirme gereksinimlerinden kaynaklandığı bilinmektedir.

Belirttiğimiz hedeflere, Fırat Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi'nin ne ölçüde ulaştığını tesbit etmek, daha iyi olması için önerilerde bulunmak üzere bu anket düzenlenmiştir.

İlgi ve yardımınıza teşekkür ederiz.

SORULAR

Size uygun gelen seçeneği işaretleyiniz veya yanıtı veriniz.

1. Görevli olduğunuz

Fakülte veya Yüksekokul:

Bölüm:

Ünvanınız

İdari göreviniz (varsa):

Fırat Üniversitesinde kaç yıldır çalışmaktasınız:

2. Cinsiyetiniz

a () Kadın

b () Erkek

3. Bildiğiniz yabancı dil ve derecesini belirtiniz

	Çok İyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
İngilizce					
Almanca					
Fransızca					
Diğer (Belirtiniz)					

4. Fırat Üniversitesi kütüphanesine üye misiniz?

- a () Evet
b () Hayır

5. Fırat Üniversitesi kütüphanesine üye değilseniz nedenini belirtiniz.

(Önem sırasına göre üç nedeni 1,2,3 şeklinde belirleyiniz)

- a () Yeterli kitabım var
b () Gerekseinim duymadım
c () Yakıt bulamadım
d () Başka kütüphanelerden yararlanıyorum
e () Gerekli yayınları arkadaşlarımdan ve meslektaşlarımdan buluyorum
g () Diğer (Belirtiniz).....

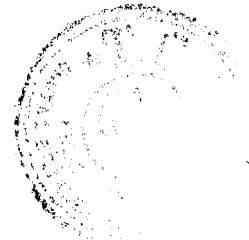
6. Fırat Üniversitesi Kütüphanesine daha çok hangi nedenlerle gelirsiniz?

(Önem sırasına göre beş seçeneği 1,2,3,4,5 şeklinde belirtiniz.)

- a () Ders hazırlamak için
b () Kitap ödünç almak için
c () Süreli yayın okumak için
d () Gazete okumak için
e () Fotokopi çektirmek için
f () Gerekseinim duyduğum yayınları başka yerde bulamadığım için
g () Araştırma yapmak için
h () Yapabileceğim başka etkinlik olmadığı için
ı () Diğer (Belirtiniz).....

7. Okuduğunuz yayınları genellikle nasıl sağlıyorsunuz?

- a () Satın alıyorum
b () Fırat Üniversitesi Kütüphanesinden yararlanıyorum.
c () Diğer kütüphanelerden yararlanıyorum.
d () Arkadaşlarımdan, meslektaşlarımdan ödünç alıyorum.
e () Resmi kuruluşlardan hediye olarak sağlıyorum.
f () Diğer (belirtiniz).....

8. Okuduğunuz yayınları nasıl sefersiniz

- a () Meslekdaşlarımın önerisine göre
 b () Kendi beğenime göre
 c () Kütüphanede bulabildiklerimi okurum
 d () İlgimi çeken herşeyi okurum.
 f () Ders kitabı dışında kitap okumam
 g () Diğer (Belirtiniz).....

9. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde en çok hangi konularda kitap ve süreli yayın okuyorsunuz?

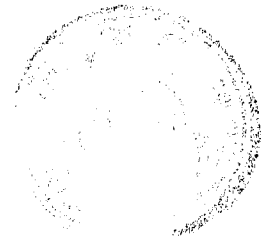
(Önem sırasına göre beş cevabı 1,2,3,4,5 şeklinde belirtiniz).

- a () Sadece derslerimle ilgili konular
 b () Müracaat kaynakları
 c () Genel konular
 d () Felsefe, Mantık
 e () Din
 f () Sosyal Bilimler
 g () Yabancı Dil
 h () Teorik Bilimler (Matematik, Fizik...)
 ı () Uygulamalı Bilimler (Mühendislik Bilimleri, Tıp...)
 ja () Güzel Sanatlar
 k () Edebiyat
 l () Tarih
 m () Diğer (Belirtiniz).....

10. Hangi gazeteleri okumayı tercih edersiniz?

(Önem sırasına göre beş cevabı 1,2,3,4,5 şeklinde belirtiniz.)

- a () Cumhuriyet
 b () Ekspres
 c () Günaydın
 d () Güneş
 e () Hürriyet
 f () Milli Gazete
 g () Milliyet
 h () Sabah
 ı () Tercüman
 j () Türkiye
 k () Zaman
 l () Mahalli Gazeteler
 m () Diğer (Belirtiniz)

11. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde Genellikle Ne Kadar Süre Kalırız?

- a () Kitap ödünç alıncaya kadar
- b () Yarım saatten az
- c () Bir-iki saat
- d () İki-Üç saat
- e () Üç saatten çok
- f () Diğer (Belirtiniz)....

12. Fırat Üniversitesi Kütüphanesine geliş zamanlarımızı belirtiniz.

(Önem sırasına göre üç cevabı 1,2,3 şeklinde belirtiniz)

- a () Sabah
- b () Öğle
- c () Öğleden sonra
- d () Gece
- e () Hafta sonu
- f () Belirsiz zamanlarda

13. Fırat Üniversitesi Kütüphanesine geliş sıklığınızı belirtiniz.

- a () Yılda bir, iki kez
- b () Ayda bir, iki kez
- c () Haftada bir, iki kez
- d () Her gün

14. Son üç ayda Fırat Üniversitesi Kütüphanesine geldiniz mi?

- a () Evet
- b () Hayır

15. Genellikle Hangi sıklıkta gazete okursunuz?

- a () Her gün
- b () Haftada birkaç gün
- c () Haftada bir gün
- d () Çok seyrek
- e () Hiç okuman

16. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinin Koleksiyonunu nasıl buluyorsunuz?

(Her satırda uygun bulduğunuz sadece bir seçeneğe (x) işareti koyunuz)

	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
a. Müracaat Kaynakları					
b. Genel Konular					
c. Felsefe, Mantık					
d. Din					
e. Sosyal Bilimler					
f. Yabancı Dil					
g. Teorik Bilimler					
h. Uygulamalı Bilimler					
ı. Güzel Sanatlar					
j. Edebiyat					
k. Tarih					

17. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinde verilen hizmet hakkındaki düşüncelerinizi belirtiniz.

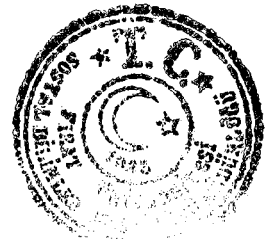
(Her satırda uygun bulduğunuz sadece bir seçeneğe (X) işareti koyunuz).

	Çok iyi	iyi	Orta	Zayıf	Çok Zayıf
a. Kitap Bölümü					
b. Süreli Yayın Bölümü					
c. Müracaat Bölümü					
d. Yazma-Nadir Eserler					
e. Kataloğ-Tasnif Bölümü					

18. Fırat Üniversitesi Kütüphanesini Kullanmada Zorluklarla Karşılaşıyor musunuz?

(Önem sırasına göre beş cevabı 1,2,3,4,5 şeklinde belirtiniz.)

- a () Kütüphaneyi kullanmada sorunum yoktur.
- b () Ulaşım zorluğu
- c () Zaman darlığı
- d () Kütüphanenin yeterli fiziki alana ve okuyucu sandalyesine sahip olmayışı
- e () Kütüphanenin soğuk veya sıcak olması
- f () Kütüphanede dinlenecek alanın ve kantinin olmayışı
- g () Kütüphane kurallarının sert olması
- h () Diğer (Belirtiniz)

19. Fırat Üniversitesi Kütüphanesinden beklentileriniz nelerdir?

- a () Koleksiyonun zenginleşmesi
 b () Aktüel konulardaki koleksiyonun zenginleşmesi
 c () Ders kitaplarının zenginleşmesi
 d () Araştırma kitaplarının zenginleşmesi
 e () Gazetelerin sayısı artması
 f () Görsel işitsel kaynakların kütüphanede yer alması
 g () Okuyucuya daha fazla yardımcı olunması
 h () Diğer (Belirtiniz).....

20. Yararlandığımız diğer kütüphaneler hangileridir?

Kütüphanenin Adı	Yerinde	Ödünç	Fotokopi
	Yararlanıyorum	Alabiliyorum	Çektirebiliyorum
Elazığ İl Halk Kütüphanesi			
YÖK Kütüphanesi			
Özel Kütüphaneler			
Diğer (Belirtiniz).....			

21. Kütüphanenin daha iyi çalışması için önerileriniz varsa yazınız.

